

⁴⁰
Bavar.

542

o. Bar.

542

Defensio

THE JOURNAL OF THE

ROYAL ANTHROPOLOGICAL INSTITUTE

OF GREAT BRITAIN AND IRELAND

Volume 10, Part 1, 1900

London: Published by the Royal Society, 1900

Printed by the Royal Society, 1900

Price 10s. 6d.

By Order of the Council

1900

1900

1900

1900

1900

1900

542

42

JUSTA DEFENSIO
ADVERSUS
CLERICUM RATISBONENSEM
OMNES
REGULARES, ET RELIGIOSOS

A
BENEFICIIS, ET PAROCHIIS
AMOVERE MOLIENTEM,
IN DISSERTATIONE CANONICO - HISTORICO - CRITICA
CUI TITULUS :

BONA CLERICORUM CAUSA PROPOSITA

de
RELIGIOSIS, ac MONACHIS ab ECCLESIIS PAROCHIALIBUS,
& CURA ANIMARUM AMOVENDIS

AD AMICUM SUUM ANNO 1768.

Alia causa est Monachorum, alia Clericorum, Clerici pascant, ego pascor.

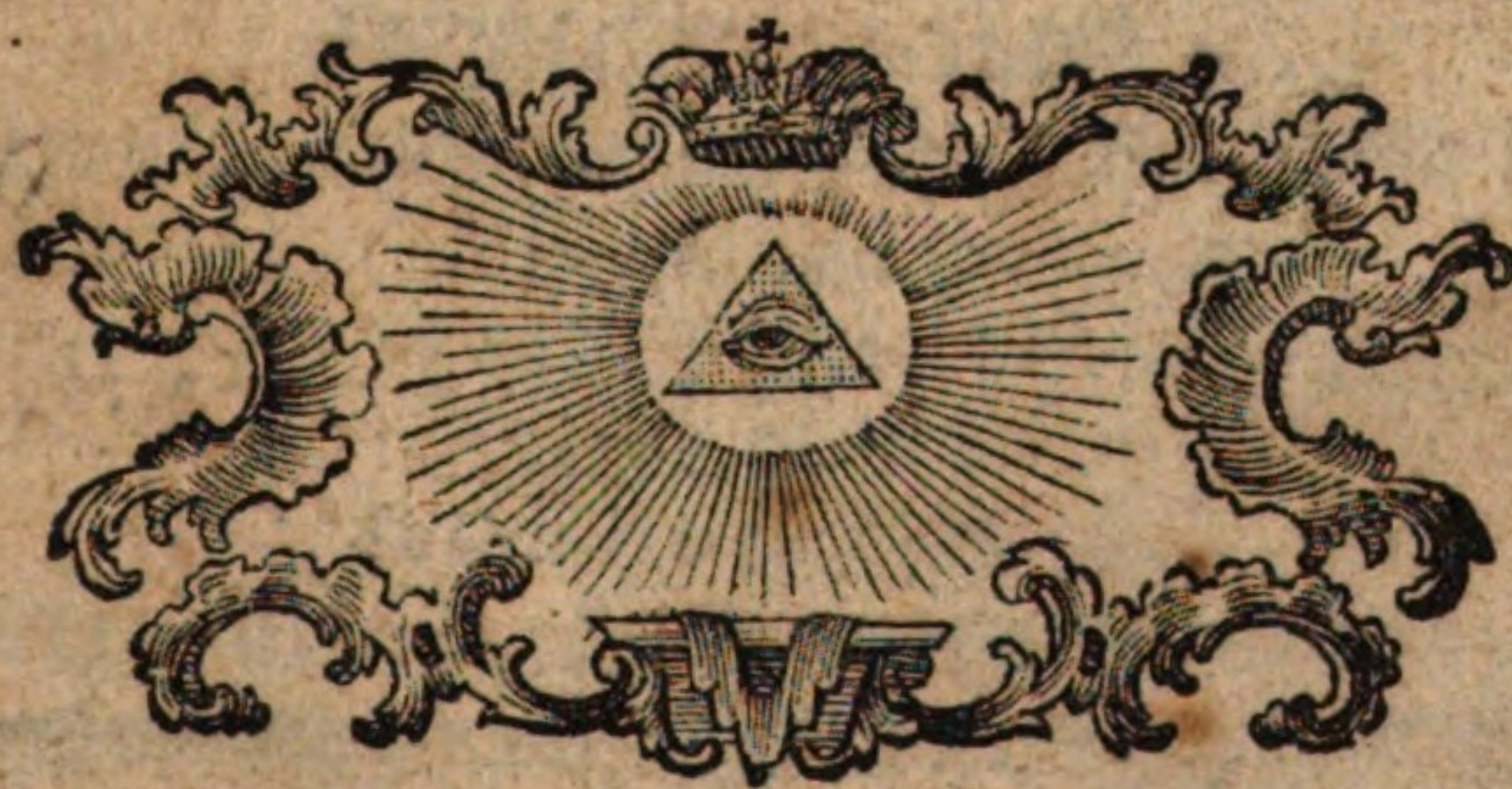
S. HIER. ad HELIOD. de vit. solit. laude Ep. I.

CUI RESPONDET DEFENSIO EX EODEM S. HIERONYMO.

Ità age, & vive in Monasterio, ut Clericus esse merearis.

Epist. ad Rusticum

ADORNATA à CLERICO CANDIDO DIOECESIS STIVAGIENSIS.

STIVAGII,

Apud JOANNEM PETRUM MARTEAU ANNO MDCCLXIX.

*Conventione autem facta ex denario diurno , misit eos in vineam suam. - - - -
Circa undecimam verò exiit , & invenit alios stantes. - - - - Dixit illis : Ite
& vos in vineam meam. MATTH. 20.*

*Sunt nonnulli stulti dogmatis , magis zelo amaritudinis , quàm dilectionis inflam-
mati , asserentes monachos , qui mûndo mortui sunt , & Deo vivunt , sacerdo-
tali officio indignos , neque pœnitentiam , aut Christianitatem , seu absolutionem
largiri posse per sacerdotalis officii injunctam gratiam. Sed hi omnino falluntur.
Synodus Nemaufensis Can. 2. anno 1096. sub URBANO II. celebrata , ut re-
fert GRAVESON Tom. 4. mihi pag. 137. Editionis Venetæ.*

*Canonicis Regularibus , qui nunc in eodem ordine Præmonstratensi - - - - professi
sunt , & impostero in eo professionem emittent - - - - ex nunc , & perpetuis
futuris temporibus , absque ulla oppositione , & contradictione , quascunque Pa-
rochiales Ecclesias , etiam sæculares - - - concedimus , & indulgemus. Bulla
oneroso à BENEDICTO XIV. edita anno 1757. pridie nonas Octobris.*

DEDICATIO
DIVO AUGUSTINO,
ECCLESIAE LUMINI, ET COLUMINI,
MONACHORUM, ET CLERICORUM SANCTISSIMO
FUNDATORI,
ORDINUM PLURIMORUM APOSTOLICO LEGISLATORI:

DIVO NORBERTO,
CANONICI ORDINIS PRÆMONSTRATENSIS
SACERRIMO INSTITUTORI,
DISCIPLINÆ ECCLESIASTICÆ
CONSTANTISSIMO PROPUGNATORI,
ET
CLERICORUM REFORMATORI:

D. THOMÆ AQUINATI,
ANGELICO, & V. ECCLESIAE DOCTORI
INVICTISSIMO,
RELIGIONUM CONTRA IMPUGNANTES DEFENSORI,
NON FUCATO DULICO CULTU
HANC JUSTAM DEFENSIONEM AUTHOR
D. D. D.

juxta illud Eccl. 44.

COLLAUDEMVSVIROS GLORIOSOS, ET PARENTES NOSTROS IN GENERATIONE.

AD CANDIDUM LECTOREM.

Hoc scriptum justum, Sanctorum lumine fultum
Pro te firmando, Candide Lector habe.

AD APPLAUDENTES CLERICO.

I.

Ad A. N. S. SS. Th. L. Capit. . . . Decanum.

In laudem Authoris bene carmina *rancida* cudis;
De *Cane* nam *Cynico*, cane *Decane*, canis.
Rancida; sunt etenim turpem redolentia *caprum*,
Dum *producta* Tibi *curta* *forago* fuit.
Rancida; namque boni renuunt *farcimina* versus,
Hos *intérque viros* quale canendô coquis.
Gloria si Petri calcaribus indiget istis,
Attigit *eternam gloria* jam *requiem*.

II.

Ad I. W. G. P. Paroecam.

An Petro, an Cajo, dubitas, sit gloria major
Danda, quod è tenebris exeat iste liber.
Ut solvas dubium, dubium Tibi pono vicissim,
Quod mihi si solvas, solveris inde tuum.
Magnificas Ephesinæ Hecates Herostratus ædes,
Æterni cupidus nominis, igne cremat.
Lege tamen cautum est, Hunc ne quis nominet unquam:
Nominat incauté nomina *Nescio quis*.
Anne huic NESCIO CUI, num verò *TEMPLA CREMANTI*
(Oedipe dic) major gloria danda venit?

III.

*Ad F. I. F. SS. Th. & J. U. L. p. t. Cooperat. in ---
scribentem in inimicum Zoilum.*

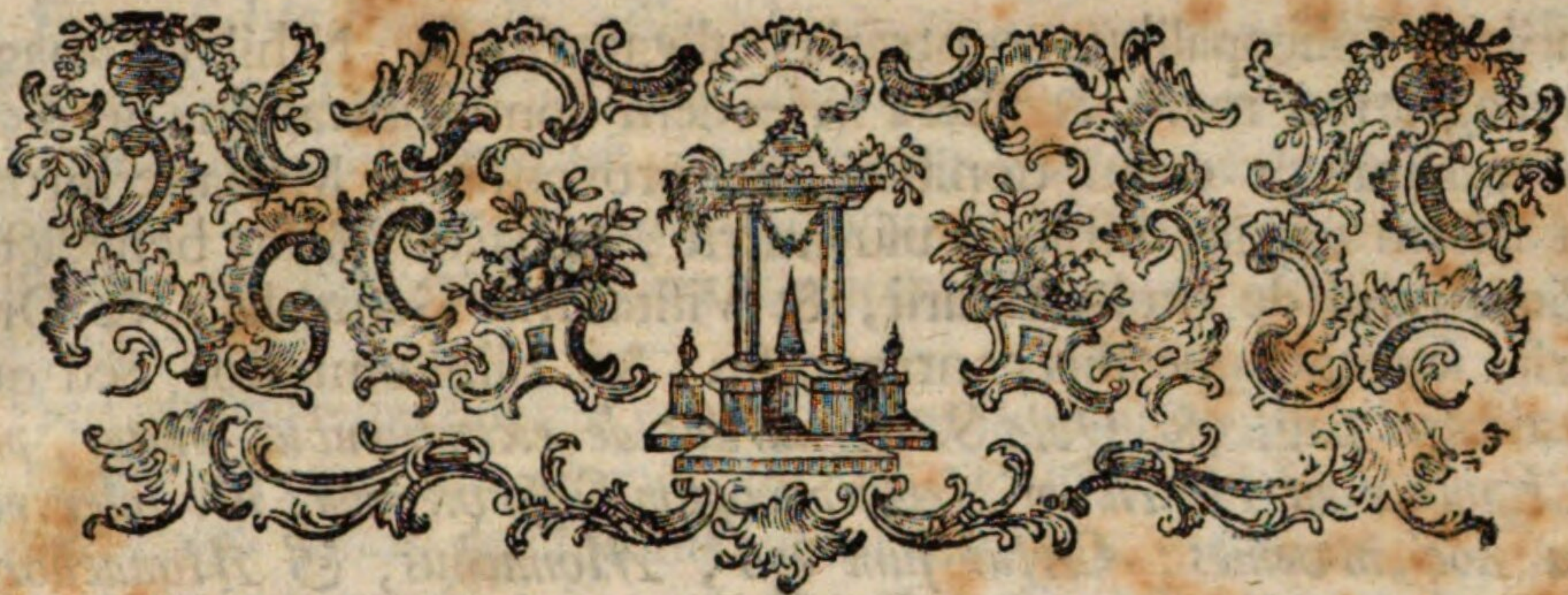
Mi bone, persequitur *bona*, non *mala* Zoilus: ergo
Non est, quod timeas *Túve*, *Petrúsve* tuus.
Denique num nescire potes *Proverbia trita*?
Nec lupus in lupum agit: nec simile in simile.

IV.

Ad Clerici Typothetam.

Prima Canon brevis est: sic ergo *corrigere mendum*
Pro *Canone* assumpto *Pectine*, sicque cane:
Hoc opus erratum, Musarum *Pectine* dignum
Et nauci & flocii Provide Lector habe.

PROE-

PROEMIUM.

AUDAX Clerici Ratisbonensis, per bonam Clericorum Sæcularium susceptam causam, omnes religionum ordines ab Ecclesiis Parochialibus, & cura animarum amovere molientis Consilium, hanc præsentem *justam Defensionem* extorsit, ne tacere forsitan sit consentire, & non respondere, victas manus Clerico dare, qui ubique triumphum sibi accinit, & à suis amicis, nescio quibus, sui similibus accini facit.

Erumpit ille velut Deus ex machina, certe sicut unus ex Areopagitarum Judicibus, quibus lege cautum erat, ne causam proposituri uterentur proëmio, ne quem sive ad commiserationem, sive ad odium, seu etiam ad seipsum flecterent. Hanc legem ipse sibi statuit, licet per singulas paginas turpiter, & invidiosè fractam.

Quid enim? paginâ mox tertiâ sui omissi proëmii (ex vero falsi commissi) ait, se solum intra Parochiarum limites velle commorari, ac subsistere, absque curiosiori per Monasteriorum privilegia

(juribus Episcopalibus contraria) divagatione. Nihil de magno privilegiorum mari, & libera in eodem communicatione se dicturum; Nihil de exemptionibus, & proventibus Monasteriorum, aut saltem pauca; nihil de usu mitræ, & baculi, & de benedictionibus; nihil de titulo Vicarii, & Visitatoris Generalis, & Ordinarii, sexcentisque aliis controversiis, &c. nihil omnino. Sed quid est dicere pag. 58. *Quid S. Bernardus de exemptionibus sentiat, prodit Epistola ad Henricum Archiepiscopum Sessoviensem, ubi inter reliqua hoc invenies: Certus sum ego, Monachus, & Monachorum qualiscunque Abbas: si mei Pontificis excutere jugum quandoque tenta-vero, Satanae me mox tyrannidi subjicio.* Hoc nimirum est BERNARDUM, hostem exemptionis esse acerrimum, & Titulo quidem dedicatorio.

Sed quid iterum ex eodem BERNARDO? *Mitra & annulus in alio, quam in Episcopo superba elatio est, & præsumptuosa ostentatio libertatis. - - Plures Abbates claustrales prece, & pretio Pontificalibus mitris insignivit BONIFACIUS IX.*

Quid porro pag. 12. *Præjudiciosus est titulus, quo se Abbates quidam (inter hos est puto Speinshardensis) Visitatores Generales, Vicarios, & Ordinarios dicunt. Primævis Sæculis, quibus exemptio Monachis ignota erat, omnia Monasteria visitationi Episcopali subiecta erant.*

Quid denique? *mala Abbatum administratio, & immodicus luxus inopiam Monasteriis ad-voca-vit, ut habet Epitaphium Abbatis VII. Monasterii Urspergensis:*

Namque domum sacram in millena pericula traxit,

Damnaque, quum luxu, tum levitate sua.

Eximio ergo, sacroque Abbas exutus honore est,

Dignus, qui suibus sit, canibusque Pater. pag. 176.

Hocne sit se continere solum intra Parochiarum limites? Hoc nihil dicere de exemptionibus, privilegiis, usu baculi, & mitræ &c.? Quomodo sit bona causa hominis tam malæ fidei, nullis stantis promissis, sed ad instar feri maris omnes confusiones in Regulares despumantis, judicent alii.

Ego

Ego, si hîc locus his esset, ob oculos nequam ponere possem Clerico Bullam BENEDICTI XIV, exemptionem Præmonstratensium à Jurisdictione Episcoporum, eorumque visitatione recens confirmatoriam ab anno 1753. quæ incipit: *In supereminenti*; uti & alia privilegia, & prærogativas tam turpiter, & contumeliosè per latus vellicatas.

Sed ut maneam fidelior promissorum sponsor, calumnias omnibus ordinibus impactas verbis solius S. THOMÆ retundo, sæpius per decursum justæ defensionis idem factururus. *Omnes*, inquit opusc. mihi 34. modò 16., *qui Romanæ Ecclesiæ privilegium ab ipso summo omnium Ecclesiarum Capite traditum auferre conantur, hi profectò in hæresim labuntur. Fidem quippe violat, qui adversus illam agit, quæ est fidei mater.*

Sed ad Judices Areopagitas redeamus, quorum legem sequi sibi Clericus Ratisbonensis statuit, ut judicium ferret contra Monachos, & Religiosos absque proëmio, sedecim paginâ infarcinato. Utinam hanc legem etiam sibi constituisset, ut Martem homicidii criminis reum sex sententiis absolvisset; vel certè judicasset, aut sedisset pro tribunali nocte, velut Areopagitæ, teste Calepino, judicabant, ne audierent, aut observarent *quis diceret, sed quid diceret.* Hanc legem non observasse Clericum abundè patebit; & hinc verificabitur in illo vetus adagium: *Qui, quæ vult, dicit, audiet, quæ non vult.*

Interim audiamus; qualem causam in judicium producat novus hic Areopagita, aut cuius criminis reos teneat omnes religiosos curam animarum exercentes. Spondeo non aliam, quàm excitatam olim à Parisiensi Magistro GUILLELMO à sancto amore, hoc titulo indigno, contra mendicantes, & per latus contra omnes ordines Religiosos.

Causæ caput erat hoc: An Religiosis liceat prædicare, confessiones audire &c. si curam non habeant animarum? Quid hoc quæstionis apud S. THOMAM? videtur eo tempore fuisse extra omnem controversiam, licere Religiosis prædicare, confessiones audire &c. si curam habeant animarum; & qui habere possunt, nisi sint capaces?

Verum ut habet Summarium: GUILLELMUS à S. amore, quinque contra hoc extendit jacula: Et probat primo rationibus, decretis, Patrum autoritate, Religiosos prædicare non posse. 2do, Confessiones audire non posse. 3tio Vibrat in Episcopos doctos hanc potestatem, quam nec possint Religiosis concedere. 4to Et in Summum Pontificem collineat, quod hic statuta Patrum possit immutare, ut Regulares prædicent, & confessiones audiant. 5to Religiosos superbiæ, & ambitionis notat, quod hoc aut faciant, aut faciendi licentiam petant, quia ambitionis sit, se in Ecclesiastica munia ingerere. His quinque jaculis GUILLELMI à sancto amore conformis est tota Clerici Sectio III. tantis antilogiis, & nullicis Systematis testimoniis referta, ut de illa dici possit:

- - - *In vicum vendentem thus, & odores,
Et piper, & quidquid chartis amicitur ineptis.*

At S. THOMAS vindex acerrimus potestatis Ecclesiasticæ, contra hæc GUILLELMI à sancto amore jacula sex sententiis, more Areopagitarum, Religiosos accusatos, defendit, & absolvit.

Ostendens Imo. quod Religiosi vel ideò possint in quibuscunque Parochiis prædicare, quia Episcopi in Parochia Sacerdoti commissa (utique etiam Sæculari) plenam habent Potestatem, & multò magis Summus Pontifex, quod 18. rationibus probat, desumptis ex Decretis, Patribus, & Scriptura. Unam ex fundamentalibus adducere ex Eo juvabit: *Regenda est ex decretis, unaquæque Parochia sub provisione, & tuitione Episcopi per Sacerdotem, vel cæteros Clericos, quos ipse cum Dei timore providerit.*

Ostendit II^{do}. aliquos ex commissione Episcopi posse prædicare, & absolvere à peccatis in Parochiis, etiam inconsultis Parochis. Quod probat 7. rationibus, maximè hac: quia extra de officio Jud. Ord. Cap. *inter cætera* dicitur: *Quod Episcopus viros idoneos ad sanctæ prædicationis officium salubriter exequendum assumat.* Et infra: *Præcipimus tam in Cathedralibus, quàm Conventualibus Ecclesiis viros idoneos ordinari, quos Episcopi Coadjutores, & Cooperatores habeant, non solum in prædicationis officio, verum etiam in confessionibus audiendis, & cæteris, quæ pertinent ad salutem animarum.* Ex quo apparet (subjungit S. TH.) quod Clerici Conventualium Ecclesiarum alicuius diocesis, qui non sunt Parochiales Sacerdotes (supponit certò, quod esse possint) possunt prædicare, & confessiones audire autoritate Episcopi,

Ostendit III^{to}. Religiosos esse idoneos ad hoc, ut ministerium prædicandi, confessiones audiendi &c. illis committatur. Et quid vetat, ut etiam committatur cura Parochialis Ecclesiæ. Quod 12. rationibus probat, inter quas & decreto BONIFACII à GRATIANO relato, à Clerico autem adeò expulso pag. 124, & sequentibus: *Sunt tamen nonnulli, dicit BONIFACIUS Papa: Credimus à Sacerdotibus Monachis ligandi, solvendique officium Deo cooperante dignè administrari, si eos dignè contigerit hoc ministerio sublimari.* Ut meliùs sapiat, & si potest, undecimam rationem S. THOMÆ hic solvat: *Majoris potestatis est legationis officium exercere, Episcopos confirmare, & eis de Ecclesiis provideri (ad quid, nisi pro cura animarum) quàm prædicare, & confessiones audire; sed primum invenitur religiosis esse commissum, ergo & secundum committi potest.* Signat hìc S. THOMAS, Pontificiam planè potestatem, divinâ providentiâ in plures religiosas personas collatam, atque vel recenti exemplo, in modernum Sanctissimum Pontificem CLEMENTEM XIV.

Ostendit IV^{to}. Expedire animarum saluti, ut Religiosis, & aliis, quàm Parochis, munus prædicationis, & alia conferantur, quæ ad eundem finem conducunt, & pertinent ad salutem animarum. Quia *messis quidem multa, operarii autem pauci. Rogate ergo Dominum messis, Matth. 9. ut mittat operarios in messem suam.* Quod expedire quoque probat necessitas, quam, ut loquitur S. THOMAS, *ostendit imperitia multorum Sacerdotum, qui in aliquibus partibus adeò ignorantes reperiuntur, ut nec etiam loqui latinè sciant. Paucissimi etiam reperiuntur, qui Scripturam didicerint.*

Ostendit V^{to}. Non minorem esse necessitatem pro confessionibus audiendis, propter ignorantiam multorum Sacerdotum, quæ periculosissima est in confessionibus audiendis. Unde AUGUSTINUS in Lib. de poenitentia: *Qui vult confiteri peccata sua, ut inveniat gratiam, quærat Sacerdotem scientem ligare, & solvere, ne cum negligens circa se extiterit, negligatur ab illo, qui eum misericorditer monet, & petit, nè ambo in foveam cadant, quam stultus evitare noluerit.*

Plura attentione digna adducit hìc S. THOMAS: cur alii Religiosi, curam animarum habentes, sint ad confessiones audiendas admit-
tendi, ob multitudinem videlicet plebis, quæ interdum uni Sacerdoti gubernanda committitur, qui si toto vitæ suæ tempore nihil aliud

ageret, quàm confessiones audiret, vix omnium confessiones diligenter audire posset. Exigit etiam hanc admissionem difficultas confitendi. Quidam enim, ut experimento inventum est, à confessione defisterent, nisi possent aliis, quàm suis Sacerdotibus confiteri, quandoque propter verecundiam; quandoque verò, quia suspicantur Sacerdotes sibi esse inimicos, & propter multa alia. *Unde piè Prælati eorum infirmitati condescendunt, nè omnino in desperationem agantur, de aliis Confessariis eis providendo.* Qui vel hæc secum tacitus recogitat, an sequetur consilium de Monachis, & Religiosis omnibus a cura animarum amovendis? Et quæro ex Clerico, quis potiore partem fidelium à peccatis absolvat, an Clerici Sæculares, an Regulares? & respectu quorum pœnitentes ferantur majori confidentia, an respectu Parochorum Sæcularium, an Regularium?

Ostendit VI^{to}. Aliquam religionem posse salubriter institui ad cooperandam Episcopis in his muniis, prædicatione verbi Dei, confessionum auditione, & abs dubio in cura animarum, sive intra sive extra monasterium. Quod multiplici ratione probat. I^{mo} quia omnis religio ad exemplar vitæ Apostolicæ formata, quibus erant omnia communia, qui relatis omnibus per mundum discurrebant evangelizando & prædicando, infirmos curando. Et si convenienter potest institui religio ad visitandos homines, corporaliter sanandos, & consolandos, cur non, (quærit S. Doctor) ad subveniendum necessitatibus animarum?

Habet hic Clericus sex Sententias S. THOMÆ, quibus ad instar Areopagitarum, Religiosos ab iniquis accusationibus GUILLELMI absolvit, liberavit, jacula eius retudit. Quibus & ego solis Eiusdem, paresque aquilas, & pila minantia pilis, solidissimè retundere possem.

Interea cum causam tuam bonam Clericorum sine proëmio exorsus sis more Judicum Areopagitarum; Sanctus THOMAS opusculum suum contra impugnantes religionem, & præsertim GUILLELMUM de sancto amore sine proëmio non occepit: Sed lætitudinis eius erroribus, & imposturis (quibus exordium imposuerat ex Isaia c. 33. v. 7. *Ecce videntes clamabunt foris, Angeli pacis amarè flebunt*) hoc proloquium præmisit ex Psalmo 82. *Ecce inimici tui sonuerunt, & qui oderunt te, extulerunt caput, super populum tuum malignaverunt consilium, cogitaverunt adversus Sanctos tuos, dixerunt: venite, disperdamus eos de*
gen-

gente, & non memoretur nomen Israel ultra. - - Omnipotens Deus amator hominum &c. &c.

Quid autem sonuerint inimici Religionum, S. THOMAS in laudat. opusc. contra impugnantes religionem sequenti ordine recenset. I^m^o quòd mendicantibus non liceat docere. II^d^o, quòd illis non liceat esse de collegio Sæcularium Magistrorum. III^t^o, quòd illis non liceat prædicare, & confessiones audire, neque curam animarum habere. IV^t^o, quòd teneantur propriis manibus laborare. V^t^o, quòd illis non liceat omnia sua relinquere, ità, quòd nihil sibi possidendum maneat. VI^t^o, quòd non possint vivere de eleemosinis, & de mendicatis præcipue. Descendit deinde ad ea, atque enumerat, quibus inimici famam Religiosorum corrumpere nituntur; ut: quòd in aliorum negotia se immittant. Quòd circumcursitent pro salute animarum. Quòd suam religionem comendent, & per Epistolas commendari procurent. Quòd detractoribus suis resistent. Quòd denique in iudicio contendat.

Horum audaciam, qui volunt Religiosis non licere docere, vocat S. THOMAS ASTUTIAM PHILISTINORUM, ut sic doctrinæ famâ expertes, non possint resistere adversariis veritatis. Caverunt enim Philistym *ne Hebræi facerent gladium, aut lanceam* 1. Reg. 2. Illos, qui Religiosos ajunt non posse esse de collegio Magistrorum Sæcularium, comparat illis, qui prohibent, ne quis possit emere, aut vendere, nisi *habeat characterem bestiae* Apoc. 13. Qui autem prohibent prædicare, confessiones audire &c. illis, qui prohibent *gentibus loqui, ut non salvæ fiant* 1. ad Theff. 2. Qui demum dicunt, quòd Religiosi teneantur manibus propriis laborare, hoc, inquit S. Doctor, esse secundum consilium Pharaonis dicentis: *Populus Israël* Exodi I. *multus, & fortior nobis est, venite opprimamus eum.* Qui denique contendunt, quòd Religiosis non liceat omnia sua relinquere, & de mendicatis vivere, luxuriantes compellat, per quos perfectio paupertatis blasphematur. Ad ea porro descendendo, quibus famam religiosorum corrumpere nituntur, ministerium diaboli eos habere pronunciat, qui non tantum præsentibus detrahunt, sed etiam literas plenas mendaciis, & fraudulentis per universum orbem dirigunt. Quibus sit ne, an non, Clericus annumerandus, res ipsa loquitur. Mens patet in libro, ut vultus in speculo Sidon. Characteres certè

GUILLELMI à sancto amore habet, in quem S. Doctor tanto proëmio detonuit.

Verùm videat Clericus, ne paria stipendia cum GUILLELMO à sancto amore, sociisque eiusdem pro causæ suæ advocacy ferat. Dicam rem gestam cum GUILLELMO: Hic postquam cum sibi consociis ordines mendicantium, & per latus alios omnes, tum dictis, tum scriptis laceffivisset, libellumque supplicem ad INNOCENTIVM IV. cum supra dictis criminationibus, & suppressionibus transmisisset, Sanctus Pontifex illarum Religionum, quarum ope quotidie ad admissiones utebatur, patrociniū, ac protectionem suscepit, Cathedris dejectos restitui iussit, etsi morte præventus executionem omnium non viderit. ALEXANDRO IV. INNOCENTIO succedente, factiones coeptas contra Religiosos tumultuosius prosequerentur GUILLELMI Partiarum, sed Ven. HUMBERTI, & ALBERTI Magni scriptis repressi, coram toto Romano Concessu, quò vocati erant, perpetuum tulerunt ab ALEXANDRO IV. Religiosos mendicantes accusandi silentium. Româ Parisios reversi, aliam nacti occasionem, prioribus pejora addiderunt, & librum ediderunt, cui titulus: *Tractatus brevis de periculis novissimorum temporum*; in quo Religiosos vocabant Pseudo-Apostolos, Pseudo-Prophetas, Pseudo-Christos, Lupos, fures, Antichristos, aut saltem illius nuncios. Quem librum à S. LUDOVICO IX. Francorum Rege per Oratores Romam submissum, idem ALEXANDER IV. per quatuor Cardinales examinari fecit, & in ritè lectum, & discussum hanc censuram à Cathedra tulit: *Nos libellum, qui sic incipit: ECCE VIDENTES CLAMABUNT FORIS; tanquam iniquum, sceleratum, & execrabilem auctoritate Apostolica reprobamus, & in perpetuum condemnatur, districte præcipientes, ut quicumque dictum libellum habuerit, eum infra octo dies comburi procuret. In illos, qui nostri præcepti fuerint contemptores, excommunicationis sententiam promulgamus.* Qua singulariter postea fulguratus est instante S. LUDOVICO Rege GUILLERMUS ille, qui & omnibus beneficiis fuit spoliatus, & munere docendi ubique terrarum interdictus.

Abhinc ergo persecutio Religiosorum, quasi mare effervescentes, est sedata, sub INNOCENTIO IV. coepta, & sub ALEXANDRO IV. anno 1256, auctoritate etiam Regia interveniente, terminata, malaciâ & pace omnibus Religionibus reddita: In cuius monumentum, & futura-

turarum impugnationum munimentum S. THOMAS laudatum Opu-
sculum edidit, ut fertur, sub CLEMENTE IV, quod ille sibi oblatum
summis laudibus, & encomiis extulit, & comprobavit, de quo sub-
inde plura.

Hos Opusculum persuadeo mihi firmissimè Clericum Ratisbo-
nensem nunquam vidisse, minùs legisse, aliàs vidisset se jam in om-
nibus à Magistris Parisiensibus prævencum, & à S. THOMA confuta-
tum; Potestque de illo dici illud HORAT. I. Ep. 17.

Tacitus pasci si posset corvus haberet

Plus dapis, & rixæ minus, invidiæque.

Sed rixari illi placuit, novamque invidiam omnibus Religiosis ciere,
licet infcio, quòd ex pridem prædamnatis GUILLELMI telis, & jaculis
à D. THOMA expressis pugnet. Quæ potissimùm ex hac parte, &
cornu de novo vibrat, nec Protestantibus probantur; litterarum enim
studia, & animarum zelum Protestantes in Religiosis requirunt, ne
alioquin per solam nudam contemplationem sint inutilia terræ pon-
dera. Et certè ad formandos Regulares nec Clerico sufficiunt vita
solitaria, oratio & jejunium: etiam ad laborem manuum eos con-
demnat. Est hoc, quod ipsi sæpiùs ponam ante nares.

Sed jam ad rei caput, ut deveniam: Adpellavi scriptum hoc con-
tra bonam Clericorum causam, *Defensionem justam*. Videndum tan-
tisper, an liceat Religiosis, suis detractoribus, & infamatoribus resi-
stere, aut judicio cum illis contendere? Utrumque non licere præ-
tendebant ex supra dictis oppressores Religiosorum nefarii Magistri.
At contrarium pronunciavit defenditque S. THOMAS cit. Opusc. 3.
parte principali c. 14. describo omnia S. Doctoris verba, tanquam
nucleum meæ justæ Defensionis. Sunt hæc: „Nunc videamus, quo-
„ modo nituntur ostendere, quod Religiosi suis detractoribus resiste-
„ re non debent. Primò sic intendunt probare. Nam ad I. Cor. 12.
„ 3. super illud: *Nemo potest dicere Dominus Jesus*: dicit Glossa: Hu-
„ miliari debent Christiani, ut patiantur se argui, non quærant adu-
„ lationibus deliniri: ergo Religiosi, qui non sinunt se argui, osten-
„ dunt se non esse veros Christianos. Item 2. ad Cor. 12. 12. *Signa*
„ *Apostolatûs mei facta sunt super vos in omni patientia*. Glossa: *patien-*
„ *tiam memorat, quæ ad mores pertinet*: ergo illi, qui Apostolorum offi-
„ cium prædicando exercent, præcipuè debent esse patientes, secun-

„ dum illud Ps. 91. v. 14. *Bene patientes erunt, ut annuncient.* Ergo
„ debent sustinere in patientia suos detractores, & non eis resistere.

„ Tertio item ad Gal. 4. 16. *Ergo inimicus vobis factus sum, ve-*
„ *rum vobis dicens.* Glossa: *Nemo carnalis se vult argui errantem.* Er-
„ go qui se ipsos argui non patiuntur, ostendunt se carnales esse.
„ Quartò præterea ad Phil. 3. 2. super illud: *Videte canes &c.* dicit
„ Glossa: *Id est, cognoscite illos esse canes, non ratione, sed consuetudine,*
„ *contra insolitam veritatem latrantes.* Et infra: Sicut canes consuetu-
„ dinem magis sequuntur, quàm rationem, ita Pseudo-Apostoli ir-
„ rationabiliter contra veritatem latrant, & mordent. Et ita illi, qui
„ mordent de novo, reprehendentes sua vitia, sunt Pseudo-Apostoli.
„ Quintò item GREGORIUS dicit in Pastoralis: *Qui prava studet agere,*
„ *& tamen ad hæc alios vult tuere, ipse sibimet testis est, quia plus veri-*
„ *tate se appetit diligere, quàm contra se non vult defendi.* Veritas autem
„ Deus est; ut dicitur Joan. 14. Ergo illi, qui non sustinent se argui,
„ ostendunt se plus quàm Deum diligere, & ita in statu damnationis
„ esse. Sextò item adhuc potest melius objici pro parte ista Prov.
„ IX. 8. *Noli arguere derisorem, ne oderit te: argue sapientem, & diliget*
„ *te.* Item Eccl. 21. 7. *Qui odit correptionem, vestigium est peccatoris.*
„ Item ad Rom. 12. 14. *Benedicite persequentibus eos, benedicite, &*
„ *nolite maledicere.* Item Luc. 6. 28. *Benedicite maledicentibus vobis,*
„ *& orate pro calumniantibus vos.* Item 1. ad Cor. 4. *Maledicimur,*
„ *& benedicimus, blasphemamur, & obsecramus.* Ex quibus omnibus vi-
„ detur, quòd perfecti viri, & præcipuè, qui officio prædicationis va-
„ cant, non debeant maledicentibus resistere.

Contra quod S. THOMAS hoc corpore procedit. „ Possunt viri
„ Apostolici aliquando maledicentibus resistere. Primò patet per illud
„ ad Rom. III. 8. *Non sicut blasphemamur, & sicut ajunt quidam nos*
„ *dicere: Faciamus mala, ut veniant bona, quorum damnatio justa est.*
„ Glossa: Quidam perversi homines non intelligentes, & ad repre-
„ hendendum proclives, ita imponunt nobis, & horum damnatio
„ justa est; & ideo non est illis credendum, in quo manifeste detra-
„ ctoribus suis resistit. Secundò item in III. Canon. Joan. 10. *Si vene-*
„ *ro, commonefaciam eius opera, quæ facit verbis malignis, garriens in*
„ *nos.* Ubi Glossa dicit: Sicut linguas detrahentium nostro vitio non
„ debemus excitare, ne pereant: ità per suam nequitiam excitatas de-
bemus

„ bemus æquanimiter tolerare, ut meritum nobis crescat: aliquan-
„ do etiam compescere, ne dum mala de nobis disseminant, eorum,
„ qui bona audire poterant, corda corrumpantur. Tertio item II. ad
„ Cor. X. v. 10. dicitur: *Epistolæ, inquiunt, graves sunt, & fortes;*
„ *præsentia autem corporis infirma, & sermo contemptibilis. Hoc cogi-*
„ *tet, qui eiusmodi est, quia quales sumus in verbo per Epistolas absentes,*
„ *tales & præsentis in facto.* In quo etiam patet tales quod Apostolus his,
„ qui de se mala disseminabant, restitit. Quarto item GREGORIUS
„ hom. IX. primæ partis super Ezech. ait: *Hi, quorum vita in exem-*
„ *plum imitationis est posita, debent, si possunt, detrahentium sibi verba*
„ *compescere, ne eorum prædicationem non audiant, qui audire poterant.*
„ *& in pravis moribus remanentes, bene vivere contemnant.* Perfecti
„ autem viri sunt, quorum vita in imitatione est posita; ergo illi de-
„ bent compescere verba detrahentium, cum possunt. Quinto item
„ AUGUSTINUS L. 2. de Trin. *Gratanter suscipit osculum columbinum*
„ *pulcherrima, & modestissima charitas; dentem autem caninum vel e-vi-*
„ *tat castissima, cautissimaque humilitas, vel retundit solidissima veritas.*
„ Ex quo patet, quod canini dentes detractorum aliquando sunt vi-
„ tandi, quandoque retundendi. Sexto hoc item patet exemplô
„ multorum Sanctorum, ut GREGORII NAZ. HIERONYMI, BERNARDI,
„ & multorum aliorum, qui Apologeticos libros fecerunt, & epi-
„ stolas, quibus se excusarunt ab his, quæ eis imponebantur. Est
„ ergo inter reprehendentes distinguendum: quia aut ordinatè re-
„ prehendent, & intentione correctionis, & sic sunt non solum fe-
„ rendi, sed diligendi. Aut reprehendendo falsa imponunt apud
„ alios detrahentes, & tunc quandoque sunt patienter sustinendi,
„ quando scilicet talis detractio non admodum nocet aliis, generan-
„ do scandalum in cordibus auditorum: quandoque autem, si fieri
„ potest, sunt repellendi, non amore privatæ gloriæ, sed communis
„ utilitatis. Si verò repelli non possunt, nihilominus patienter to-
„ lerandi sunt. Unde GREGORIUS in prædicta homilia dicit: *Iusti, si-*
„ *cut sinè arrogantia aliquando loquuntur bona, quæ agunt, ita sinè zelo*
„ *privatæ gloriæ, detrahentium sibi linguas redarguunt, quia noxia lo-*
„ *quuntur. Cum verò linguæ detrahentium corrigi nequeunt, æquanimi-*
„ *ter sunt per omnia sustinendæ; nec obtreccionis sermo timendus est, nè*
„ *dum vituperatio per-versorum metuitur, recti operis via deseratur.* „

Ex

Ex quo S. Thomas ita primum latus prosternit. „ Ad primum qui-
„ dem dicendum : quod veri Christiani patiuntur se argui ab his ,
„ qui ad correctionem arguunt : resistunt autem his , qui ad sub-
„ versionem arguunt , & precipue , quando non solum persona , sed
„ veritas blasphematur. Ad secundum dicendum : quod Apostolici
„ viri semper debent habere patientiam. Quod autem aliquando
„ resistent detractoribus , non est ex impatientia , sed ex zelo veritatis ,
„ ut dictum est. Ad tertium dicendum : quod illi , qui iniquos repu-
„ tant charitative corrigentes se carnales ostendunt , non autem illi ,
„ qui resistunt detractoribus veritatis. Illi vero , qui falsitatem prae-
„ dicantes sustinerent sub praetextu patientiae , essent mutis canibus
„ comparandi , de quibus Isaias 56. *Canes muti , non valentes latrare.*
„ Ad quintum dicendum : quod , sicut probatur plus se diligere , quam
„ veritatem , qui non vult veritatem contra se defendi ; ita ostenditur
„ plus se diligere , quam veritatem , qui veritatis adversariis non resi-
„ stit , ut sibi pacem quaerat. Et ita amore veritatis sancti viri detra-
„ ctoribus resistunt. Ad omnia autem , quae sequuntur , patet re-
„ sponsio , quia in sequentibus autoritatibus praecipitur , ut corrigen-
„ tes diligantur , & prohibetur , ne perversè detrahentes odio , vel
„ impatientia prosequamur , sed eos magis diligamus , & pro eis ore-
„ mus : quod etiam sancti viri complent in illis , quorum detractio-
„ nibus resistunt. „

Et complevit certò doctrinam hanc ipsam hoc aureo suo opuscu-
lò S. THOMAS. Ad cuius praescriptum de verbo ad verbum huc
transcriptum , ex totius immo opusculi huius tenore (in quo seipsum
mentis acumine excedit , & plus divinum , quam suum ex hoc osten-
dit opus) Defensionem justam contra Clericum tot religionibus
detrahentem jamjam aggredior. Nihil dabo odio , omnia amori , &
veritati ; siquidem mihi ipsi ex D. THOMA sum praefatus , quomodo
detrahentes , & malignantes sint arguendi , corrigendi , aut quomodo
illis resistendum.

Partior autem Defensionem in tres Sectiones. Prima erit de-
fensio religionum generalis. Secunda specialis Canonorum Praemon-
stratensium. Tertia eiusdem Thematici cum vindiciis arrosi Reveren-
dissimi Domini Abbatis Speinshartensis , cum clausula :

Salutem ex inimicis nostris, & de manu omnium, qui oderunt nos. Lucae

I, v, 4.

SECTIO

SECTIO PRIMA.

Defenditur generatim Regularium Capacitas pro Cura animarum in bonum, & utilitatem tum proximi, tum Ecclesiae.

§. I.

MILITANS praesentis temporis Ecclesia (cuius magna lumina AUGUSTINUM, BENEDICTUM, BERNARDUM, & NORBERTUM Clericus Ratisbonensis agnovit, & compellavit) assimulatur homini Patrifamilias, qui exiit *Mat. 20. v. 1.* primo mane conducere operarios in vineam suam. Conduxit alios circa tertiam, alios circa sextam, & nonam horam, alios demum circa undecimam; dicens ad eos: *Ite & vos in vineam meam.* GREGORII Magni haec est huius similitudinis expositio: *Hom. 19. in Evang.* Regnum caelorum homini Patrifamilias simile dicitur, qui ad excolendam vineam suam operarios conducit. Quis vero Patrifamilias similitudinem rectius tenet, quam conditor noster, qui regit, quos condidit, & electos suos sic in hoc mundo possidet, quasi subiectos Dominus in domo. Qui habet vineam universalem, scilicet Ecclesiam, quae ab ABEL iusto usque ad ultimum electum, qui in fine mundi nasciturus est, quot sanctos protulit, quasi tot palmites misit.

Hic itaque Paterfamilias ad excolendam vineam suam manè, horà tertià, sextà, nonà, undecimà operarios suos conducit, quia à mundi huius

initio usque ad finem ad erudiendam plebem fidelium Prædicatores congregare non destitit. Manè etenim mundi fuit ab ADAM usque ad NOE: hora vero tertia à NOE usque ad ABRAHAM; sexta verò ab ABRAHAM usque ad MOYSEN: nona autem à MOYSE usque ad ADVENTUM DOMINI: undecima verò ab ADVENTU DOMINI usque ad FINEM MUNDI. Nimirum ut expositionem prosequitur laudatus GREGORIUS: Nullo tempore Dominus ad erudiendam plebem suam, quasi ad excolendam vineam destitit operarios mittere.

§. II.

Est, quod fronti adornandæ præsentis Defensionis, ipsiusmet Parabolæ verba præfigere statuerim, ut palàm facerem ab hora undecima, seu ab adventu suo Dominum usque nunc semper fideles operarios in vineam suam misisse, & ex omni instituto, ac ordine Religiosorum conduxisse; & missurum deinceps (ni operi suo desit) usque ad finem mundi. Docente enim Catechismo Romano, necessaria semper fuit ad æternam salutem consequendam Doctoris legitimi fidelis opera, & ab ipsius mundi origine clementissimus, ac benignissimus DEUS suis nunquam defuit, ut pro temporum conditione ad coelestem beatitudinem certum, & directum iter monstraret. Hinc apposite ad rem iterum GREGORIUS: *Dominus cum prius per Patres, postmodum per Legislatores, & Prophetas, ad extremum verò per Apostolos Plebis suæ mores excoluit, quasi per operarios in vineæ cultura laboravit, quamvis in quolibet modulo, vel mensura, quisquis cum recta fide bonæ Prædicator actionis extiterit, huius vineæ operarius fuit.* Jam verò, si Clerico Ratisbonensi credimus, SS. AUGUSTINUS, BENEDICTUS, BERNARDUS, NORBERTUS cum institutis à se religiosis ordinibus operarii in vinea Domini non erant: Non AUGUSTINUS, qui à VALERIO Episcopo apprehensus, invitatus, & vix non coactus, imò profusis etiam lacrymis Presbiter factus est. Cognovit nimirum strenuus Author, & Propugnator monastici instituti, quod cura animarum cum monastico instituto consistere non possit; nec certè reluctans Presbiteratum suscepisset, si ordini à se fundato animarum curam adjunxisset. Non BENEDICTUS fidus illud oriens in occidentali Ecclesia, in Eremitis tantum conspicuus, qui suos Coenobitas non pro cura animarum, sed pro Eremitica duntaxat vita instruxit. Non BERNARDUS pressè vestigiis S. BENEDICTI insistens, & firmissimè incapacitatem Monachorum ad curam animarum defendens. Non denique NORBERTUS, quem quidem ad mitram Archi-Episcopalem Magdeburgensem promo-

tum

tum scimus, illum verò ullum è suis Canonicis institutis ad munus Parochiale promovisse lectitamus. Ità CLERICUS per pag. 87. 88. 89, & 90. Relinquo peculiare vindicias propriarum Religionum Defensoribus, solùm hic adducam quorumcunque Ordinum ad curam animarum capacitatem (dummodo legitimè a Principibus Ecclesiæ vocentur) postea quod proprii instituti est, id est Norbertini ex proposito contra Clericum defensor, Sectionibùs sequentibùs.

§. III.

Dies me deficeret, si vel recensere vellem varia instituta, & ordines Religiosorum, qui pro occasione, & facultate ad ministerium sacrum vocati, & in vineam Domini conducti DEO, & proximo in Ecclesia non tantùm serviunt, sed etiam servire obstringuntur. Refero, quæ scribit P. MARTINUS GERBERT in Theologia mystica, postquam non sibi §. 121. solùm, sed & proximo, ac Ecclesiæ in primaria institutione servire fundatoribus ordinum visum est (sicut certò AUGUSTINO, BENEDICTO, BERNARDO, NORBERTO) religiosi à Monachis distingui cœperunt. Atque Monachi quidem nunquam intermiserunt sese pro data occasione commodis aliorum maxima Ecclesiæ utilitate devovere; atque vel hinc orta occasio est, ut qui novos fundarent ordines, id ex instituto fusciperent, ex obligatione, quod prius ex charitate fuerat factum. Inde autem, quòd infinitæ excogitarentur rationes, inirenturque viæ, & consilia DEO, & Ecclesiæ serviendi, infinitus ordinum, ac institutionum prodiit numerus. Et vix hodie unum habetur institutum, cuius non ex antiquitate exempla quædam suppetant, si non integrorum ordinum, saltem singularium personarum, quæ non solùm DEO, sed & proximo serviebant. Ex modo dictis Monachis illud est singulare de ARSENIO, & MOYSE celeberrimis Anachoretis, quorum unus sibi soli, alter proximo tantùm servire videbatur: qua de re quidam Patrum hanc ad DEUM fudit orationem: *Domine hanc mihi rem precor ostende, quia unus propter nomen tuum omnes homines videre, aut appellare refugit, alter verò omnibus propter nomen tuum communis est.* Et ecce, pergit ille Patrum anonymus, in Êxtasi duæ illi naves per fluvium ostensæ sunt, & in una quidem vidit Spiritum Sanctum cum silentio, & requie una cum Abbate ARSENIO navigantem, in altera verò vidit Abbatem MOYSEN, & Angelos DEI, mel, & favum in os, & in dentes eius inferentes.

Si exemplum hoc non movet, quis sibi persuadeat sanctissimos ordinum fundatores AUGUSTINUM, BENEDICTUM, BERNARDUM &c. talia

in Ecclesia militante condidisse, ut aliena per Clericum Ratisbonensem usurpent, si data occasione, & facultate zelum suum pro gloria Dei, & salute proximi ostendant? Dudum eos Ecclesia, qui monasticum etiam sectantur institutum, in partem ministerii sacri assumpsit: nunquam defuerunt in numerosis saltem monasteriis Clerici Presbiteri, & Diaconi, qui vel apud Monachos ipsos sacra obibant munia, vel illis sese associa-
bant, vel ex ipsa institutione clericale monachico copulabant munus; quod Clericus pag. 91. audacter, & præfidenter novitatis carpit, dicens: ex his porro colliges: divisionem istam, quam modo Monachi inter vitam contemplativam, & mixtam faciunt, fundatoribus fuisse ignotam, nec fundatoribus consonam. Et jam vivimus tempora, quibus omnes Monachi, Chartusianis, & de la Trappe exceptis, vitam mixtam vivere volunt.

Not. in So-
zom. L. VIII.
Cap. 17.

Audiat VALESIUM: *Nemo, ait ille, ut novum mirari debet, quod Monachi in Ecclesia Clericorum munus obisse dicantur. Id enim eo tempore, nimirum jam Sæculo IV, usitatum fuit, ut ex AMBROSIO discimus in Laudatione EUSEBII Vercellensis Episcopi, & ex Possidio in vita Beati AUGUSTINI, ubi dicit eum Monachos intra Ecclesiam constituisse.*

L. VIII. c. 17.
Cap. III.

Confirmat idipsum SOZOMENUS de Ecclesia ad QUERCUM in suburbano Chalcedonis: *Quod nunc, inquit, ex RUFINI viri consularis nomine appellatur, in quo palatium est, & Ecclesia maxima, quam RUFINUS ipse in honorem Apostolorum PETRI, ac PAULI instruxerat, & Apostolorum ob id cognominaverat. Monachos quoque juxta illam collocavit, qui Clericorum in ea Ecclesia munus explerent.* Refert etiam Cardinalis NORISIUS in historia Pelagiana ex S. AUGUSTINO, quod PELAGIUS fuerit Monachus, nullis tamen sacris Ecclesiæ dignitatibus insignitus unquam. Nam ZOSIMUS Papa in Epist. ad AURELIUM, & AEROS Episcopos vocat PELAGIUM laicum virum. Eo enim tempore Monachi ad sacros ordines non promoti, inter laicos recensebantur. Colligitur ex his, quod jam tempore S. AUGUSTINI Monachi dignitatibus Ecclesiasticis fuerint insigniti, si fuerunt ad sacros ordines promoti; & quid ni, quod & ad vineam Domini sæpius fuerint vocati, & conducti, tam primis, quam posterioribus temporibus. Nam ut refert FLEURY part. I. c. 22. sub Sæculum XI. ALEXANDER IV. plures Eremitarum cum nomine, tum institutis differentes, Congregationes conjunxit sub appellatione Eremitarum S. AUGUSTINI, qui præ se tulerunt plenam abdicationem omnium bonorum temporalium. Plerique tamen illorum Clerici fuerunt, literis, prædicationi, administrationi Sacramentorum, conversioni hæreticorum, & peccatorum infudantes. Quibus etiam officiis Dominicani præ-

præ-

præcipue vacabant, & alii ordines mendicantes. His omnibus propositum erat conjungere perfectiones vitæ monasticæ cum vita Clericali in emolumentum Ecclesiæ, & salutem animarum, ut patebit ex S. THOMA opusc. contra impugnantes religionem sæpius infra citando.

§. IV.

Non dispicio, qua fronte ausus sit scribere Clericus anonymus supra pag. 88. cognovisse AUGUSTINUM Authorem, & propugnatorem monastici instituti, quod cura animarum cum monastico instituto consistere non possit. Et cur Clerice non? audiamus ex tripode rationem: quia aliàs reluctans presbiteratum non suscepisset, si ordini a se fundato curam animarum adjunxisset. Ubi lectitasti, ut verbis tuis utar, quod AUGUSTINUS ante susceptum Presbiteratum condiderit monasticum institutum, aut ipse Monachus fuerit? Nos in vita illius, & breviario Præmonstratensium legimus ita: Factus AUGUSTINUS Presbiter monasterium Clericorum mox instituit & cœpit vivere secundum regulam a Sanctis Apostolis constitutam. Et quæ hæc consecutio: reluctans certo Presbiteratum non suscepisset, si ordini a se fundato curam animarum adjunxisset? Hæc melior, & verior: mox ut AUGUSTINUS factus est vel reluctans Presbiter, munus sacerdotale cum monachali, seu regulari conjunxit, ad curam animarum secundum normam Apostolicam gerendam. Ad hæc, quis insuffuravit Clerico, S. AUGUSTINUM ideo reluctantem Presbiteratum suscepisse, quia cognovit illum cum statu monastico consistere non posse? Libenter ille alios, & frequenter Monachos in suum Clerum adoptabat, quamvis eos ab ambiendo Clericatu dehortaretur, ut videre licet in Epist. ad EUDOXIUM, & suos Monachos, & ad AURELIUM ob duos Monachos, qui hoc prætextu monasterium deferentes, Carthaginem contendebant. Ipse CLERICUS citat Epistolam 76. ad AURELIUM; *Nimis dolendum, si ad tam ruinosam superbiam Monachos surrigamus, & tam gravi contumelia Clericos dignos putemus, in quorum numero sumus; quum aliquando etiam bonus Monachus vix bonum Clericum agat,*

Epist. 48.

§. V.

Videndum de cætero, an nova res sit, aut incompatibilis status monachalis cum statu clericali, id est: cum cura animarum confociatio? Id quidem ex natura sua minime ut ostendit MARTINUS GERBERT; nam in occidentali Ecclesia frequentissime status monachalis cum clericali fuit

De statibus
Deo dicatis
Sect. 3. § 128

confociatus, seu vita contemplativa cum activa, quam mixturam, ait CLERICUS, Fundatoribus ordinum fuisse ignotam, nec regulis eorum consonam; quod quidem institutum primus fecit S. EUSEBIUS in Italia, deinde S. AUGUSTINUS in Africa. Et an non BB. ANTONIUS, ATHANASIUS propter confutationem hæreticorum Arianorum fuerunt in urbem Alexandriam acciti, ut testatur S. HIERONYMUS. An non S. Aphraates ob causam turbatæ Ecclesiæ cellam deseruit, licet ob hoc VALENS Imperator illi fuisset multum offensus, ut testatur THEODORETUS. An non S. PACHOMIUS præter Ecclesiam sui monasterii, alteram ex instinctu Episcopi pro Pastoribus extruxit, quo cum aliis Monachis ire solebat, munus lectoris obibat, maximo tum fidelium, quam infidelium fructu, qui conversi baptismum susceperunt, ut legere est in vitis Patrum.

Epist. 33. ad
Castruc.
L.III.C.26.
pag. 122.
Hist.C.101.
S. EPHREM munus prædicationis, ac functionis Diaconatus cum solitudine conjungebat, etiam curam pauperum in se suscipiens, ut refert PALLADIUS. Et quid de Affeclis S. BENEDICTI dicam, qui Patris sui sequentes exemplum totum fere occidentem suis prædicationibus converterunt, & Ecclesiarum non modo Pastores, sed & Clerum integrum constituerunt, sæpe Episcopali Abbatiali Infula copulata, monasteriisque in Episcopatus erectis. Quod ipsum accidit à prima institutione eiusmodi Ecclesiarum à Benedictinis cœpta, qui Ecclesias passim fundaverunt, Episcopi etiam illis præfecti, ut palam loquitur Hispania, Anglia, & Germania.

Et quis jam credat, quòd Benedictini, aut alterius instituti omnes regulas sui ordinis violaverint sub principium, dum hæc omnia præstiterunt? Dormitaveruntne omnes, & dormierunt Ecclesiæ Præsules, excepto Clerico, qui hanc violationem usque nunc passi sunt, & non attenderunt. Procul ergo abest, ut ab instituto Religiosorum ordinum, etiam Monachicorum alienum sit in vinea Domini laborare; ut hic potius ex prima institutione fuerit illorum labor.

§. VI.

§. VI. Negat quidem id CLERICUS a pag. 90. adducendo regulas pro Monachis, & Religiosis præscriptas. Ex CASSIANI institutionibus, ait, exactam vitæ religiosæ rationem quatuor continere, solitudinem, laborem, jejunium, & orationem.

FLEURY scribit Diff. VIII. ad hist. Eccl. in hoc conveniunt omnes regulæ, & institutiones: Monachus sibi vivens salutem suam operetur. Non eant, quocunque ire necesse fuerit, minus quam duo vel tres; inquit

quit aurea regula AUGUSTINI. Idem habet regula PACHOMII, & BENEDICTI. Ex hoc in patulo est, subinfert, has regulas cum beneficii curati administratione compingi non posse, ut fufius deducit doctiffimus ERHARD, solidiffime probans, regulares tantum dispensative, & per accidens esse Clericos, non ex natura religionis. Dein subjungit: regula etiam S. BENEDICTI præfcribit, ut omnia intra limites monasterii contineantur, ut non fit Monachis neceffitas evagandi foras; quia omnino non expedit animabus eorum. Ex his facit solidas in odium regularium confecutiones: *Si neceffitas evagandi foras iis omnino non expedit; num expediat egressus ad Parochias sine socio, & comite, qui prorsus non neceffarius est, cum monasteria lauta fundatione erecta Ecclesiis Parochialibus neceffe non habeant.* Hæc ille.

Cui repono CASSIANI institutiones pro Monachis liberaliter admittere, quatenus propriam solum Monachorum salutem spectant, nec plus videtur velle dicere FLEURY: *Monachus sibi vivens salutem suam operetur*; Et revera plus non dicit, ut mala mente refert CLERICUS: loquitur enim ibi de veteribus Monachis. Aliàs vero instit. Ecclef. Part. I. C. 22. expresse ita habet: sed functiones Clericales obfuerunt labori corporis, solitudini, & silentio veterum Monachorum tunc nimirum, dum Monachi maximè Sæc. XI. ad statum Clericalem sunt assumpti. At quæstio est, an his quatuor, solitudini, labori, jejunio, & orationi pro salute animarum non possit jungi munus aliud, & unum pro altero substituti?

Puto ex evidentia facti, quod ita. Ecce enim, etsi CASSIANUS nullam faciat mentionem studii, sed solius manualis laboris, tamen lectio, & studium sacrum fuit semper inter præcipuas Monachorum occupationes, in propriam, & aliorum utilitatem; atque studia labori manuum erant recte substituta apud eos, qui sacris sunt initiati. Quod præsertim accidit apud Benedictinos, qui, ut refert GRAVESONIUS ex MABILLONIO præf. in Sæcul. I. Benedic. mox ab institutione sua loco manualium laborum codices exscribebant, & prolixioribus studiis aliorum operas compensare studebant; usque adeo: ut hunc laborem quasi testamento posteris reliquerint, cum tanto Ecclesiæ emolumento, ut quidquid in antiquitate eruditum, quidquid apud Patres pium & sanctum, quidquid in conciliis actum, quidquid in libris sacris divinum est, totum id per manus Benedictinorum ad nostra usque tempora pervenerit.

Quam spartam, tu CLERICE! lubens quidem illis admittis nec ad-
versantem regulæ monachali dices, modo Benedictini a beneficiis, & Parochiis amoveantur. Sed cur non inferis unquam, ut amoveantur a studiis? Orta fuit inter PUTTILIERIUM, & MABILLONIUM controversia, item
in-

inter ordines mendicantes, & GUILLELMUM de sancto amore, de studio literarum labori manuum substituto, ab eo tempore, quo communiter religiosi ad sacerdotium adoptabantur. Sed visum est pro hodierna præsertim Ecclesiæ disciplina, ut, qui sacris sunt addicti, illis sacris potius, & liberalibus occupentur studiis, quam opere manuum servili, quo olim Monachi Laici, sicut & hodie occupantur, non autem sacerdotes. Certe antea semper, etiam quo tempore S. BENEDICTUS institutum monasticum in occidente restituit, hæc sacra studia obtinuerunt, ut vel ex CASSIODORO patet in institutionibus sacris, qui suos ad omnem scientiam formavit, bibliothecam instruxit, atque ut descriptione librorum occuparentur, providit, iis plane temporibus, quibus pene literæ, & studia conciderant.

Lucrosa hæc sanè fuit quin imo Ecclesiæ necessaria studiorum pro opera manuali substitutio, qua autem utilitate, & necessitate Clericis Sæcularibus sint religiosi sacerdotes in Parochiis substituti, dicam subinde.

§. VII.

Pro nunc æquò animò ferre non possum, quod adducit CLERICUS ex ERHARD: Regulares tantum dispensativè esse Clericos, & per accidens non ex natura religionis. E' diametro oppositum docet S. THOM. 2. 2. Q. 189. art. 8. ad 2. ubi inquit: *Religio Canonorum regularium ordinatur ad opera vitæ contemplativæ: inter quæ præcipua sunt ea, quæ aguntur in divinis mysteriis, ad quæ ordinatur directè ordo Canonorum Regularium, quibus per se competit, ut sint Clerici religiosi. Sed ad religionem Monachorum non per se competit, ut sint Clerici, ut habetur in Decret. 16. Q. 1.* Quæ quidem doctrina Divi THOMÆ absque invidia est Monachalium religionum, qui ipsi apud MARTINUM GERBERT Benedictinum, de statib. Deo dicatis, fatentur, quod sint pro occasione, & facultate ad ministerium sacrum vocati, & in vineam Domini conducti. Cur amplius docet D. THOMAS Lib. contra Impugnatores religionum cap. 2. *Voluit, inquit, S. HIERONYMUS in Cap. Monachus, & Cap. Alia 16. Q. 1. distinguere personam Monachi, & personam Clerici, ostendens, quid cuique ex proprio officio conveniat. Aliud enim convenit cuique ex eo, quod Monachus est, aliud ex eo, quod Clericus est. Ex eo, quod Monachus est, sua, & aliena peccata deflendi habet officium; Ex eo, quod Clericus est docendi, & pascendi populum. Hic cernat CLERICUS Ratisbonensis suum propilæum: Alia causa est Monachorum, alia Clericorum, Clerici pascant oves, ego pascor, & vel ex hac una doctrina Divi THOMÆ*
suam

§. 128. Sec.
3. C. 1.

suam bonam causam pro Clericis sæcularibus assumptam, pessimæ fidei videbit. Magè ego illi persuadere possem, quòd hodierni Sæculares Ecclesiastici, sint tantum dispensativè Clerici, & non ex natura sui statùs; quandoquidem ab origine Apostolorum omnes sacris initiati, & ad curam animarum cooptati, *regulares erant Clerici*, & non Sæculares. Colligitur hoc ex S. AUGUSTINO de communi vita Clericorum, & habetur 12. Q. 1. Cap. Nemo: ubi inquit: *Qui habuerit proprium vel habere voluerit, & de proprio vivere, parum est, ut dicam, non mecum manebit, sed nec Clericus erit.* Hoc nimirum est, quod AUGUSTINUS juxta normam non normantem sed Apostolicam præscribit regulam, in sua aurea regula: *Non dicatis aliquid proprium, sed sint vobis omnia communia; sic enim legitis in actibus Apostolorum.* Non diffiteor equidem AUGUSTINUM, & Ecclesiam postmodum admisisse, ut Clericus esset, etiam is, qui ex proprio viveret; at ubi contra primævum Apostolorum canonem statutum est, ut illi, qui proprio abrenunciarent, Clerici veri non essent ex natura rei? apud unicum fors tuum ERHARD doctissimum, si superis placet. Duobus scito canonicum ordinem constare, ex statu videlicet Clericali, & Regulari. Quod optimè, & solidiùs ERHARDUS explanat JOANNES de NIGRA VALLE apud LE PAIGE, inquiens: *Canonicis Regularibus in primitiva Ecclesia Clericorum nomen ab Apostolis fuit inditum; primum eo, quòd per terrenorum renuntiationem, & Ecclesiasticorum officiorum assumptionem in sortem Domini fuerint vocati; ideoque, & ipsi Regulares Canonici dicuntur Clerici primitivæ Ecclesiæ. Canonici verò Sæculares, dicuntur quidem Clerici, sed derivativè, quia ab ipsis Clericis regulariter viventibus originem traxerunt. Regulares verò Clerici primitivam illam, & clericalem communionem retinent. Monachi autem, & alii religiosi facti sunt Clerici ex dispensatione, quare & Presbyteri nominantur.* Hæc relata a domestico homine confirmat FLEURY, quem cum Clericus pro se citet, æquum est, ut & contra se sustineat; dum librò Instit. Eccles. Part. I. Cap. 22. ita scribit: *In emendatione Cleri quoque desudavit Sæculum XI.; calamitates enim publicæ, quæ Monachorum disciplinam everterant, faciliùs Clericos ab hominum consortio non separatos perdiderunt, ut non solum convictum desererent, sed & passim concubinis uterentur.* His vitiis obviam ivit PETRUS DAMIANUS, eoque impulsore NICOLAUS II. anno 1059. Concilium CXIII. Episcoporum convocavit, quo Simoniâ, & concubinato damnato statutum est, ut Clerici communi dormitoriò, & refectoriò uterentur, eaque, quæ ab Ecclesia accipiunt, in commune conferrent, vitamque agerent Apostolicam, id est, omni proprietate destitutam. Idem decretum plus C Episcoporum ab ALE-

XANDRO II. convocatorum 1063, repetitum. *Qui igitur Clerici proprietate abdicata, ad nutum horum decretorum vivere constituerunt, ii Canonici Regulares, qui autem laxiorem disciplinam mordicè tenuerè, Canonici Sæculares audiunt.*

Qui jam ex his sunt tantum dispensative Clerici: an Sæculares, qui proprium habent: an Canonici Regulares, qui omni proprietati ad normam primitivorum Clericorum abrenunciârunt, atque adeo fidenter dicere possunt: *Dominus pars hæreditatis meæ, tu es, qui restitues hæreditatem meam mihi?* Certè posteriores; quia priores communicant adhuc naturæ Sæcularium Laicorum ex possessione priorum bonorum, & neglecta communiter vivendi societate, quæ quidem societas, teste AUGUSTINO, erat decentissimus Ecclesiæ nascentis status, eamque in regula præscripsit AUGUSTINUS, ut Clerici, quocunque ire necesse fuerit, non eant, nisi duo, aut tres, etiam ad Parochias, quod confirmat etiam C. 2. & 5. de statu Monachorum, & ordinum statuta custodiunt.

§. VIII.

Quo amodò illationes Clerici sunt digressuræ, paulo amplius pensabo, & secundum causæ merita discutiam.

Est illatio hæc ex regulis AUGUSTINI, & BENEDICTI, atque aliorum. „ Si evagatio, & plane necessitas evagandi iis non expedit, num „ egressus ad Parochias expediat sinè socio, sinè comite, qui omnino „ non necessarius est, dum monasteria lauta foundatione sunt erecta, & „ illis non indigent? „ Sed amabò, quæ hæc illatio? evagatio foras ex regulis fundatorum religiosi non expedit; ergo nec egressus ad Parochias expedit, & cum solitudine religiosa conjungi non potest. Eadem est ratio, & necessitas eundi ad forum, & egredi ad Parochiam causa salutis animarum procurandæ?

Dudum jam hoc objectamentum præcluserit Divus THOMAS 2. 2. Q. 188. art. 2. ubi ex proposito inquit: *An aliqua religio institui debeat ad opera vitæ activæ?* ac affirmative resolvit. Dein sibi ipsi objectans HIERONYMUM ad PAULINUM scribentem: *Si cupis esse, qui diceris Monachus, id est, solus, quid facis in urbibus?* Et porro: *Vita activa ad præsens sæculum pertinet. Sed omnes religiosi sæculum deferere dicuntur. Ergo nulla religio convenienter ordinatur ad vitam activam.* Et quomodo ordinetur ad egressum ad Parochias? -- Quibus respondet cit. loco ad 3., quod dupliciter aliquis potest esse in Sæculo (idem dicendum de urbe) unò modò per præsentiam corporalem; aliò modò per men-
tis

tis affectum. Unde & discipulis suis Dominus dixit: Ego vos elegi de mundo; de quibus tamen ad Patrem loquitur: hi in mundo sunt, & ego ad te venio. Quamvis ergo Religiosi, qui circa opera vitæ activæ occupantur, sint in sæculo secundum præsentiam corporalem, non tamen sunt in sæculo, quantum ad mentis affectum, quia in exterioribus occupantur non quasi quærendo aliquid in mundo, sed solum propter divinum obsequium; utuntur enim hoc mundo tanquam non utentes, ut dicitur I. ad Corinth. Quod hîc potest dari discrimen, CLERICE, inter tuum, & Divi THOMÆ adductum contra religiosam vitam argumentum? Primævum institutum Apostolorum reprobet, est necesse, qui tuas consecutiones sustinet, & approbat. Solitaria vita, & religiosa etiam Monachica, & Eremitica, quod sit cum cura animarum sociabilis exemplis etiam sacrae Scripturæ constat, & vel maxime magni, Domini Præcursoris, JOANNIS BAPTISTÆ, ad quem egrediebatur omnis Lucæ 1. Judææ regiæ, & Jerosolymitæ universi. Et quid egressus ad forum, ad urbes non expedit salutem animarum Monachorum, & Religiosorum, & quomodo, quasi a minori ad majus, ad Parochias expediat? Quibus Sæcularibus Clericis, & in sortem Domini vocatis expedit divagatio foras, aut non officit salutem animarum? Propterea omnes in Seminariis includendi, nec dimittendi ad Parochias? Adeo Clericis Sæcularibus etiam, maxime solitariis non expedit divagatio foras, ut hanc in rem varios semper necesse fuerit condere canones, ut patet toto titulo de vita, & honestate Clericorum, & S. AUGUSTINUS in sua aurea regula præscripserit suis Clericis, ut non eant, quocunque ire necesse fuerit, minus, quàm duo, vel tres. Hinc etiam Can. 47. Conc. Carthaginensis cautum fuit, ut refert CABASUTIUS: *Clericus per plateas, & andrones, nisi magna, & certa sui officii necessitate non ambulet.*

Quod autem attinet egressum Clerici regularis ad Parochiam sine socio, & sine comite (quem Clericus falsò carpit) an non legit vel in sibi infesto ENGELIO ad Tit. 37. de capellis Monachorum N. 9. ut ii, qui in Parochiis collocantur, si fieri possit, cum socio sui ordinis sint, Cap. 2. & 5. de statu Monach. quod & statuta ordinum observare, innui supra. Neque, ut in perpetuum ibi relinquantur, sed ne nimis sæcularibus curis immergantur, quandoque pro renovatione Spiritus ad monasterium revocentur, alio interim substituto. Non tamen ideo minus religiosus erit Parochus, quod ipse vel eius nomine Prælatus (in quem omnis Religiosi voluntas collocata censetur) Parochiam resignet. En! quomodo his conditionibus omnibus observatis possit Religioso expedire egressus ad Parochiam sine dispendio animæ, & cum statu regulari

conjugi; quod venditabat hætenus Clericus ex natura status religiosi impossibile.

§. IX.

Sed porro aliam venditabat stropham, majori animadversione dignam garriens supra: egressus ad Parochias non est necessarius, quando monasteria lauta fundatione erecta Parochiales Ecclesias necessario non habeant, nec retineant. Melius grammatice, & ad rem dixisset: quum Parochialibus Ecclesiis necesse non habeant. Ad quod respondeo, dando ultro-neè, quod laute erecta, & fundata monasteria ad sui sustentationem Parochialibus Ecclesiis necesse non habeant: sed anne propterea, quia lautius fundata sunt, debent sibi proprio deesse instituto? an zelum animarum debent relinquere, ad quem professione vitæ activæ obstringuntur? ut sane obstringuntur religiones plurimæ, illi præcipue Religiosi, qui vitam canonicam sunt professi, ut supra dictum, & amplius infra dicetur. Quid si laute fundata monasteria ipsas Parochiales Ecclesias erexerint, fundaverint, dotaverint ex fine plane sui instituti? Exempla similium erectionum, & fundationum habentur in historia innumera, ut vel inde ortum habeat illa vulgata in jure canonico regula: *Beneficia secularia secularibus, regularia regularibus conferenda*; eaque sint regularia, ut volunt Canonistæ, quæ talia sunt vel fundatione, vel præscriptione, vel fundationis commutatione, vel denique incorporatione, in Cap. *cum de benef.* 5. Si pari ratione finit se conveniri Clericus, multæ sunt erectæ Parochiæ lauta fundatione, quæ ad Parochum alendum sine concursu Parochianorum sufficiunt. Multi sunt Patrimonium amplum habentes Parochi; ac proinde decimis, & Ecclesiis Parochialibus non indigent; & hi decimas, & jura stolæ a pauperibus exigunt, illi Parochiales Ecclesias retinent indigentibus Clericis eas subtrahendo, eo facilius, quo sunt opulentiores. Verendum sane, ne si retentio Parochiarum ab Ecclesia regulari opulenta contra regulam est, eadem retentio a Clerico Ecclesiastico divite contra canones sit; aut saltem quod non liceat de bonis Ecclesiæ se sustentare, qui proprium sufficiens patrimonium habet. Nam ab initio Ecclesiæ videtur fuisse sic, ut patet ex canone 41. Apostolorum, ubi dicitur de Episcopo: *Ex iis autem (rebus Ecclesiasticis) quibus indiget, si tamen indiget ad suas necessitates - ipse percipiat.* Robur canonis in eo: *Si tamen indiget.* Cui suffragatur Can. *Clericos* 16. Q. 1. qui sub nomine S. HIERONYMI profertur: *Clericos autem illos convenit Ecclesiæ stipendiis sustentari, quibus parentum, & propinquorum bona nulla suffragantur.* Qui autem bonis parentum, &
opi-

opibus propriis sustentari possunt; si, quod pauperum est, accipiunt, sacrilegium profecto committunt. Accedit AUGUSTINUS Epist. 50. ad BONIFACIUM relata a GRATIANO, & S. THOMA, qui suo, & omnium Catholicorum nomine, ait de ministris, & bonis Ecclesiæ contra Donatistas: *Quæ (bona) si pauperum compauperes sumus, & nostra sunt, & illorum; si autem privatim, quæ possidemus, nobis sufficiunt, non sunt illa nostra, sed pauperum.* Clare hæc indicant, & perspicue Præpositos Ecclesiæ, si bona propria haberent, de quibus viverent, non habuisse tunc partem de bonis Ecclesiæ. Quod si hæc omnia sint Clerico sublestæ fidei, quia ex GRATIANO; audiat novissimum jus Tridentini Sess. 25. Cap. 1. de reform. quod interdicat Episcopis, ac omnibus, quæcunque Ecclesiastica beneficia obtinentibus, ne ex redditibus Ecclesiæ consanguineos, familiaresque suos augere studeant, cum & Apostolorum canones prohibeant, ne res Ecclesiasticas, quæ DEI sunt, consanguineis donent, sed si pauperes sint, iis ut pauperibus distribuant.

Manat quidem inde cum veriori, & forte unicè vera sententia, quod Clerici Parochiales proventus congruæ sustentationi superfluos expendere debeant in causas pias, & multo magis illi, qui proprium sufficiens habent patrimonium; Nemo tamen inde inferat, ut infert Clericus contra Regulares, Clerici proprium patrimonium habentes non indigent Ecclesiis Parochialibus, ergo sunt ad eas habendas incapaces, atque ab illis amovendi. Igitur neque contra Religiosos inferendum: monasteria lauta fundatione erecta Parochialibus Ecclesiis necesse non habent; proinde sunt ab iis amovendi; & cur? quia sunt per Clericum eorum regulis manifeste contrariæ. Audiatur Clericus idipsum probans.

§. X.

Pag. 91. asserit ALEXANDRUM III. clarissime pronunciasse retentionem Parochiarum esse regulæ S. BENEDICTI contrariam, scribens ad Abbates, & Conventus Cistercienses, regulam S. BENEDICTI professos c. 3. de statu Monahorum: *dolenter dicimus*, occipit Pontifex (utinam & hæc, interponit Clericus, non universus Clerus dolenter dicere deberet) *quod etsi non ab omnibus, neque in omnibus, a plerisque tamen, & a pluribus ab ista sancta institutione dicitur deviatum, ut aliqui ex vobis primæ institutionis obliti, contra ordinis vestri regulas villas, Ecclesias, & altaria possideant. Leditur hic ordo penitus, & violatur, nec est hæc mutatio dexteræ excelsi, sed potius de dextera ad sinistram, qui relicto sæculo sub paupertatis habitu Deo militare decreverunt, negotiis denuo secu-*

laribus implicentur. Hucusque Clericus cit. pag. 91. indolens. At bene est, quod paulo post pag. 92. ipse lacrymas sibi abstergat, dum ait exclamando: „Boni Superi! de hac regula (nimirum vitæ contemplativæ mixtæ) nihil habent, nihil præcipiunt fundatorum regulæ, ut pote pro laicis scriptæ, nil primævi Monachi somniarunt, sanctionibus conciliorum acquiescentes.

Omnino regulæ pro Laicis Monachis scriptæ nihil habent de vita activa, nihil de administratione Ecclesiarum, ut se suô gladiô jugulans fatetur Clericus. Rectè hinc ipsis juxta antiquos canones habere Ecclesias, & altaria est interdictum, maximè sinè consensu, & autoritate Episcopi; quod ipsum etiam docet ENGELIUS de capellis Monachorum Clerico consentiens, ubi ait: Cap. I. hoc titulô (& quidni & illud 3.) ad evitandam jurium correctionem explicari potest vel de antiquo statu Monachorum, quando plerique erant Laici Conversi, & pauci Sacerdotes, neque studiis eruditi, & in perpetua clausura vivebant, sicut Carthusiani, vel quod sinè consensu Episcopi populus per monasterium regi non debeat. Statum hodiernorum Monachorum optimè exponit Clarissimus BOECKHEN de capell. Monachor. ubi inquit: *Non fuit æquè permissum* (nimirum antiquitus) *Regularibus curam Parochialem exercere.* Imò URBANUS III. in Cap. I. hoc titulo decrevit, ut in capellis prædictis, ubi Monachi degunt, populus non per eos regatur, sed per Sæcularem Clericum Capellanum, quem ab ipsis præsentatum Episcopus instituat. Licet verò ità pro regula fuerit, secus tamen obtinuit, ac præsertim hodie obtinet, quando incorporatio plena facta fuit alicui monasterio seu per primam foundationem, seu per legitimam concessionem, seu per præscriptionem, ut notat GONZALES ad dict. Cap. cum pluribus citatis. Sicut enim Monachi etiam, si utile visum fuerit, ad ipsas Parochias cæteroquin sæculares assumi poterant, tam secundum antiquos canones, quam juxta noviore ad veteres illos canones se referentem in Cap. quod DEI. de statu Monach. & per argumentum desumptum à contrario ex Tridentino Sess. 14. de reform. Cap. II. Maximè cum de illis ibi sermo sit, quorum status est mixtus, & ad conversionem gentium à sua origine comparatus. Idem debet esse judicium de omnibus religionibus ex primæva sui institutione ad procurandam salutem non tantum propriam, sed & proximi comparatis.

Videamus verò conciliares sanctiones, ad quas Clericus provocat, contra quales Monachos fuerint latæ? Concilium Chalcedonense Can. 4. præcipit quidem Monachis quietem, & prohibet communicationem in negotiis sive Ecclesiasticis, sive Sæcularibus; sed quibus? nempe gyrovagis, &

& per civitates temerè cursitantibus, inhibendo insuper ipsis, nè Ecclesias, vel oratoria injussu Episcoporum, ut in hoc consilium loquitur JOANNES CABASSUCIUS. Quæ modò Parochiæ injussu Episcoporum a Monasteriis possidentur? quæ Ecclesiæ, & altaria eriguntur? Facile est ostendere Clerico fus, deque miscenti omnia, de quibus Monachis loquantur Concilia, & Pontifices, qui primæ institutionis obliti, contrà suas regulas, villas, Ecclesias, & altaria possident, hos S. HIERONYMUS Epist. 18. ad EUSTOCH. vocat Gyrovagos, S. ISIDORUS Circumcelliones, qui sub habitu Monachorum usquequaque vagantur, venalem circumferentes hypocrisim, circumeuntes provincias nusquam missi, nusquam fixi, nusquam stantes, nusquam sedentes. Tales jure meritò regulæ monachales damnant, Concilia, & damnavit S. BENEDICTUS in regula Cap. 1. ubi de generibus Monachorum tractans ait: *Illi circumeuntes, hi commorantes quidem bini, aut terni, aut certè singuli sine Pastore, non dominicis, sed suis inclusi ovilibus, suis desideriis servientes; quod non instituto, sed perversitati hominum tribuendum.*

§. XI.

Cæterum Achillem Clerici ex ALEXANDRO III. desumptum Cap. 3. de statu Monach. prosterne verbis Concilii Lateranensis III. sub eodem ALEXANDRO III. celebrati; quod quidem ipse Clericus citat §. X. pag. 100. atque ità statuit Can. 10: *Monachi non singuli per villas & oppida, seu ad quascunque Parochiales Ecclesias ponantur, sed in majori conventu, aut cum aliquibus fratribus maneant, nè soli inter sæculares homines spiritualium hostium conflictum sustineant.* Ex quo ritè intulit ENGL, quod Concilium Lateranense magis pro capacitate Monachorum faciat, dum solùm prohibet, nè singuli Monachi in Parochiis habitent; Et tamen ex hoc Concilio Clericus Monachorum, & aliorum Regularium infert ad administrandas Parochias incapacitatem; quum tamen, ut praxis docet, & discurrit BOECKHEN etiam quoad hoc, nè Monachi singuli in Parochiis habitent, ab observantia sit recessum, & hoc ex æquitate, ubi ad plures sustentandos facultates semper non suppetunt, uniones monasteriis factæ sunt unacum emolumentis, quibus tanquam juris quæsitæ, si plures sustentari non possunt, privanda non sunt: & quidem ex concessione GREGORII XIII. Paradoxo porrò simile est, quod causæ Clericorum Sæcularium Patronus eadem pag. 100. alleget Concilium Colonienſe Can. 7. 1423. quod anathemate perculit Parochos, & Vicarios sine necessitate Monachis regimen suarum Parochiarum concedentes. Cui
con-

conjungit Cardinalem COMPEIUM ad Germanicarum Ecclesiarum disciplinæ emendationem missum, qui in suis Colonia, & Ratisbonæ celebratis Conciliis omnes Monachos ab administratione Parochialium Ecclesiarum removit. Quod quidem, ajo, optimo jure factum, si Parochi, & Vicarii Sæculares Parochialium Ecclesiarum Germaniæ obligationi residendi non congruerunt, materialiter tantum, ut Scholæ loquuntur, refederunt, totumque fere pastorale munus Monachis, aut aliis regularibus Sacerdotibus commiserunt. Et quæro, quos feriat anathemate Canon citatus Concilii Coloniensis? nunquid aperte Parochos, & Vicarios, qui sinè necessitate regimen Parochiarum Monachis committunt? qui beneficia Parochialia tenent, ac possident in præbendam, non sufficit eis materialis, ac otiosa residentia in loco Parochiæ, onere alteri relicto, sed requiritur, ut Ecclesiæ deserviat, & fructus sibi mercatur per cap. relatum 4. de Clericis non residen: Et Conc. Trid. Sess. 23. de reform. Clericum non residentem appositè perstringit SCOTUS de Justitia & Jure L. 3. Q. 6. art. 3. *Sed inquis, ait, satis est laborare per alium: profectò, si non debet manducare, nisi qui laborat, non debeat ipse manducare, sed contentus esse, si locò illius alius manducet. Ait fortasse Paræcius beneficii Possessor: satis est huic Ecclesiæ hunc Vicarium substituere; respondet autem Ecclesiæ, si fari sciret; ergo satis est ei hæc, quam tu illi tribuis, merces; ergo reliquum ex me absque ullo servitio surripis.* Graviter quoque in Clericos non residentes invehitur DAMASUS Papa Epist. 10: *Videntur mihi tales meretricibus similes, quæ statim, ac pariunt, infantes suos tradunt nutricibus educandos, ut suam citius libidinem explere valeant, id est: pro suo libitu sæcularibus curis inbient, & quod unicuique visum fuerit, liberiùs agant. Pro talibus enim animæ negliguntur, oves pereunt, morbi crescunt, hæreses, & schismata prodeunt, Ecclesiæ destruuntur, Sacerdotes vitiantur, & reliqua mala proveniunt. Non taliter Dominus docuit.*

Cogitet ex his æquus Lector, an à Clerico Ratisbonensi rectè, an perperam conclusum sit, tot Concilia Monachos ad administrandas Parochias incapaces agnoscere. Concilium Chalcedonense Can. 4. damnat quidem Monachos concursantes temerè per civitates, & præcipit, ut Episcopis subditi sint, ne sive in sæcularibus, sive Ecclesiasticis rebus communicent, seu injussu Episcopi; per quod adhuc non sequitur eorum ad regendas Parochiales Ecclesias incapacitas, sed supponitur accedente jussu, & autoritate Episcopi. Concilium Pictaviense Anno 1100. prohibet quidem Monachis omnes functiones Parochiales, ut baptizare, prædicare, poenitentiam dare, quod quidem illis temporibus salubriter

factum, ibi indiscriminatim se Monachi cum læsione jurium Parochia-
 lium his muniis ingerebant, neque missi, neque conducti. Quam cau-
 sam expressit GRATIANUS his verbis: *Quod verò pœnitentiam dare pro-* C. 19. *Causa*
hibentur (Monachi) inde est, quia nulli Sacerdotum licet alterius Paro- 16. *Q. 1.*
chianum ligare, vel solvere. Monachi autem, etsi in dedicatione sui presbyte-
ratus, sicut & cæteri Sacerdotes, baptizandi, prædicandi, pœnitentiam dandi,
peccata remittendi, beneficiis Ecclesiasticis perfruendi ritè potestatem acci-
piant --- tamen executionem suæ potestatis non habent, nisi a populo fuerint
electi, & ab Episcopo cum consensu Abbatis ordinati.

Concilium Lateranense I. anno 1122. Can. 7. interdicit Abbatibus,
 & Monachis publicas imponere pœnitentias, infirmos visitare, eis Sa-
 cramenta administrare, unctiones facere, missas publicas cantare &c. sed
 causa est, quam subticet Clericus, quia non erant Presbyteri ordinati ad
 has executiones, sed quia hoc furtim faciebant, ut refert GRAVESON. Hist. Eccl.
 Residua Concilia provincialia à Clerico allegata, ut Colonienſe, nihil Tom. IV.
 ex supradictis contra capacitatem Presbyterorum Regularium faciunt, P. mibi 216.
 imo eos coërcent, qui assumentes munus Parochi, Pectores potius, quàm
 Pastores, illud abdicant, & totum regimen animarum Monachis comit-
 tunt; Ut hinc minimè licuerit Clerico ex Conciliis tam generalem in-
 ferre quorumcunque Regularium etiam Monachorum ad regimen ani-
 marum incapacitatem; Quia, ut testatur JOANNES MABILLONIUS de di-
 sciplina monastica optime meritis, Monachi ad dignitates Ecclesiasticas,
 & Hierarchica munia passim assumebantur, maximè ex Congregatione
 Cluniacensi. Ex quo, ut scribit GRAVESON, facile refellitur calumnia
 quorundam statûs monastici æmulorum, qui XI. Sæculo asseriebant Mo-
 nachos ad Hierarchicos ordines, & munia promoveri non debere. Quos
 obtrectatores Synodus Nemausensis, Præsidente URBANO II. anno 1096.
 celebrata damnavit Can. 2. his verbis: *Sunt nonnulli stulti dogmatis,*
magis zelò amaritudinis, quam dilectionis inflammati, asserentes Mona-
chos, qui mundo mortui sunt, & Deo vivunt, Sacerdotali officiò indi-
gnos, neque pœnitentiam, aut Christianitatem, seu absolutionem largiri
posse per Jacerdotalis officii ignotam gratiam, sed omnino falluntur. Ità
 refert GRAVESON Hist. Eccl. Tom. 4. pag. 137.

§. XII.

Non audet quidem negare Clericus pag. 92. ex Monachis saltè
 nonnullos ad officium curæ animarum fuisse olim adhibitos. Sed tamen,
 si illi fides, quotiescunque adhibeantur, monasticum institutum, offi-

ciumque deferere cogeantur, ut majori, perfectiorique fungerentur munere, utrumque enim obire, & exequi erat impossibile. Quemadmodum enim Clerici, cum vitam monasticam amplecterentur, militiam suam, munusque Clerici, ut ait GREGORIUS, amittebant, Cap. *Nemo*. Cap. Presbyteros, ne pro quolibet 16. Q. 1. ita & Monachi in die consecrationis, dum ad Episcopatum sunt assumpti, vel acceptis sacris ordinibus, a priori proposito discedere debuerunt. Et hoc non alii, nisi qui divinam gratiam intus sunt vocati, aut per miraculum ad conversionem gentium, ut de S. BENEDICTO testatur S. GREGORIUS Lib. 2. Dialog. Cap. 8. Ex quo Clericus pernegat toti alicui ordini Monachali officium pascendi fideles fuisse commissum, datam potestatem, ut solitudinem deferret, & vitam contemplativam cum mixta, aut activa commutaret. Verum si ita omnia forent, ut non sunt, quam generalem exin inferret Monachorum, & aliorum Religiosorum incapacitatem pro gerenda cura animarum? aut plane impotentiam? Illam non vidit S. THOMAS dum 2. 2. Q. 1088. art. 2. sibi objectasset: *Omnis religio pertinet ad perfectionis statum; sed perfectio religiosi status consistit in contemplatione Divinorum, Dei puro servitio, & familiaritate indivisibili, & singulari: ergo nulla religio potest institui ad opera vite activae.* En germanum Clerici argumentum! cui respondet: *Quod Dei servitium, & famulatus salvatur etiam in operibus vite activae, quibus aliquis servit proximo propter Deum, in quibus etiam salvatur singularitas (seu solitudo) vite, non quantum ad hoc, quod homo cum hominibus non conversetur; sed quantum ad hoc, quod homo singulariter his intendat, quae ad divinum obsequium spectant. Et dum Religiosi vite activae insistant intuitu Dei, consequens est, quod in eis actio ex contemplatione divinorum derivetur, unde non privantur omnino contemplativae vite fructu.*

Non est cura Clerico, ne Monachi, aut Religiosi per curam animarum fructum contemplationis, aut solitariae vitae perdant, sed ut soli Clerici Sæculares Parochias, & beneficia capiant; ex quarum ambitione, & dum ad ea non vocantur tanquam Aaron, nescio, quis multus fructus in animas derivetur? Cæterum tantum abest, ut Monachi Episcopi facti, aut sacris ordinibus initiati à priori proposito penitus discesserint, ut potius curam salutis proximi curæ salutis propriæ junxerint, imò, ut refert GRAVESON ad Sæculum XI. Episcopi ex monasteriis assumpti, habitum, & vitæ regularis instituta servare tenebantur, ita statuit Conc. Gener. VIII. Can. 14. Et Lateranense sub INNOC. III. Can. 15. Vitæ solit. C. 5. Ut servavit etiam ALPHTONINIUS teste THEODORETO, qui pariter ad Episcopatum vocatus, nihil de habitu, aut genere

vivendi mutavit. Et quò amabò propositò Monachi ad sacros ordines promoti discedere debuerunt? ut ait citatus GREGORIUS: nimirum à proposito curandi tantum salutem propriam. Est enim institutum monasticum aliud mere tale, in quo vita agitur merè contemplativa, & ubi suæ quisque saluti, ac perfectioni unicè vacat. Alia mixta, quæ salutem non solum propriam, sed etiam proximi respicit, ac implet illa duo maxima mandata, dilectionis nempe Dei, & proximi; ut proinde si per Clericum vitam monachalem, seu contemplativam cum statu Clericali, seu activa conjungere est impossibile, pariter impossibile erit, conjungere amorem Dei cum dilectione proximi. Conjunxit sanè S. BENEDICTUS, qui teste S. GREGORIO Magno in eius vita cum suis sectatoribus non tantum se addixit sanctis contemplationibus, sed etiam conversioni omnium infidelium omnem operam impendit, contrivit idola, subvertit aras gentilium, prædicatione continua populum ad fidem vocabat. Quin S. hic Pater in suo monasterio Cassinensi non solum virtutum scholam, sed & literarum gymnasium erexit, ad quod Romanæ urbis nobiles suos filios erudiendos miserunt. Cuius exemplum hodie dum complura monasteria æmulantur, ut orbi est in propatulo. Habet hinc S. Patriarcha Angelicum sui Laudatorem, qui opusc. 19. Cap. 14. de illo scribit: *Divino judicio reputatus fuit BENEDICTUS idoneus, cui immediate a Deo committeretur prædicationis officium.* Cui quid mirum, si deinceps filii acquieverunt, & à primordio instituti sui plurimas gentes converterunt, in monasteriis plerisque pro erudienda juventute scholas, gymnasia, imò universitates erexerunt. Quæ pari audacia, & temeritate privato suo judicio illis eripiat, si sunt ceu Monachi, & viri solitarii ab officio pascendi, & docendi amovendi, & nihil eorum muneris est, nisi flere, laborare, orare, & jejunare. Quid si ego hac ratione omnes Clericos ex antiquis Canonibus ad laborem manuum adstringerem, ut sanè possem? Sic enim Can. 51. Concilii Carthag. IV. statuit: *Clericus, quantumlibet verbo Dei eruditus artificiò victum querat.* Et Can. 52. Clericus victum, & vestitum sibi artificiolo, vel agriculturâ absque officii sui detrimento paret. Quod ipsum etiam docet jubetque CLEMENS Papa Lib. 2. Instit. Apost. Cap. ult. adducens Apostolorum exempla, & speciatim PAULI tabernaculorum opificis Act. 18. 20. Thessal. 3. Et Epiphanius hæresi 80. facit fidem suo tempore plerosque Sacerdotes solitos fuisse propriis manibus operari.

Obligationem manibus operandi à GUILLELMO impositam Monachis, dudum explosit S. THOMAS opusc. persæpè laudato, ita inquiens: *Laborare manibus, aut est præceptum, aut consilium? si consilium est,*

nullus tenetur laborare manibus, nisi qui ad hoc votò se obstrinxit. Ergo Religiosi, qui ex regula sua non habent, quod debeant manibus laborare, ad laborem manuum non tenentur. Si autem est in præcepto, cum ad præcepta divina, & Apostolica æqualiter teneantur Religiosi, & Sæculares, non magis ad laborem manuum tenentur Religiosi, quam Sæculares. Concedit S. Doctor, quod quandoque laborare manibus fuerit necessitas, quando victus aliter inveniri non potuit. Quandoque autem supererogationis opus, nè detur occasio Pseudo - Apostolis prædicandi Evangelium propter temporalia, turpe lucrum, & ut detur otiosis exemplum operandi.

Difficiliùs fanè fuerit, & majoris audaciæ illis munus prædicandi eripere, qui speciali Dei gratiâ, & instinctu ad hoc sunt vocati, ut de S. BENEDICTO ex GREGORIO M. fatetur ipse Clericus supra. Sed tamen potestatem pascendi ipsorum abnegat tanquam toti ordini commissam, & ad vitam activam comparatam. Qua verò veritate audiamus ex monumentis historicis. PETRUS RIBADENEIRA S. J. scribit, minime proinde suspectus Lib. 2. Vitæ S. IGNATII Cap. 24. *Neque vero pueros fingebant Monachi S. BENEDICTI ad omnem tantummodo virtutis laudem, sed etiam disciplinis, & omni scientiarum genere instruebant; nam & in Germania, & Gallia, & in Anglia magna cum laude docuerunt; atque ea re tantum floruit ordo S. BENEDICTI (totus utique) & sanctissimis, doctissimisque viris abundavit, quorum doctrina universam illustravit Ecclesiam. Nec mirum inde factum, ut ad Pontificatum maximum, & Episcopales dignitates, tot, ac tanti, ut numerari vix possint, mox ab origine proventi fuerint ex monasteriis eiusdem ordinis, imo & in multis Cathedralibus sedes institutæ, ut comprobant exempla vel domestica antistites minores ad inferiores regendas Ecclesias &c. Et sic negare potestatem pascendi toti ordini fuisse commissam, est medio meridie cæcutire, & tanto lumini, quod totam illustravit Ecclesiam, calumniosè detrabere.*

§. XIII.

In more habet sæpè Clericus, dum Monachorum, aliorumque Regularium pro cura animarum capacitatem inficiari non potest, ut eam ad solam necessitatem restringat, & ad casum inopiæ Clericorum Sæcularium. Totus est hac in re probanda Sect. II. a §. 3. ubi ait: *Introducti sunt Monachi, in urbes, & oppida, ut Parochos adjuvarent, & Rectores Ecclesiarum in cura animarum. Quod passim tradit THOMASSINUS in nova, & vet. Ecclesiæ disciplina: Quemadmodum discipuli Domini*

ni extrahendis piscibus impares, iis, qui erant in alia navi annuerunt, ut venirent, & adjuvarent: Sic quoque in Subsidium ex Monachorum cœtu vocati sunt, qui ex hoc huic honori, & oneri pares inveniebantur. Dolet dein §. IV. quod Monachi, qui à Petro in subsidium fuerint vocati, ipsius navis gubernaculum arripuerint, & primum cum humili Ruth spicas colligentes, temeraria falce in ipsam messam involaverint, Parochialia jura ambabus manibus attrahentes; Et quid amplius, cum eis liberior aura arrideret, precibus opportunis, importunis Pontifices urgebant, à quibus vel ob nimium favorem (quum ex eorum instituto ad summam sedem elati essent) vel temporum injuria id exposcente, plurimas Parochiales Ecclesias extorserunt. Quin scribit porro: Ipsorum etiam Episcoporum in Monachos propensio plurimas erectis monasteriis Parochias concessit, eaque tanta fuit, ut prodiga hæc liberalitas tandem legibus compriui debuerit, ne irregularis hic in regulares favor majus Clero damnum adduceret.

Boni Superi! exclamo cum Clerico, quot hic mendacia, quot injuriarum, & calumniarum plaustra in sacros Deo religionum ordines, in Episcopos, in ipsos adeo summos Pontifices? Hæccine prodant causam Clericorum Sæcularium, aut potius reddant pessimam apud omnes tum civiles, tum Ecclesiasticas potestates. Responsum jam fidenter Clerico a nonnullo fuit, assumptum hac ratione pro Clero Sæculari patrocinium parum ponderis apud suprema judicia habiturum, quin fama dat, calumniosum libelli centonem jam esse ab utroque foro proscriptum, & fisci manibus deprædatum, ut videat tenebras, & non lucem. Et meritò, quis enim justò ferat, tot inclytos religiosorum ordines esse temerarios jurium Parochialium invasores, & usurpatores? Quis tot pro Ecclesia Dei zelantes Episcopos fuisse prodiga liberalitate toti Clero Ecclesiastico damnosos? Et quis demum ipsos Summos Pontifices in concedendis Parochiis religiosis ordinibus vitiò acceptionis personarum infascinosos? Unum do liberaliter Clerico, fuisse planè justissimam causam, Clerum regularem ad vineam Domini evocandi, & in subsidium naviculæ PETRI admovendi pro necessitate Ecclesiæ, & variâ temporum injuriâ id exposcente. Etenim jam supra confessus sum varia religiosa instituta sectantes, ac pro expresse fine curam animarum profitentes, pro occasione & necessitate fuisse ad ministerium sacrum vocatos, & in vineam Domini conductos, sed hoc non tam ab annuentibus Clericis Sæcularibus, quàm ab Ecclesia, quæ per navim discipulorum repræsentata, sub gubernaculis eorum penè mergebatur. Subticet Clericus necessitatem maximam, nec unquam prodit, cur præfertim Sæculo XI.

Baronius
ad Annum
Chr. 1074.

tot Religiosorum ordines sint fundati, qui ipsa institutione vitam Clericalem, seu activam professi sunt, pro gloria Dei, & animarum salute. Fuit nimirum hæc necessitas, quod Sæculô X. mores Sæcularium Clericorum nimium fuerint corrupti, disciplina Ecclesiastica prorsus collapsa, ut necesse fuerit à Sanctissimis Romanis Pontificibus eandem restaurare, conjugia Presbyterorum inhibere, incontinentes Clericos cohibere, eorumque filios ab Ecclesiasticis muniis, ordinibusque sacris excludere, nisi Monachorum, aut Canonorum Regularium institutum profiterentur; GRAVESON hist. Eccl. Sect. XI. pag. 121. Fuerunt enim tam inveterati malorum, ut dum GREGORIUS VII. cum Episcopis Italiæ conveniret, ac decerneret, ut juxta antiquorum canonum statuta Presbyteri à ducendis uxoribus abstinerent, ac ductas dimitterent, illi sic ausi sint respondere Pontifici: *Quod, si pergeret sententiam confirmare, malle se Sacerdotium, quam conjugium deserere, ut visurum eum (Pontificem) cui homines sorderent, unde gubernandis per Ecclesiam Dei plebibus Angelos comparaturus esset.* Quid si hæ temporum injuriæ, quin potius Sacerdotum Sæcularium incontinentia imposuisset Episcopis, Pontificibus, & aliis necessitatem vineam Domini Sabaoth locandi aliis agricolis, & Parochiale munus ab illis tollendi, quod vitium Simonie, præter scandalosam Clericorum vitam passim infecerat.

Non abnego religiosos ordines Sæculo XI. enatos, & quasi horâ undecimâ in vineam Domini inductos, consecutos fuisse tum à Summis Pontificibus, tum Episcopis maximos favores. At extitisse in illos partiaros, atque irregulariter liberales, hoc est, quod calumnie deputo. Quid enim tunc Ecclesiæ optabilius, quàm nova religionum germina videre, quando vergente Sæculo jam insinuato X. disciplina tum Ecclesiastica, tum monastica penè tota fuit collapsa, ut testantur veriùs Concilia, quàm in odium Religiosorum tot congesta ex privatis Scriptoribus fragmenta. Concilia hoc Sæculo celebrata coacta sunt contra violatores canonum, Simoniacos, invasores dignitatum Ecclesiasticarum, bonorum rapinas, & cædes, contra incestus, & Presbyterum connubia, quæ vix, ac ne vix quidem autoritate Summorum Pontificum extirpari potuerunt. Nec tunc etiam potuit annui fociis (Monachos cum Clerico intelligo) ut extrema agenti disciplinæ subvenirent; quandoquidem, ut testatur MABILLONIUS ad Sæculum Benedictinorum V. ob perpetua imperii occidentalis bella, motus, flagitia, monasteriorum everisiones, bonorum Monachorum direptiones, consequens tunc erat admodum raros spirituales viros fuisse, ut vix vel unus magnæ famæ, & sanctitatis his temporibus referatur, qui poni potuerit in lucem gentium, &

in

in salutem his, qui in extremis vitiorum morabantur. ---- His temporum injuriis, si placet, adscribat Clericus plurium Parochiarum ad Regulares recens fundatos perventum, non verò illorum, nescio quibus, artibus, opportunis, importunis precibus, & tantum non violentis extorsionibus. Si calumnias retorquere liceret, narrari possent plurima, qua occasione, imo quò sacrilegio Clerici, & Presbyteri Sæculares ad Parochias, aliasque præbendas Ecclesiasticas pervenerint: Per Simoniam nimirum latè serpentem ab obsequio, à manu, à lingua, & per intrusiones ad Ecclesiasticas dignitates etiam nefariorum. Ut necesse propterea fuerit ad hanc pestem eliminandam varia decreta, & canones Conciliorum edere, libertates canonicarum electionum restituere, pluralitates beneficiorum in irritum mittere, &, ut supra innui, ex concubinis natos ab Ecclesiasticis honoribus, sacrisque ordinibus penitus excludere, nisi Monachorum, aut Canonorum regularium disciplinam fuissent professi. Ut vel hoc ipsum probet Monachorum, & aliorum regularium ad obtinendas Parochias capacitatem, quam teste GRAVESON quidam Monachorum, & aliorum Regularium æmuli Sæculo XI. calumniosè cum Clerico impugnabant, tanquam legibus canonicis adversam, & Clero Sæculari damnosam.

Ajo verò ego summe damnosum futurum Ecclesiæ, & animabus, si juxta votum Clerici omnes Religiosi fuerint à cura animarum amoti, & claustris inclusi ad agendam vitam merè contemplativam. Et provoco illum, ut respondeat FLEISCHERO in manual. ad Jus Eccl. L. I. C. 19. ubi sequentia contra Monachismum profert: *Nullum dubium est, totum Monachismum esse considerandum, ut rem summè nocivam, & tanquam basim corrupti Papismi; Nihilominus Papistæ non verentur eius originem a CHRISTO deducere, quamvis tota eius doctrina, & vivendi ratio ei è diametro opponatur. Nec mirandum est isthoc institutum a Patribus Ecclesiæ omnimodis extolli, cum in aprico sit, eos nil minùs, quàm rationabilem moralem intellexisse.* Pergit deinde: *Fundamentum Monachismi apud Ethnicos, Judæosque quærendum est, qui in illo errore erant, quod beatitudo hominis in speculationibus consistat, vita solitaria, & similibus. Quod tamen vitæ genus doctrinæ CHRISTI ex aquo repugnat, cum non in solitudinibus, sed inter homines conversatus fuerit, neque vitam speculativam a suis sequacibus prætenderit, sed ut ametur Deus, deinde proximis, nec unquam dixerit ut solum oremus, sed ut oremus, & laboremus; ut sane fecerunt CHRISTUS, & Apostoli.* Ad hæc inquam, provoco, ut Clericus FLEISCHERO respondeat, sique minus potis fuerit amandando religiosos ad vitam pure contemplativam, habeat interim generalis defensionis pro capacitate Regularium ad curam animarum satís. SE-

SECTIO SECUNDA.

Defenditur speciatim Canonorum Regularium Præmonstratensium Capacitas ad Curam animarum, & obtinenda Beneficia.

§. I.

Non satis erat Ratisbonensi Clerico omnibus generatim Religiosis aditum ad Parochiales Ecclesias, & ad officium curæ animarum exercendum præcludere, nisi & hunc Canonicis Regularibus Ordinis Præmonstratensis præcluseret, & quasi victis necessitatem alias ad inveniendi vias imposuisset. Scribit enim (bonus ille, an malus causæ Clericorum Causidicus) *His hucusque adductis, Canonicis Augustiniensibus aditum ad Ecclesias Parochiales, & officium curæ animarum obeundum præclusimus; aliam sibi viam invenisse blandiuntur Canonici Præmonstratenses, aditumque ad Ecclesias Parochiales his argumentis sibi pandere nituntur.* Quorum dein aliqua leviusculè adducit, versatilia fulcra appellat, quæque prodant vulneratam causam, quam, nescio, quibus remediis RR. Abbas Speinshartensis sanare allaborat. „ Sed frustra: hæc enim per constitutiones GREGORII, CLEMENTIS, & BENEDICTI, ut præclare docet Doctiss. PIGNATELLI Consul. 44. L. I. n. 26. qui dum præviè fusissime fundamenta Præmonstratensium proposuisset, tum n. 13. ait: *Statuendum tamen omnino est, Canonicos Regulares ordinis Præmonstratensis esse incapaces Ecclesiis Parochialibus, tam quoad eas, quæ sunt juris patronatus, quam quoad alias generaliter, quum non possit assignari respectu capacitatis major ratio in una, quam in alia, nec à sacris canonibus super hoc ulla inveniatur constituta diversitas.* En hîc generalem assertam à Clerico Præmonstratensium incapacitatem, quam sequentibus §§. pro virili vindicatum eo.

§. II.

Utque à CANDIDO Præmonstratensis Ordinis Fundatore ordiar, NORBERTUS certò tam in se, quam in suis Discipulis, & Clericis vitæ regulari, & primævæ Apostolorum, vitam activam pro cura animarum

fociavit. De quo ità testatur moderni ævi critici præclarus Annalium Præmonstratensium Author: *Regulæ S. AUGUSTINI Constitutiones adjunxit NORBERTUS, seu potius praxes ex monastica disciplina decerptas; nolens Beatus Pater sub Clericalis disciplinæ nomine, discipulos laxiori disciplinæ inservire, sed à laboriosæ pœnitentiæ exercitiis ad Apostolici muneris functiones alternatim transire tanto paratiores, quanto propinquiores Deo ex hac utriusque status confœderatione; quidam a vagitu ordinis, ordinem ex albo congregationum canonicarum expunxerunt, nec antequam in Belli-loci monasterium Trecensis Augustiniani instituti involassent Præmonstratenses, Canonorum ordini fuisse adscriptum propugnarunt. Hoc commentum à Patre CHAPONEL nostris temporibus somniantè confictum, Bullis Pontificum, Principum diplomatibus, unione Belli-loci anterioribus, confutavi in Diatriba, quam typis edidi Luxenburgensibus annò 1700.*

Siluit à conspectu eius P. CHAPONEL, & meritò. Quis enim nescit in CHRISTO, & Apostolis, quos uti formam Cleri regularis suscipimus, præluxisse corporis mortificationes, orationis assiduitatem, amorem secessus, & silentii, dum se prædicationis ministerio adornabant, vel prædicationis operi instabant fervidiùs. Quis nescit in meditullio Parisiorum florente Canonorum Regularium statu illos consuevisse vesci pane furfurco, & herbis agrestibus. Prosequitur ulterius laudatus Author: NORBERTUS sacra Mariæ otia, MARTHÆ sollicitudinibus temperavit, pœnitentiæ, & contemplationis optimas partes junxit laboribus Apostolicis, Discipulos prius in tenebris eruditos, postea in publicum misit. Hoc vitæ genus, quam diu vixit in ordine, ordinem Apostolicum effecit, & ex monasteriis, tanquam ex virorum fortium Seminariis eruperunt Præcones Evangelii, Episcopi insignes Flandrensium, Wandalorum Apostoli, Pastores, Martyres, Ecclesiæ, & ordinis lumina. Nec mirum, quod fervente in alumni Spiritu NORBERTI, certatim Principes, & nobiles, imò & Episcopi, & multiplicationem cœnobiorum, in quibus Canonici, & monastici instituti refulgebat stupenda, & utilis consociatio, conspiraverint, quod ad conditas de novo Abbatis, vel etiam in veteres dilapsas ab observantia, postulaverint Præmonstratenses ardenti, sollicitoque studio, qui populi, & Cleri mores reformarent.

Habet hîc Clericus vitam contemplativam cum activa ab ipso Fundatore CANDIDI Præmonstratensis Ordinis consociatam, Mariæ otia MARTHÆ sollicitudinibus conjuncta; cuius tamen utriusque vitæ consociationem haud est veritus effutire, Fundatoribus Ordinum fuisse igno-

Pag. 91.

Lib. 3. Mor.
Cap. 31.

tum statuta Præmonstratensium vel in ipsa præfatione, ubi ita legitur: *Sanctus NORBERTUS videns Clericorum, sive Canonorum institutum, valde esse sanctum, & Ecclesiæ Dei omnino necessarium, atque ad hoc adinventum, ut novos semper fœtus Clerici Ecclesiæ parturirent, atque foverent, & ipse quoque salutis animarum flagrantissimò desiderio exardescens, ex duplici suo spiritu, quem singulari gratia desuper acceperat, talem meditatus est ordinem, qui per vitæ contemplativæ puritatem suos alumnos ad vitæ activæ arduas, & periculosas functiones aptè disponderet, & tam sanctitate, quàm doctrina digne compararet, omnes quoque assultus in procuranda salute animarum sustinendos vincere doceret. Hac namque ratione Vir ille sanctus, tanquam per rectum iter suos ad perfectionis culmen procedere voluit. Nam ad perfectionis culmen erigitur, inquit GREGORIUS, qui non activa solummodo, sed etiam contemplativa vita solidatur. Postulavit, & rectè NORBERTUS, in se, & in suis discipulis duplicem fieri spiritum; & hinc utramque vitam contemplativam scilicet & activam vir prudens, & sanctus in uno instituto contexuit, ut quod flagrantissimo desiderio exoptabat; vita contemplativa per mortificationis studium, & bonæ operationis exercitium, se ipsos sanctificarent, activa verò Ecclesiæ Dei fructificarent, tum maxime, dum Ecclesiæ cum MARTHA exclamandum erat: Domine non est tibi curæ, quod soror mea dereliquit me solam ministrare? dic ergo illi, ut me adjuvet. Verbum Dei opportunè, importunè prædicando, sacramenta administrando, rudes catechizando, ac etiam pastorale munus, dum imponitur, exercendo. Hæc instituti ordinis Præmonstratensis Canonici functio est, hæc a crepundiis obligatio, hunc unicum finem, & scopum sanctissimus Patriarcha spiritu duplici sibi, & filiis suis præfixit, & in vanum conatur Clericus eum discerpere. Et sanè, si enim illud celebre VINCENTII Lirinensis testimonium, ad fidei tutamentum aliàs adhibitum, licet juxta sanioris critices regulas etiam ad fulcimentum historiæ, & CANDIDI Præmonstratensis Ordinis defensionem adhibere: Quod semper, quod ab omnibus, quod ubique traditum, ut verum, & indubitatum est tenendum; profecto, quæ hætenus de sanctissimo Præmonstratensium Patriarcha producta sunt, vera esse, & vera traditione fulcita est necesse. Atque circa hoc non ad instar Prothei in omnem auram versatilis suam fidem liberavit Candidus Annalista ita fatus: Sollicitus excussi ordinis scrinia, interrogavi doctos, quos potui, & maxime Hispanos, quos scivi traditionis huius acerrimos vindices. R. P. de Noriega Abbas Salmanticensis in exscribendis regni monumentis, totus, & rerum ordinis nostri apprimè peritus, primò humanissimis literis, postea dissertationibus typis anno 1723.*

Sal-

Salmantica datis, meoque inscriptis nomini, hoc historiae Norbertinae caput multiplici argumento probatum ad me transmisit, quo cessitantem animum ad pervulgatam in ordine fidem alliceret. Nemo hucusque quaestionem ea versaverat eruditione, ea urbanitate adversarium impugnarat, & vix scio, an rationum pondere, ac comitate ratiocinantis in eius sententiam abreptus iverim. Quod verò autumas Clerice fuit caput illius quaestionis? Illud, quod in caput tuum recidit, & paulo ante retuli: NORBERTUM scilicet alumniis suis regulam S. AUGUSTINI servandam imposuisse, eique constitutiones, seu praxes ex monastica disciplina decerptas adjunxisse, nolens eos sub Clericalis militiae nomine laxiori regulæ (qualem tunc servabant Canonici) deservire. Quin a laboriosæ poenitentiae exercitiis ad Apostolici muneris functiones alternatim transire, utriusque videlicet statûs, & Clericalis, & regularis rigidi consideratione.

§. III.

Hic mihi datur campus, dum de militia NORBERTI scribo, retundendi Clerici Ratisbonensis palmare mendacium duabus notis inscriptum: *Falleris amice, uti nuper jam monui, si S. NORBERTUM a statu Clericali recessisse credis. Erat Canonicus Sæcularis, ait Author vitæ, sed aliquando se in regularium Canonicorum monasterium conferebat, quod dicitur Roda. Ex hoc nota, magnum fuisse discrimen inter Sæculares Canonicos, & Regulares. Idem pergit (vitæ Author) Contulit se ad Sigebergense monasterium, magnæ, & præclaræ famæ, ut ibi inter Religiosos, & devotos in sanctitate Monachos, & accepti Sacerdotii addisceret usum, & certa religiosè vivendi caperet documenta. Ex quo tamen, ait DAUDE in hist. Eccl. minime colligitur, illum monasticæ professioni nomen dedisse.* Pag. 90.
Fol. 167.
& 168.

Quid ad hæc dicat, aut cogitet ordo Præmonstratensis? amisit suum Fundatorem, amisit caput suæ spiritalis, & regularis militiae, si NORBERTUS a statu Clericali non recessit, fuitque semper Canonicus Sæcularis. Ast fallitur Clericus, totoque ostio aberrat uni credulus authori. Commendatus jam supra CANDIDUS Præmonstratensium Annali- ita de NORBERTO scribit: *S. NORBERTUS Illustri Francorum, & Germanorum Sanguine satus, abjecta Sæcularium stemmatum gloria, Apostolat- um induit inauguratus Sacerdos, dum per aspera quæque, & per sanctos successus id muneris exequitur, BARTHOLOMÆUS Antistes Laudunensis, re- ducem ex Concilio Remensi, & altiora pro animarum salute meditantem Lauduni sistit precibus, ut Canonicos Regulares S. MARTINI ab instituto devios, ad regulæ S. AUGUSTINI observantiam revocet, quam moribus eju-*

rabant. Tentata sed in irritum huius monasterii reformatione, pristino vitæ generi se accingit NORBERTUS, & quos emendare non potuerat, corrigendos restituit Episcopo, alienis daturus operam. Viden hic Canonicum Sæcularem! Expeditum ad iter detinet BARTHOLOMÆUS, & vitam solitudinis appetentem, in qua Apostolatus spiritum excitaret identidem, per omnes suæ diœceseos secessus deducit, ut quem ineundæ vitæ solitariae aptiorem judicaret, illum sibi deligeret ad habitationem. Arrisit præ cæteris horrida Præmonstrati specus, impendentium hinc inde montium jugis consépulta, densis confita arboribus, remota ab hominum consuetudine, ubi capella in honorem S. JOANNIS BAPTISTÆ erecta visebatur. Noctem in illa transigens divinis recreatur alloquiis, & supremo tactus instinctu illic figere pedem, & ad ostensam coelitus Divi AUGUSTINI regulam, suos suorumque Discipulorum mores componere decrevit. Propositum laudavit BARTHOLOMÆUS Antistes, locum asseruit NORBERTO, & largius præbens suppetias, Ecclesiam, domunculas, & pauperibus idoneas ædes festina curavit manu ædificari. Sociis Apostolatus sui jungit novos Discipulos NORBERTUS, quos per Evangelium genuerat; hos disciplinæ imbuit præceptis, & probatos vitæ austerioris consuetudine, sacramento religionis secum illigat die ipsa Natalis Domini 1120. Talibus auspiciis, & portentis, tanto Authore prodiit in Ecclesiam Congregatio Canonorum Regularium, a suæ Nativitatis loco PRÆMONSTRATENSIVM, & vestitus candore, & colore CANDIDORUM, & hunc colorem Canonicos inter usitatum ex speciali in B. Virginem devotione, ipsamet Virgine suadente assumptum, traditione Authore passim credimus. Ita unus contra falsarium Clericum testis, se ipsum, & alios in bona causa Clericorum fallentem. Cui per omnia consonant Præmonstratensia statuta, ita alumnos NORBERTI alloquentia, non fallaci, sed vera a vagitu ordinis traditione. Deus omnipotens, & clemens, cuius natura bonitas, cuius voluntas potentia, cuius opus misericordia, ut loquitur S. LEO: volens Apostolicum spiritum in Ecclesia Dei valde languescentem, imo penitus extinctum, singulari sua benignitate rursus resuscitare, Canonici nostri ordinis fundatorem, nostrumque parentem NORBERTUM, tunc Clericum, & Canonicum Sæcularem Ecclesiæ Sanctensis in Archidiœcesi Coloniensi, benedictionibus suæ dulcedinis ad hoc voluit uberrimè, & mirabiliter prævenire, ac suscitare. Equidem laboris nihil, nihil studii, & industriæ vir sanctus intermisit, ut primo in Ecclesia Sanctensi, deinde apud Canonicos Regulares Laudini, primævam revocaret Apostolicam sanctitatem, & vitæ methodum. Verum omnia agendo, nihil se egisse animadvertens: novum plane Clericorum, sive Canonorum Regularium sub Regula S.

AUGUSTINI, utpote statui Clericali magis accommodata, instituit Ordinem, & Canonorum, ac monasticum vitæ genus conjungens, alumnos suos contemplativæ, & practicæ exercitationis studiis informavit, ut per eos in omnem Ecclesiæ partem missos, divinis laudibus ardentissima charitate promovendis, prædicatione verbi Dei, Sacramentorum administratione, ædificatoria, & exemplari conversatione, cito mutatis apud populum, & Clerum moribus, alia Ecclesiarum facies ubique resplenderet.

Consonat & alia vita apud SURIUM, quam Ordo Præmonstratensis in solemniis sui Patriarchæ legit, & ipse fors Clericus ad VI. Junii lectitare solet: NORBERTUS nobilissimis Parentibus natus --- spretis mundi illecebris Ecclesiasticæ militiæ adscribi voluit. Sacris initiatus, relictis molibus, ac splendidis vestibus, pellicea melote indutus, prædicationi verbi Dei se totum dedit. --- Potens opere, & sermone innumeros hæreticos ad fidem, peccatores ad pœnitentiam, dissidentes ad pacem, & concordiam revocavit. Cum Laudini esset ab Episcopo rogatus, ne diœcesi discederet, desertum in ea locum, qui Præmonstratum dicebatur, sibi delegit, ibique tredecim sociis aggregatis Præmonstratensium ordinem instituit, divinitus accepta per visum regulâ à S. AUGUSTINO.

Amabo Clerice! quomodo hæc vera per omnia fani judicii criteria subsistunt, si falluntur, quotquot ajunt NORBERTUM aliquando à statu Clericorum Sæcularium recessisse! erat enim, inquis, *Canonicus Sæcularis*, nec unquam professioni monasticæ nomen dedit. Qua ratione tredecim aggregatis fociis dicetur ordinem Præmonstratensium instituisse? an paradoxatos ipse, quod instituit divina monitione non fervavit, ut collegit DAUDE, demptâ litera magnus præsumptione AUDE. Legimus & nos in vita S. P. NORBERTI apud SURIUM tom. 3. ad 6. Junii: *Hunc sacris ordinibus initiatum ad Sigebergense monasterium se contulisse, ut omnes accepti Sacerdotii functiones accuratissimè addisceret, nec non religiosè vivendi salutaria caperet documenta. Sed porro completis in Sigebergensi monasterio diebus circiter quadraginta, NORBERTUS ad Sanctensem Ecclesiam (cuius fuerat Canonicus Sæcularis) rediit. Ubi Presbyteratus sanctissimè defungens munere, non cessabat palam, & privatim opportunè, importune corruptos hominum mores, præcipue Canonorum arguere. Tum scilicet, dum adhuc esset Canonicus Sæcularis Ecclesiæ Sanctensis, sed jam talis per ipsum DAUDE in Hierarch. Eccl.; qui in monasterio Sigebergensi inter devotos in omni sanctitate Monachos certa religiosè vivendi cepit documenta. Et quid? non colligatur nudè inde NORBERTUM professioni monasticæ, seu regulari nomen dedisse? qui sequitur:*

Ex Surio
ad 6. Junii.

Quod a statu Clericali Sæculari nunquam recesserit? Recessit imò, dum ei Episcopus Laudunensis locum Præmonstratum in sua diœcesi concessit, & ibi intra aliquot menses congregatis Clericis circa quadraginta, & Laicis quàm plurimis, quos variis in locis per Evangelium CHRISTO genuerat, assumpto candido habitu (sicut per visum ei præceperat Virgo) de stabilienda sua Religione Deum consulere cœpit, ac inter hæc apparente sibi cum regula aurea S. AUGUSTINO, sub eadem se ipsum cum sociis ipso die Natalis Domini anno 1119. sollemnis professionis gratiâ, & stabilitatis in loco, ad illam beatæ perennitatis civitatem conscripsit. Jam Clerice, palinodiam canta, falle, aut fallere: NORBERTUS à statu Clericali recessit nunquam, falleris, si credis, erat Canonicus Sæcularis. Non credo ego, nec fallor, quia in Bulla confirmatoria Religionis Norbertinæ HONORII II. ad Petitionem NORBERTI ita lego: HONORIUS Episcopus Servus Servorum Dei, dilectis filiis NORBERTO fratri in CHRISTO, & Canonicis Præmonstratæ Ecclesiæ sanctæ Mariæ, eorumque Successoribus regularem vitam in perpetuum professis. Apostolicæ disciplinæ quidem pompis, & possessionibus abrenunciant, & Domino totis annisibus famulantur. Isti ergo, si bonum, quod inceperint, consummaverint, in extremo examine Judicis, sunt immortalitatis stolam, & perpetuam gloriam adepturi. Quia igitur vos (& præcipue NORBERTE) religiose vivere, & canonicam vitam ducere divina inspirante gratiâ decrevistis, propositum vestrum Sedis Apostolicæ auctoritate confirmamus &c. Quærat quis hîc NORBERTUM Canonicum, & Clericum Sæcularem? quærat talem etiam apud BARTHOLOMÆUM Laudunensem Episcopum, qui Præmonstratum NORBERTO transcripsit, & totum eius propositum optimè, ut nemo alius, novit, atque in charta suæ donationis ita loquitur? Ego BARTHOLOMÆUS Laudunensis Episcopus Viro Reverendo, & spectabilis religionis temporibus nostris, NORBERTO, & Successoribus eius in sancto proposito viventibus, notum fieri volumus, quod dederim locum (Præmonstratum) qui nostri juris erat - - - ad honorem Dei, & sanctæ Dei Genitricis Ecclesiam extruendam. Hæc ad vindicandum NORBERTI Canonicum, & religiosum Clericatum, relicto Sæculari, quem ausus est Clericus basilicò mendaciò inficiari. Qui quidem ausus eò magis mirandus in Diœcesano Ratisbonensi, quòd EDMUNDUS MARTENE testetur, quòd NORBERTUS post conversionem suam ad monasterium Sigebergense ordinis S. BENEDICTI se contulerit Diœcesis Colonienfis, ubi adhibito in consilium CUNONE Abbate admirandæ Sanctitatis Viro, postea NB. Episcopo Ratisbonensi de abdicando sæculo seriò deliberaverit.

§. IV.

At scio, qua mente, atque consilio; ut nimirum, si NORBERTUM Clericum, & Canonicum Sæcularem faceret, omnes Præmonstratenses, vitam regularem professos pro cura animarum incapaces redderet. Miror equidem non ausum fuisse Clericum abnegare Præmonstratensibus honorem Canonorum Regularium, ait enim (in hoc aliquantum inge- Pag. 115.
nuus) *His hucusque adductis, Canonicis Augustiniensibus aditum ad Ecclesias Parochiales præclusimus, aliam sibi invenisse viam blandiuntur Canonici Præmonstratenses.* Propria confessio optima probatio. Nimis quam claræ erant fors Pontificum Bullæ. Ne tamen aliquis nasutior de hoc honoris titulo addubitet, dum videt Præmonstratensium tam rigorosum vivendi genus, & institutum monasticæ disciplinæ per omnia consimile v. g. in Capparum, scapulariumque usu, diurna, & nocturna Psalmodia, jugi silentio, abstinentiâ sub ortum suum servatâ, nunc frequentissimo, jejunio quotidianis meditationibus, & examinibus conscientiæ latebrarum &c. Nè, inquam, de Canonico Præmonstratensium instituto quisquam dubitet: huic stabiliendo nonnihil immoror.

S. Pater NORBERTUS, ut supra ex candido annalium Præmonstratensium Authore retuli, regulæ S. AUGUSTINI constitutiones disciplinæ monasticæ adjunxit, nolens alumnos suos laxiori disciplinæ inservire; quæ tamen institutum Canonicum non destruunt, quinimo perficiunt. Testatur id autoritas Summorum Pontificum, qui illicet à primo instituti ordinis momento usque modò tam ordinem re ipsa canonicum enunciârunt, quàm eiusdem quoque alumnos Canonicos Regulares compellârunt. Do Romanorum Pontificum Syllabum sub hoc titulo Præmonstratenses salutantium. HONORII II. anno 1126. ADRIANI IV. anno 1154. ALEXANDRI III. anno 1177. URBANI III. anno 1187. INNOCENTII III. anno 1198. HONORII III. anno 1217. GREGORII XI. anno 1227. INNOCENTII IV. anno 1249. ALEXANDRI IV. anno 1256. URBANI IV. anno 1261. GREGORII X. anno 1282. JOANNIS XXII. anno 1317. JOANNIS XXIII. anno 1413. EUGENII IV. anno 1438. JULII II. anno 1503. URBANI VIII. anno 1625. GREGORII XIII. anno 1572. Qui & omnes alii in longum recensendi hanc Bullis suis præfigunt salutandi formulam: *Dilectis filiis Abbatibus, & Canonicis Præmonstratensibus, eorumque Successoribus regularem vitam professis salutem, & Apostolicam benedictionem.* Nec verò solum ea salutandi formula utuntur, sed insuper inter contextus Bullarum, & periodos, institutum verè CANONICUM compellant, ut HONORIUS II. in supra citata Bulla ordinis confirmativa: *Quia*

vos religiosè vivere, & canonicam vitam secundum S. AUGUSTINI institutionem ducere decrevistis.

INNOCENTIUS II: *Statuimus, & Apostolicæ Sedis auctoritate sancimus, ut ordo Canonicus &c.* LUCIUS III: *Ut CANONICOS vel conversos vestros.* Infinitus profecto forem, si omnium & singulorum Pontificum Bullas adducerem in unum, de Canonico Præmonstratensium instituto conspirantes, nec BENEDICTO XIV. excepto, qui in Bulla ONEROSO, pro Præmonstratensibus edita, eosdem titulo *Canonicorum Regularium* decoravit.

Ad hæc canonicum esse ordinis Præmonstratensis institutum, demonstrat publicus horas Canonicas canendi ritus, Missarum solennia coram Clero, & populo peragi solita, Ceremoniæ antiquissimæ, quas, teste Cardinale BONA, ex veteri Ecclesiæ ritu præ reliquis religionibus conservârunt Religiosi Præmonstratenses: Demonstrat ex præscripto Summorum Pontificum habitus, seu vestis linea, immo & alba, quæ Canonicæ professionis signum semper extitit, asserente idipsum NORBERTO: *Sanctorum Patrum, & Prædecessorum nostrorum docet expositio, sanctorum Prædicatorum, & Canonica professione utentium - - - DE ALBIS VESTIBUS scandalum non generent.* Demonstrat denique continuus, ac immemorialis almutiorum usus, non nisi Canonicis proprius, quibus etiam Cathedralium Ecclesiarum Canonici insigniuntur, ut præprimis patet in præclaro Metropolitana Ecclesiæ Pragensis Capitulo; ut nihil proinde de CANONICO Præmonstratensium instituto sit dubitandum, & hoc Clericus intactum reliquerit.

S. V.

Pag. 116. Videndum nunc, num ex hoc supposito ad curam animarum, & ad administrandas Parochias sint vi instituti sui capaces; an verò ab illis removendi Canonici Præmonstratenses? Ità quidem visum est PIGNATELLIO a Clerico citato: *Statuendum tamen omnino est, Canonicos Regulares ordinis Præmonstratensis esse incapaces* (subintelligas necesse est: præsidendi, aut: inserviendi) *Ecclesiis Parochialibus, tam quoad eas, quæ sunt juris patronatûs, quam, quoad alias generaliter, quum non possit assignari respectu capacitatis major ratio in una, quam in alia, nec a sacris Canonibus super hoc ulla reperiatur constituta diversitas.* Ast secus aliis Canonistis numero, & auctoritate potioribus PIGNATELLIO visum est, ut ex D. THOMA, & D. AUGUSTINO demonstrat REBUFFUS in concordatis in verbo *Parochialis Ecclesia.* Et JOANNES de NIGRA VALLE Bibliothecarius Apostolicus Lib. 13. Cap. 18. suæ Chronicæ. Horum sensa juvat hic ex Authore Bibliothecæ Præmonstratensis admetiri Lib. I. Cap. 12. in hæc ver-

verba: „ Quamvis Monachi sint regulariter beneficiorum curatorum,
 „ seu Parochialium Ecclesiarum, incapaces, nisi forte ad verbi divini
 „ prædicationem idonei extiterint ex Cap. *Quod Dei timorem*, de statu
 „ Monachorum: ----Canonicis tamen regularibus tum S. AUGUSTINI, cum
 „ Præmonstratensis Ordinis usitatum est, & per familiare, ut suæ fami-
 „ liæ Parochiales Ecclesias (quæ *prioratus curati* nuncupantur passim)
 tenere, ac regere valeant, ut præclare docet PETRUS REBUFFUS: *Ca-*
nonici enim Regulares, inquit DIVUS THOMAS 2. 2. Q. 189. art. 8. ad 2.
sunt directè, & per se Clerici regulares, Monachi verò per accidens. Quare
 vi Clericatus sui illis competit populum pascere, & regere, Monachis verò
 per se pasci, & regi, secundum illud, quod ipse S. THOMAS adducit Opu-
 sculo XVI. C. V. Editionis Venetæ novissimæ ex HIERONYMO: *Alia est causa*
Monachi, & alia Clerici, Clerici pascunt oves, ego scilicet Monachus, pascor. Nem-
 pe Clericus, ut docet S. AUGUSTINUS Serm. I. de vita communi Clericorum:
Duas res professus est, Sanctitatem scilicet, & Clericatum, Sanctitatem quidem interius,
hoc est, obedientiam, castitatem, & vivere in communi. Clericatum verò exterius in
populi curandi gratiam eius imposuit humeris sacra illa, & mortalium quàm ma-
ximè sollicita majestas Dei, ac providentia. Quam ob rem illi oneri magis,
 quàm honori, odio, invidiæ, æmulationi &c. est reponendus, quia nimi-
 rum duplici muneri adstrictus, ut porrò colligitur ex AUGUSTINO Serm. 49.
 de suo, quem ordinaverat, Clerico, dicens: *Professus est Sanctitatem,*
professus communem vivendi societatem: si ab hoc proposito ceciderit, & extra
manens Clericus fuerit, dimidius & ipse cecidit. Profectò S. AUGUSTINUS
 in Africa primus congregationem Clericorum instituit, ut præcitato Ser-
 mone fatetur, dicens: *Certè ego sum, qui statueram, sicut nōstis, nullum*
ordinare Clericum, nisi mecum vellet manere, ut, si vellet discedere à proposito,
rectè illi tollerem Clericatum, quia desereret sanctæ societatis promissum, cæptum-
que propositum. Et quod illud? nisi servandi paupertatem, castitatem, &
 obedientiam. Talium Clericorum meminit etiam S. AMBROSIVS de EU-
 SEBIO testans: „ In Ecclesia Vercellensi duo pariter videntur exigi ab
 „ Episcopo, monasterii continentia, & disciplina Ecclesiæ. Hæc enim
 primus in occidentis partibus diversa inter se (soli enim contemplationi,
 & manuum labori vacabant Monachi; Clerici vero animarum curæ)
 EUSEBIUS S. memoriæ conjunxit. Altiùs verò adhuc originem Clerico-
 rum Regularium repetit JOANNES de NIGRA VALLE, nimirum ab ipsis
 Apostolis: *Canonicis, inquit, Regularibus nomen ab Apostolis in primitiva*
Ecclesia inditum fuit, eò, quod per terrenorum renunciationem, & Ecclesia-
sticorum beneficiorum, officiorumque assumptionem in sortem Domini fuerint adlecti.
 Quod quidem ipsi Sæculares Clerici fateri debent, dum ex antiqua Ec-
 cle-

clesiæ disciplina terrenis renunciant, & in sua ordinatione dicunt: *Dominus pars hereditatis meæ, & Calicis mei, tu es, qui restitues hereditatem meam mihi.* Unde iterum S. AUGUSTINUS Serm. 50. de commun. vit. ait: *Quisquis (ex Clericis) cum hypocrisi vixerit, quisquis fuerit inventus habens proprium, non illi permitto, ut inde faciat testamentum, sed delebo illum de tabula Clericorum.* Nega, Clerice, si potes D. AUGUSTINUM unquam fuisse Clericum regularem, ut negasti fuisse NORBERTUM; nam de priore legitur: *Testamentum nullum fecit, quia, unde faceret, pauper CHRISTI non habuit.* Pernega, omnes Clericos, quos D. AUGUSTINUS instituerat præter vitæ contemplativæ otia, & abrenunciationem bonorum, animarum curæ vacasse, ridebere sane ab omnibus, & dicent tibi veriori consecutione, quàm tuæ sint, S. AUGUSTINUS nunquam primas Clericorum, & Canonorum regularium Congregationes instituisset, si fuissent eo ipso ad beneficia, & officia Ecclesiastica incapaces. Author tibi sum S. AUGUSTINUM nunquam id genus Clericorum Regularium, multò minus Canonorum instituisset, qui tantum sua peccata plangent, jejurent, orent, laborent, in solitudinibus oberrent; sed illud, quod præter propriæ sanctitatis custodiam, & abrenunciationem bonorum temporalium saluti proximi invigilent; *factus enim Presbyter, ut scribit POSSIDIUS Episcopus Calamensis Cap. 5. Monasterium intra Ecclesiam mox instituit, & cum Dei servis vivere cœpit secundum regulam & modum sub sanctis Apostolis constitutum.* Cuius caput est: *Ante omnia fratres charissimi diligatur Deus, deinde proximus, quia ista præcepta sunt principaliter nobis data. Et non dicatis aliquid proprium, sed sint vobis omnia communia.* Adeò nempe S. AUGUSTINI regula Clericos Regulares votis adstrictos, & proprietati renunciantes à cura animarum, & administratione Paræciarum non excludit, ut potius excludat eos à Clericatu, qui proprium habuerint, ut visum suprâ. Et quâ, quæso, sapientia AUGUSTINUS omnes suos in Episcopatu Clericos ad abnegandam proprietatem adegisset, si hoc ipso incapaces forent curæ animarum? Nunc verò omnes Clerici, & Canonici Regulares S. AUGUSTINI vitam communem, & abdicationem proprii profitentur, suffecti illis, qui præsertim Sæculo X. unâ cum Clericis Sæcularibus ad laxiorem vitam degenerarunt, &, ut testantur passim Canonistæ, & Historici, Parochiales Ecclesias regere poterant, & reapse regebant, salvo tamen, quod æquum est, jure Episcopi; ut concessit Sueffionensi Abbati URBANUS II. Epist. 18. plane ad institutum S. AUGUSTINI: *Ut igitur propositi vestri ordinem secundum Beati AUGUSTINI regulam commissi tibi fratres tranquillè valeant, absque sæcularium tumultuum perturbatione, annuente Domino custodire, postulationi tuæ libenter annuimus, ut in*

Paro-

Parochianis Ecclesiis, quæ ad vestrum Monasterium pertinent, Regulares vobis liceat claustris vestris Clericos ordinare, qui & ipsis Ecclesiis religiosè serviant, & adjacentis populi Parochiam secundùm timorem Dei, salvo Episcopi jure debito, sollicitè procurare non neglegant. Adduxit hanc concessionem ipse Clericus, & ità solvit: *Papa vel intelligendus est de Ecclesiis unione subjectiva ad Monasterium pertinentibus, quum dicat: in Parochianis Ecclesiis, quæ ad vestrum Monasterium pertinent; vel cum Abbate Sueffionensi dispensativè processit: si enim vetustus fuisset usus, Canonicos exponendi, aut arbitrarius, aut si Abbas jus in re fundatum habuisset, Pontificem non adiisset, aut saltèm tantùm rogasset, ut suum jus confirmaret.* Hæc denique facultas uni data monasterio, generalem non admittit. Sed solutio facile refellitur ex verbis concessionis: *Ut propositi vestri ordinem secundùm Regulam B. AUGUSTINI, commissi tibi fratres tranquille valeant, absque Sæcularium tumultuum perturbationibus custodire, postulationi tuæ libenter annuimus.* Illi ergo Pontifex annuit, illud concessit, quod erat ordinis propositi, quod instituti, quod secundùm regulam S. AUGUSTINI, tumultus sedavit, quos tu, tumultuarie Clerice, excitas, non dispensavit, sed jus certum declaravit exortis sæcularibus tumultibus: Et nunquid non rarò, certum etiam jus, & fundatum habentes, perturbantur, & in jure suo impetuntur, ita ut necesse sit altiora auxilia implorare? Apage cum modo exponendi concessionem Pontificis tam arbitrariò, præsertim cùm Concilium Pictaviense præsentibus PASCHALIS II. legatis anno 1100. Can. 9. statuerit: ut Clericis Regularibus, qui tum potissimùm erant Augustiniani, jussu Episcopi sui baptizare, prædicare, poenitentiam dare, mortuos sepelire liceat, & hoc non, ut tibi videtur, solum in casu necessitatis, aut supposita paucitate Clericorum Sæcularium, sed secundùm se vi Clericatus Regularis, quod invictè demonstro; quia Canonici Regulares Parochiis præpositi, à suis Abbatibus, & præpositis ad nutum revocari poterant, ut probat Epist. 95. STEPHANI Abbatis S. GENOVEFÆ, postea Tornacensis Episcopi, qui LUCIUM III. rogabat, ut Canonicos S. JOANNIS Sueffionis adversus Abbatem eos à Parochiis revocantem recalcitrantes reprimat. *Per obedientias inquit (non per necessitatem expositionis) inobedientes vivunt, non Abbati revocanti respondere, nec corrigenti volunt acquiescere, nec credere corripienti.* Huius nequitie suæ velamentum, & excusationis opponunt causam, *authoritatem Episcopi sui, qui contra sacram, quam professi sunt disciplinam, armat eos, & animat, ne Abbati suo reverentiam exhibeant, quam ei inter primæ conversionis suæ auspicia coram Deo, & Sanctorum eius reliquiis tanquam cælestis reipublicæ iurati milites promiserunt.* Hæc revocabilitas, non necessitas, est origo differentię inter Clericum Regularem, & Sæcularem in vitæ ratione, & cura animarum.

Dabo compendium ex THEODORO MARIA RUPRECHT, quò facile Clerici omnia in Clericos Regulares machinamenta disjici possint. Vivebat primitivus Ecclesiæ Clerus non quidem communi domo, & mensâ, sed communibus bonis, & sportulis, ut legitur in Actibus Apostolorum: *erant illis omnia communia* per Episcopos administrata, qui & victui necessaria ad rurales Clericos mittebant. Sæculo IV. ad communem mensam, & habitationem Clerus a S. AUGUSTINO instituebatur in Africa, quin & ad Monachismum in Europa per EUSEBIUM, & in Asia per BASILIUM, ad curam animarum revocabiliter mittendus, ita, ut nullus tunc adhuc Clericus propriè & merè Sæcularis extiterit. Sed non omnes ceperunt verbum hoc, quin Sæculis sequentibus titulum stabilem in beneficiis, independentem à dispositione, vel revocatione Episcopi, sibi usurpârunt. Iterum Sæculo VIII. & IX. Clerus, quasi primitivam Ecclesiam superans in vita communi, sub regula S. CHRODOGANI, & Aquisgranensi, tum in Cathedralibus Ecclesiis sub Episcopis, tum in collegiatis, seu monasteriis, sub Abbatibus ferè per totum Occidentem coadunatus est, beneficia Ecclesiastica plurimis in locis revocabiliter utique administrans. At vita communis Sæculo X. fermè deserta, aut saltèm magnopere collapsa est; à quo, si placet, possunt Clerici Sæculares originem suam & jus privativè ad beneficia Ecclesiastica obtinenda & præbendas, repetere. Refloruit equidem ea disciplina Sæculo XI. & XII. sub arctiori disciplina, zelo præstantissimorum Viro- rum; at totus CLERUS, & præsertim Cathedralis eam non est amplexus, unde factum, ut Clerici Regulares in varias congregationes sint secti, ad Monachismum magis accedentes. Qui proinde ad curam animarum non assumebantur, nisi in beneficiis monasteriis suis incorporatis, & quidem immediate à suis Abbatibus, salvâ juribus Episcopalibus, ac revocabiliter, quæ disciplina tam in Canonicis regularibus curam animarum adeptis, quam in Monachis in præsentem usque diem perseverat, eosque in hoc puncto à Clericis Sæcularibus principaliter discernit; non verò, quòd hi absolutè, & tam generaliter essent beneficiorum, & curæ animarum incapaces, præsertim quoad Ecclesias monasteriis unitas, quas nunquam ullus Pontifex, nec BENEDICTUS XIV. gloriosissimæ memoriæ in sua Bulla, *quod inscrutabili* comprehendit, ut falsò prætendit Clericus, dum vult cum suo PIGNATELLIO ad quæcunque beneficia Canonicos Regulares S. AUGUSTINI inhabilitare. Nullibi enim Pontifex in Bulla, *quod inscrutabili* de beneficiis Monasterio unitis, aut Regularibus loquitur, sed semper de Sæcularibus loquitur, nec alios nominat, quàm *Canonicos Lateranenses, & sanctissimi Salvatoris*, ut hinc vel in principio suæ bonæ causæ Clericorum, falsariam fecerit Bullæ extensionem *ad omnes Canonicos Regu-*

Regulares, Monachos, & Religiosos, ausus hanc imposturam committere: Proinde non amplius permittendum (Canonicis Regularibus, Monachis, ac Clericis) ut aliquis ex ipsis, sola interveniente eiusdem Superioris Regularis, jive Abbatis Generalis licentiâ, consensu, aut prætensa auctoritate ad animarum curam in Ecclesiis Sæcularium assumendam, vel exercendam, vel ad alia - - - quomodocunque officia, aut beneficia obtinenda e' religiosis claustris exeat, & extra moretur: sed necessarium est, & erit, speciale Apostolicæ Sedis indultum. Sic enim habet (audiat arrectis auribus Clericus) Pontifex: Proinde non amplius permittendum, aut ullo modo ferendum esse, ut aliquis ex ipsis (id est Canonici Regularibus Lateranensibus, & Canonici Regularibus sanctissimi Salvatoris) sola interveniente eiusdem Superioris Regularis, aut Abbatis generalis licentiâ - - - ad animarum curam in Ecclesiis Sæcularium assumendum - - - e' religiosis claustris exeat, & extra ea moretur &c. &c.

Inspiciat, quisquis velit, titulum Bullæ, quod inscrutabili, hunc præfixum inveniet: *Sanctissimi Domini Domini nostri BENEDICTI divina providentia Papæ XIV. Constitutio super capacitate Canonorum Regularium Lateranensium, & sanctissimi Salvatoris, ad obtinenda beneficia Ecclesiastica Sæcularia, cum cura, & sine cura, atque pensionibus Ecclesiasticis.* Hanc frontem, nescio, qua fronte Clericus ad omnes Canonicos Regulares, Monachos, & Religiosos extenderit, dum alias liberaliùs cum ipsis egit, & pag. 112. vertumnus dixit: *Si liberaliter agere velimus, de jure antiquo hanc capacitatem Canonicis permittere possumus; eam autem jure novô reclamantibus Constitutionibus GREGORII XIII. CLEMENTIS X. BENEDICTI XIV. &c. indulgere non valemus.*

§. VI

Liberaliùs adhuc ego, quin liberalissimè cum Clerico agam. Cedo, & concedo: Canonici Regulares Lateranenses, & sanctissimi Salvatoris, imò & alii Canonici Regulares, sunt ad obtinenda beneficia Ecclesiastica Sæcularia incapaces absque speciali indulto Apostolico, secùs verò ad beneficia ipsis monasteriis unita, hoc enim Bulla, quod inscrutabili non contro-
vertit, nec Clericus maximo licet causæ commodo controvertere potuit, dum mox post citatum GREGORIUM XIII. CLEMENTEM X. & BENEDICTUM XIV. subjunxit: *URBANUS Pontifex intelligendus est de Ecclesiis unione subjectiva ad Monasterium pertinentibus, &c.* Cedo hoc, inquam, at cedere non possum, jure quidem antiquo Canonicis Regularibus capacitatem ad beneficia sæcularia admitti posse, non jure novo, reclamantibus Constitutionibus Pontificiis, & novissimè BENEDICTI XIV. Quid enim, an novum jus voluerit statuere, an vetus stabilire laudatus Pontifex, dum Canonicos

Pag. 112.

S. II.

Regulares Lateranenses, & sanctissimi Salvatoris ad obtinenda beneficia sæcularia incapaces declaravit? Certe illud posterius, ut tenor Bullæ, *quod inscrutabili*, vel lippientibus oculis monstrat in hæc verba: *Celebris jam dudum est controversia, an Canonici Regulares capaces sint obtinendi, & retinendi Ecclesias Parochiales sæculares, absque indulto Apostolico.* Quam quidem controversiam tum veteres, tum recentiores Canonistæ tractarunt in suis commentariis ad Cap. *Quod Dei timorem: de statu Monachorum.* Nec defuerunt inter Ecclesiasticarum rerum Scriptores, tum Italos, tum ex regionibus ultra montes positis, qui huiusmodi questionem accuratè examinârunt &c. Hæc, ni fallor, produnt controversiam moveri de jure antiquo, & an ex hoc sint Canonici Regulares Ecclesiarum Parochialium capaces, ut stolidi fuerit Clerici suprà liberalis admissio: *De jure antiquo hanc capacitatem Canonici Regularibus possumus, eam tamen jure novo admittere non valemus.* Si sic, aërem verberavit Pontifex, dum controversiam hanc ad veteres Canonistas, & ad Cap. *quod Dei timorem*, discussit ipse, & discuti diligenter curavit. Quod si igitur Canonici Regulares Lateranenses sunt incapaces beneficiorum sæcularium jure novo, sunt & erant incapaces etiam jure veteri absque speciali indulto Sedis Pontificiæ: juxta quod narrat Pontifex in Bulla, *quod inscrutabili, de Archidiacesi Bononiensi: Contigit autem quemdam Canonicum Regularem Lateranensem ad Ecclesiam Parochialem sæcularem, de jure Patronatûs Laicorum à Patrono Laico nominari, cumque nos ante huiusmodi nominationis admissionem, præter consensum Abbatis generalis ipsius Ordinis Apostolicum insuper indultum nobis exhiberi postularem, eaque de re apertissimum CLEMENTIS Papæ X. decretum anno 1671. editum extare diceremus; mirati profectò sumus, cum nobis responderi audivimus, receptam esse in toto Canoniorum Regularium ordine sententiam, quod præfatum CLEMENTIS X. decretum omne robur amisisset, & in suspenso remaneret, ex quo CLEMENTIS XI. anno 1713, ut suprà dictum est, questionem illam de ratione obtinendarum a Canonici Regularibus Parochiarum sæcularium, an scilicet consensus eorum Abbatis Generalis, nullo interveniente Apostolico indulto, ad hoc sufficiens esset, Congregationi Concilii examinandam tradiderat.* Equidem nos huiusmodi responsioni, quam agnovimus omni soliditate destitutam, minimè acquievimus; neque porro Canonicus ille Regularis ad regimen Parochialis Ecclesiæ admissus fuisset, nisi prius Apostolicam dispensationem petiisset, atque impetrâisset. Verùm ex hoc plenius agnovimus, quam necessarium esset huic controversiæ finem aliquando imponere.

Lis ergo jam finita, quod Canonici Regulares Lateranenses, & sanctissimi Salvatoris, & fortè per latus alii, sint incapaces beneficiorum Parochialium sæcularium sinè speciali indulto Sedis Apostolicæ, ut adeò
 liti.

litigioso Clerico non fuerit necessarium eam omnibus Clericis, & Canonicis, imò & religiosis de novo movere, assumpto solùm ex Bulla, quod arrisit, & placuit, ad causæ (quæ est CICERO pro domo sua) rem non fecit, reliquis in Bulla suppressis, aut planè falsatis, ut suprà ostendi. Quot ergo novit Clericus Canonicos Regulares, qui in præjudicium Clericorum sæcularium Parochias sæculares sinè indulto Apostolico obtinuerint? Quæ beneficia, & præbendæ sunt Clero sæculari abreptæ? pauca fortè, & injuriâ nullâ, ut ostendam infra, dum Canonicos Præmonstratenfes aggressus fuerit malefusus causæ Clericorum Patronus.

Legisset utinam editæ Bullæ à BENEDICTO XIV. Pontifice sapientissimo, *quod inscrutabili*, æquitatem, & utilitatem, & vix ullum præjudicium sive Clero sæculari, sive Regulari cieri sensisset, sed ad pacem omnia composita. Promittit enim primo Pontifex Canonicis Regularibus Lateranensibus, & sanctissimi Salvatoris (quos expressè sinè indulto Apostolico ad beneficia sæcularia incapaces pronunciavit) faciliorem ad hæc obtinenda indulgentiam. En verba Bullæ: *Quia tamen, ut INNOCENTIUS III. ait in præcit. Cap. quod Dei timorem, regulæ inserviunt laxiori; æquum est, majorem cum ipsis indulgentiam adhiberi, & ubi eorundem Superiorum Regularium consensus adsit, benigniori quadam facilitate, per Apostolicæ Authoritatis indulta ad sæcularia beneficia eosdem admitti.* Non est hoc desultoriè omnes Regulares à Beneficiis Parochialibus, & cura animarum amoverè, ut facit pro suo in religiosos assultu Clericus. Porro, hæc æquitatis, & utilitatis jura Bulla *quod inscrutabili* inhabilitando Canonicos Regulares Lateranenses, & sanctissimi Salvatoris attendit: ut tam Episcopis, & locum Ordinariis, quàm ipsis, de quibus agitur, religiosis ordinibus utiliter consulatur. *Episcopis, seu Ordinariis, quorum frequentes audivimus querelas, super nimia facilitate, qua huiusmodi Canonici Regulares ad Ecclesijs Parochiales, aut Canonatus sæculares convolabant, sola muniti licentia ipsorum Superiorum Regularium, quos quidem suspicabantur hand difficiles in ea concedenda se præbere, ubi de turbulentis hominibus, aut ipsi religioni inutilibus ageretur: ipsis verò etiam Canonorum Regularium Lateranensium, & sanctissimi Salvatoris ordinibus, quos peculiari semper benevolentia prosecuti sumus; ex quibus non paucos probitate, & doctrina insignes, suorumque respective ordinum amantes, & olim, cum in minoribus ageremus, & postquam hanc etiam Apostolicam Sedem tenemus, apertè conquerentes audivimus, non raro evenire, ut deprecatorum studio, & authoritate, cui Superiores obistere aut nollent, aut non auderent, eos ex collegiis suis tenerentur amittere, & quorum permanentia ordo majorem utilitatem consecuturus erat, à quo illi multos*

annos hanc in spem educati, & aliti fuerant, ac religiosis virtutibus, optimisque disciplinis imbuti.

Hanc nimirum æquitatis, & utilitatis legem continet Bulla quod inscrutabili in inhabilitando Canonicos Regulares Lateranenses, & sanctissimi Salvatoris ad beneficia Ecclesiastica. Quid autem supercilii, quid odii, quid philautiæ, quid contemptus contineat causa bona pro Clericis, quisquis cordatus lector dispiciet. Quidni quadrem illi, illud Psalmi 82. cum D. THOMA: *Ecce inimici tui sonnerunt, & qui oderunt te, extulerunt caput. Super populum tuum malignaverunt consilium; cogitaverunt adversus sanctos tuos. Dixerunt: venite, & disperdamus eos de gente, & non memoretur nomen eorum ultra:* Et tamen, quod mirum, audet sic amicum suum alloqui mendax, & impudens Clericus: *Hanc legem ipse statuam mihi, nihil in proëmio, nihil in decursu præsentis discursus in medium adducam, quo te, amice, quem æquum Judicem veneror, vel ad odium in Monachos, vel ad commiserationem in Clerum trahere valeam, bonam, & justam Clericorum causam proponam, prout jus, & æquitas postulat.* Sed satis diu à cœpto deviatum, in viam ad Canonicos regulares Præmonstratenses redeo, aliis Canonicis tantisper defensis.

§. VII.

Quod dum ago, nolim quis me existimet Canonicorum Regularium Præmonstratensium ad beneficia quæcunque Ecclesiastica capacitatem repetere à laxioris disciplinæ regula, cui ex Cap. *quod Dei timorem*, alii Canonici Regulares deserviunt, ut in Bulla sua notat sapientissimus Pontifex; sed potius ex rigore Præmonstratensis instituti, & primæva, ac connata ordini habilitate. Noluit enim sanctissimus Patriarcha NORBERTUS, ut sæpius innui, alumnos suos laxiori regulæ inservire sed rigori disciplinæ adjunxit munus Apostolicum pro salute, & cura animarum. Cuius fidem, præter continuam, & inperturbatam traditionem, facit JACOBUS VITRIACUS primum Æconensis, postea Tusculanus Episcopus, S. R. E. Cardinalis, ac Sedis Apostolicæ per Germaniam, Galliam, ac deinde Syriam Legatus. Qui cum auspicia Præmonstratensis Ordinis descripserit, habitumque, abstinentias, jejunia, rigidam vivendi rationem, indefessum diu, nocturnumque, Deum laudandi studium, finem eiusdem optimè perspectum habuerit, meritè, quod res est, inter reliqua sic fatur: *Præmonstratenses Parochiales Ecclesias regunt, & animarum secularium curas in propriis personis suscipiunt.* Concorditer cui Emmentissimo testimonio JOANNIS de PAIGE Parisiensis Theologus, & totius

tius Ordinis Præmonstratensis Syndicus subnectit : *S. Patriarcha vitam suorum Præmonstratensium Canonorum, non in sola contemplatione, neque in sola actione, sed in utroque simul collocandam esse existimavit, ut sic illi non suæ tantum, sed & alienæ salutis curam gererent, fructumque uberiores reportarent.* Unde factum est, ut singula huius instituti monasteria, Parochiales Ecclesias sibi annexas, quibus Parochi, seu Pastores è numero Canonorum Regularium præfici consueverunt, complures habeant, & jure meritissimo Præmonstratensium Monasteria, fœcunda Parochorum seminaria habenda sint, & nuncupanda. Id URBANUS IV. octavo idus Decembris Pontificatus sui anno primo, & Dominicæ Incarn. Ao. 1262. & plerique alii Romani Pontifices suis diplomatibus concesserunt, approbârunt, & confirmârunt his verbis : *Canonici vestri (scil. Præmonstratensis Ordinis) ex nostra speciali indulgentia possunt Ecclesias Parochiales, curam animarum habentes, impetrare, & impetratas per nostram officiare licentiam.* Ità PAIGIUS si non ob domesticum testimonium, ab aliorum saltem testimonia infrâ laudanda meritò exaudiendus. Nimirum Ordo Canonicus Præmonstratensis noscitur esse unus ex illis, de quibus quærit S. THOMAS 2. 2. Q. 188. art. 2. *Utrum aliqua religio institui debeat ad opera vitæ activæ, postquam prius quævisset : An sit una tantum religio ?* Et respondet in c. dicendum : *Quòd sicut suprâ dictum est, religionis status ordinatur ad perfectionem charitatis, quæ se extendit ad dilectionem Dei & proximi. Ad dilectionem autem Dei directè pertinet contemplativa vita, quæ soli Deo vacare desiderat. Ad dilectionem autem proximi directè pertinet vita activa, quæ deservit necessitatibus proximorum. Et sicut ex charitate diligitur proximus propter Deum, ità etiam obsequium delatum in proximos redundat in Deum secundum illud Matth. 25. quod uni ex minimis meis fecistis, mihi fecistis.* Undè & huiusmodi obsequia proximis facta, in quantum ad Deum referuntur, dicuntur esse sacrificia quædam Et quia ad religionem propriè pertinet sacrificium Deo offerre, consequens est, quod convenienter religiones quædam ad opera vitæ activæ ordinentur. Undè & in collationibus Patrum Abbas Nestores, distinguens diversa religionum studia dicit : *Quidam summam suæ intentionis erga Eremitæ secreta, & cordis constituunt puritatem, quidam ergà institutionem fratrum, & cœnobiorum curam, quosdam Xenodochii, id est, hospitalitatis, delectat obsequium.*

Plura quærit cit. loco S. THOMAS : *An aliqua religio institui possit ad militandum, prædicandum, confessiones audiendas &c. ?* quæ sunt genera vitæ activæ. Ac ad omnia respondet affirmativè ex perfectione

charitatis, quæ se extendit ad Deum & proximum. Quin imò opusc. suprà cit. Edit. Venet. XVI. mihi autem XIX. quod est fortissimus clypeus omnium religiosorum, C. 4. in probationibus puncti quinti, *aliquam religionem ad hoc specialiter salubriter posse institui ad cooperandum Prælati Ecclesiarum in prædicatione & confessionibus audiendis ita loquitur: Aliquæ Religiones piæ, ac salubriter institutæ sunt ad subveniendum pauperibus in corporalibus dapibus, & aliis necessitatibus corporis: ergo multò convenientiùs potest aliqua religio institui ad subveniendum necessitatibus animarum.* Citâtque pro hoc AUGUSTINUM dicentem: *Meliùs est pascere animas in æternum cum Domino victuras, quam corpora moritura.* Et pergit S. THOMAS: *Spiritualis militia magis competit Religioso, quàm secularis:* (habet quidem Editio Veneta SÆCULARI. At patet ex forma Syllogismi simul & materia, errorem hunc irrepsisse ex oscitantia typographi.) *sed ad militiam secularem exercendam aliquæ religiones utiliter institutæ sunt: ergo multò convenientiùs institui possunt ad militiam spiritualem, de qua dicitur II. ad Tim. 2. v. 3. Labora, sicut bonus miles CHRISTI.* Itaque foret ingens paradoxum dicere, aliquam religionem non posse institui pro salute, & cura animarum. Solum nunc commonstrandum venit, quod religio Præmonstratensium sit ab origine sua ad hunc finem instituta, quod ocyus præsto.

§. VIII.

Notus est celebris Historiæ Ecclesiasticæ Scriptor HYACINTHUS GRA-
 Tom. 4. mihi VESON, qui de Ordine Præmonstratensi ita testatur: *Novum Canonico-*
 pag. 276. *rum Regularium ordinem XII. Seculo, hoc est, annò 1120. instituit S. NORBERTUS, in diœceseos Laudunensis loco, qui Præmonstratus dicitur, quem ipsi BARTHOLOMÆUS Episcopus Laudunensis in Galliis concessit, nascentemque ordinem fovit, ac propagavit, quinque Monasteriis in sua diœcesi conditis. S. NORBERTI institutum approbavit CALLISTUS II. Pont. Max. HONORIUS II. confirmavit. INNOCENTIUS II., LUCIUS II., EUGENIUS II., HADRIANUS IV., ALEXANDER III., LUCIUS III., URBANUS III., CLEMENS III. multis privilegiis ordinem donavit. S. AUGUSTINI regulam sectantur Canonici Regulares Præmonstratenses, & constitutiones austeras observant ex NORBERTI disciplina. De hoc Præmonstratensium Canonorum Regularium Ordine HERIMANNUS, qui tempore isto vivebat, ex Monacho Laudunensi S. VINCENTII, factus postea Abbas S. MARTINI Tornacensis, in historia restorationis Abbatie S. MARTINI Tornacensis, quæ extat Tom. XII. Spicilegii Dacheriani, hæc scribit:*
 Sic

Sic, NORBERTUS per Dei gratiam brevi tempore profecit, ut nullum præter Apostolos, videamus hodie tantum fructum in Ecclesia fecisse. Nam cum necdum conversionis eius annus trigesimus sit, jam ferè centum monasteria à sequacibus eius per diversas orbis partes constructa audivimus, ità, ut etiam in Hierusalem usque regula eorum servetur. Testimonio tam insigni, ordinemque Præmonstratensem ad invidiam prædicanti, vix ipse fidem adhibendam ducerem, nisi per omnia historiæ humanæ criteria verum comperissem; est enim præprimis Scriptoris Synchroni, & oculati, minimèque suspecti, ut patet ex verbis: *cum necdum conversionis eius annus trigesimus sit.* Dein huius Monachi Laudunensis, S. VINCENTII, & postea Abbatis S. MARTINI Tornacensis, qui tempore S. NORBERTI vivebat, & in locum cuius monasterii primum S. VINCENTII dictum, Monasterium à S. NORBERTO erectum, substitutum est, ut probat diploma BARTHOLOMÆI Laudunensis Episcopi, Præmonstratum S. NORBERTO transcribentis, huius de verbo ad verbum tenoris: *Cum Ecclesia S. VINCENTII locum, qui Præmonstratus dicitur, qui ad propriam mensam Episcopi pertinebat, ex Prædecessoris nostri ELINANDI Episcopi donatione haberet, sicut in eiusdem Ecclesiæ privilegio continetur Monachi diu illum locum incoluerunt, & per multos labores nullum, vel parvum fructum consequuebantur; quod ego attendens rogavi ADALBERONEM Abbatem, & Monachos, ut locum suprà dictum mihi liberè concederent, quatenus secundum voluntatem meam de eo liberè disponere possem. Abbas autem, & Monachi petitioni meæ assentientes, quidquid in illo habebant, mihi liberè, & sine contradictione concesserunt. Ego verò non ingratus eorum voluntati, concessi Ecclesiæ S. VINCENTII altare de Bariaco in perpetuum, salvo synodi jure habendum. Viden Clerice, Monachos altaria habentes. Sique aliquando hæc habere prohibebantur apud te pag. 53. Scito hoc fuisse factum ob Monachorum frequentem his temporibus abusum, (ut refert JOANNES CABASSUTIUS) qui monasteriis propriis subesse volebant, & nova sibi monasteria, nova altaria erigebant, quibus semetipsos præficiebant. Pergit: *Dedi etiam eis dimidium modium frumenti ad molendinum, quod apud villam situm est, quæ Proincurtum dicitur. Videns autem prædictum locum, qui Præmonstratus dicitur, Religiosis viris utilissimum, Fratri NORBERTO, & subditis, & posteris eius liberè, & sine contradictione in perpetuum concessi habendum. Frater verò NORBERTUS sicut alienæ rei minimè cupidus, primitus noluit recipere, donec SEIFRIDUS Abbas S. VINCENTII, & Monachi eius donum illud illi firmaverunt in Capitulo communi consensu. Quæ verò concessio, nè aliquò modò deinceps mutari possit, impressione nostræ imagi-**

Ad Conc.
Nicæni II.
Can. 7.

nis, & sigillo sanctæ MARIE Laudunensis Ecclesiæ, & sigillorum SEIFRI-
DI Abbatis S. VINCENTII confirmari curavimus. Actum Lauduni in Ca-
pitulo sanctæ MARIE Laudunensis Ecclesiæ, annò Dominicæ Incarnationis
1121.

Graphicè in hoc diplomate nonnisi cœcus non videt delineatum
scopum, ob quem ab Antistite Laudunensi BARTHOLOMÆO Monasterio
S. VINCENTII, & ibidem degentibus Monachis Præmonstratenses S. NOR-
BERTI Canonici fuerint substituti, quia nimirum Monachi diu locum
Præmonstratum incolentes, etiam per multos labores, nullum, vel par-
vum fructum consequabantur. Locata ergo fuit vinea præmonstrata aliis
viniculis, aliæ vites illuc transplantatæ primitiæ plantationis Norbertinæ;
Et quo fructu a Laudunensi Episcopo expectato? audi suprà ex HERI-
MANNO Ordini Præmonstratensi cœvo: *Sic per Dei gratiam profecit, ut
nullum præter Apostolos videamus tantum fructum in Ecclesia fecisse*; quem
quisquis vult cum Clerico Ratisbonensi, & omnibus eius Assentatoribus,
non nisi rancidè, & floccidè vitæ puræ contemplativæ adscribat. Et ta-
men, si superis placet,

Hoc opus argutum, Musarum canone dignum.

Tu pro thesauro Clerice Lector habe.

Ità potius erat canendum.

Hoc opus insulsum, Musarum pectine dignum,

Et nauci, & flocci Candide Lector habe.

Pag. 92. Dicet forsan & hîc Clericus, ut apud se dicebat: S. NORBERTUS, si
tantum fructum cum suis Assedlis in Ecclesia Dei fecit, hoc speciali
Dei vocationi, gratiæ, miraculis, imò judicio divino tribuendum, non
illorum instituto, fini, capacitati.

Opusc. §.
præced. cit.
probatione
4ti puncti.

At audiat D. THOMAM vel ex hoc ità arguentem contra GUILLEL-
MUM à sancto amore: *Episcopi* (quidni & fundatores ordinum) *debent
judicia Dei imitari, quantum possunt I. ad Cor. II. v. I. Imitatores mei
estote, sicut & ego CHRISTI. Sed divinò judiciò sunt aliqui religiosi re-
putati idonei, ut eis immediatè committeretur prædicationis officium, si-
cut de Equitio Monacho, & S. BENEDICTO narrat S. GREGORIUS in
Dialog.: Ergo & in judicio Episcoporum* (concludit S. THOMAS) *possunt
reputari idonei, ut eis prædicatio committatur. Per Clericum non pos-
sunt, nisi monasticum, & religiosum institutum deserant. Quis con-
cludit ex divinis judiciis rectius?*

§. IX.

Hic opportunè, dum de substitutis in loco Præmonstrato Canoni-
cis Regularibus S. NORBERTI in vicem Monachorum Vincentinorum ex
ipso

ipso diplomate Episcopi Laudunensis verba feci, excutere necessitor recoctam nuper fabulam in publicis novis, nomen suum derivare Præmonstratenfes ex audacissimo Ingelrani primo fato ex illustri Cauciacorum familia attentato. Is cum accepisset, in silva Castro proxima adesse ferocissimum Leonem, obviosque dilaniantem, voluit ad latibulum à pio quodam Eremita deduci, atque citius, quam spectasset, occurrente bellua in hæc verba fertur prorupisse: *Seint Jean tu me l'es deprés monstré.* Quibus è loco proximo sibi ostensum, & præter expectationem deprehensum significavit. Nihilofeciùs tamen excusso pavore districto gladio, licet furentem jugulavit. Ad perennem autem illius tam generosi facinoris memoriam fabulantur, Ingelranum ibidem Monasterium extruxisse, ac *Præmonstratum* vocari voluisse, quasi ob dicta verba *Monstratum*. Insuper ingentem turrin Cauciacæ arcis adædificasse, atque in eiusdem atrio partam cum Leone victoriam in æternam sculptis imaginibus, adornasse. Quin & statuiffe ex voto quasi, & pacto in castrum illud Coucicense unoquoque vertente annò phaleratum equum mittere, cum insidente illi Cataphracto, qui ut primum ad effigiatum Leonem veniret, equò defiliret, eique clientale homagium exhiberet, vinum, & russulas ad modum crescentis lunæ offerret. Huic fabulæ primus occasionem dedit FRANCISCUS ALVETO de Couciaca familia L. I. Cap. 9. ut scribit LE PAIGE. Verum ut ita esset, quod Ingelranus immanem belluam interfecerit, hallucinatus tamen est, quod appellatio primæ Præmonstratensis Abbatiae, quæ Præmonstratum audit, inde sit derivanda; tum quod Ingelranus leonem isthunc non jugulaverit in sublimiori Couciaci silva, ubi situm est Præmonstratense Monasterium, sed inferiori præfati Couciaci nemore, ubi Ingelranus in memoriam mirandi certaminis fertur ædificasse Monasterium B. Virginis de Nongento apud Couciacum, Religiososque, Abbatem, & Conventum adstrinxisse, ut singulis in perpetuum annis in festis Nativitatis, & Resurrectionis Dominicæ, nec non Nativitatis JOANNIS Baptistæ Equitem Cataphractum in Coucicense Castellum mitterent, cum dicto jam supra superstitioso tributo, malè cum viris religiosis cohærente, & vel indè sublestæ fidei. Tum: quia Ingelranus Abbatiam Præmonstratensem non construxit, & si illud de Nongento penes Couciacum extruxisset, sed Venerabilis BARTHOLOMÆUS Laudunensis Antistes, longo temporis post Ingelranum intervallò, ut manifeste patet ex instrumento donationis factò à præfato Antistite Anno 1121. in hæc verba: *Volumus etiam notum fieri, quod Ecclesia Præmonstrata & locus fuit Ecclesie S. VINCENTII, modò verò in solitudinem penitus universa ibi erant redacta. Nihil melius considerantes, eandem Ecclesiam NORBERTO Venerabili Viro,*

Et Successoribus eius in sancto proposito viventibus liberè condonavimus. Non putandum Ecclesiam donatam jam fuisse extructam, in eodem enim Instrumento legitur: Notum fieri volumus, quod ego BARTHOLOMÆUS Laudunensis Episcopus Viro Reverendo, Et spectabilis religionis temporibus nostris NORBERTO, Et Successoribus eius - - - dederim locum ad honorem Dei, Et sanctæ Dei Genitricis extruendum, Et simul cum omnibus possessionibus in allodium. Tum denique, quia in vita S. P. NORBERTI, a B. HUGONE primo eius discipulo, & in regimine Præmonstratensis Ecclesiæ immediato Successore exarata hæc disertis verbis Cap. 10. leguntur: Victus tandem NORBERTUS ipsius, scilicet BARTHOLOMÆI, precibus, Et aliorum tam religiosorum, quàm Nobilium, elegit locum valde desertum, Et solitarium, qui ab incolis antiquitus Præmonstratum à prato monstrato vocabatur.

Anile hinc commentum hanc narrationem Alveti cum suis circumstantiis redolere, scripsit Annalium Præmonstratensium compilator, qui Novigentum Benedictinorum Monasterium cum Præmonstrato confudit, & eidem subrogavit, ut malè cohærentis fabulæ ei assueret eventus. Nomen ergo Præmonstratum inditum deserto, in quod S. NORBERTUS divertit, præeunte BARTHOLOMÆO Laudunensi Episcopo, vel ex prato, quod nupernæ arborum eradicationes, & Monachorum Vincentinianorum labor impiger effecerant, vel quod verisimilius est, ex fortuita impositione vocabuli cenferi potest derivatum. At licèt casu primò hoc nomen obtinuerit, æquiori postmodum titulo retinuit sibi, dum scilicèt superna inspiratione eruditus NORBERTUS, locum hunc ordini fundando destinatum sibi a Deo intellexit, & præelegit.

Huius loci iconem graphicè delineat PHILIPPUS Abbas bonæ spei: *Ipsa, inquit, vallis non incongruè Præmonstrata appellatur, dans intelligere, quia humilitas Clericorum ibidem Deo famulantium non temerè, non fortuitis est adinventionibus inchoata; sed eam divina misericordia cæteris præmonstravit. Nec vacat, quòd hanc divina providentia sic formavit, ut ipsa loci facies videatur quidquam grave, Et asperum præmonere, eique præmonenti humilis Clericorum obedientia respondere. Ad modum enim crucis eadem vallis in quatuor cornua dilatatur, eiusque planities in quatuor angulis terminatur, à quorum orientali in occidentalem tenditur latitudo. Quæ loci facies, cui tanta similitudo crucis est infixæ, quæ vallis non humano molimine, sed naturali opere quodammodo crucifixæ, quid monet, Et præmonet, nisi ut ad eam confluentes mundo vivere jam non curent, sed se illi, imo CHRISTO crucifixione congrua configurerent? Verior hinc malè confarcinatâ fabella est illa Præmonstratensis vallis*

vallis origo , quando NORBERTUS in ea positus intenta supplicatione Deum consulere coepit, móxque visibiliter eodem in loco, ubi etiam hodie Præmonstratensis Ecclesia sita est, CHRISTUS in cruce pendens apparuit, super quem septem solis radii miræ claritatis effulgebant. Visa etiam ex quatuor mundi partibus innumera peregrinorum multitudo ad ipsum confluere, qui flexis genibus adorato suo Redemptore, & pedibus eius osculo dato, quasi accepta licentia ad diversas regiones dimicaturi revertebantur.

Magnum est hoc, & novum instituti Norbertini cœlitus Præmonstrati pro vita activa, & cura animarum argumentum; quid enim ad solitarios, & in claustris assidue vi professionis hærentes innumera peregrinorum multitudo ex quatuor mundi partibus confluat? quid ad aspectum tam horridam solitudinem? Ipse certè NORBERTUS, ut obrectatoribus ora obstrueret, frequenti, & externa prædicatione solitudinis abrumpebat silentium, nunquam remisso pœnitentiæ, & austerioris vitæ spiritu, & per utrumque tam per se, quàm per suos alumnos uberes fructus per varias orbis plagas pariebat; quod amplius probatum eo.

S. X.

Imo hoc onere jam me levavit Reverendissimus, ac Amplissimus D. Abbas Roggenburgensis, Ordinis Candidi Pater zelantissimus, & plurimum librorum Editor Clarissimus, qui sua Dissertatione Historico-Canonica comprobavit, Canonicos Præmonstratenses esse natos animarum Pastores, eorūque capacitatem ad regendas Parochias fundari in ipsa primigenia ordinis institutione; ut hætenus satis demonstratum.

Ut tamen plura testimonia Clericus parum in Abbates Præmonstratenses reverens, ex illo habeat, eadem adduco; Eminentissimus JACOBUS VITRIACUS jam suprâ laudatus de Canonicis Regularibus S. NORBERTI ita scribit: *Parochiales Ecclesias regunt, & animarum sæcularium curas in propriis personis suscipiunt.* Quid est in propriis personis curam animarum suscipere, nisi proprium munus, & scopum Præmonstratensium esse, salutem non solum propriam, sed & proximorum invigilare? Hunc scopum ita delineant Præmonstratensium statuta, VITRIACO consona, in Præfatione: *Si autem activæ vitæ functiones, & Canonici, seu Clericalis instituti obligationem, cui ordinem sanctissimus Pater noster adstrinxit, intueamur: Ordo noster Dei gloriæ propagatio est, zelus animarum est, Sacramentorum divinarum administratio est, Ecclesiæ Dei servitium est. Ordo noster est Evangelium prædicare, fidei nostræ rudimenta ignavis tradere,*

Pag. 92. *dere, attendere sibi, & lectioni, Ecclesiam Dei regere, pastorale officium, quando imponitur, exercere, & juxta EZECHIELEM ascendere ex adverso, hoc est, peccatis populi pastoralis libertate resistere.* Nec scio, quò spiritus Vertiginis Clericum abripuerit, dum scribilitavit: Colliges 2do, quòd Superior Religionis intuitu obedientiæ religioso nolenti, curam animarum demandare non possit: nequit enim juxta acutissimum BARTHOLOINGENIUM (o quam obtusum hìc Clerici) quidquam præcipere, quod regula ordinis non exigit. Quid si autem ordo exigit, ut Præmonstratensis exigit Statut. dist. 2. Cap. 23. de Pastoribus: *Si quis verò Canonicus, impositam sibi à Prælato animarum curam, contumaciter, & protervè suscipere recusat cum judicatus idoneus, ex vi voti obedientiæ ad hoc in ordine nostro se extendentis, parere sit obligatus) quàm diu persistit in ea rebellione, ubique omnium sit ultimus, & voce careat ac obedientiâ nominatâ, & tanquam refractarius puniatur.*

Tædet alias referre per duas paginas quisquillas, fermè insanientem Clericum probantes. Adduco porro testem licet domesticum, insignem tamen Theologiæ Doctorem, primò Parochum, deinde Decanum Ruralem, subinde Seminarii Herbipolensis Regentem, ac Celsissimi Principis Herbipolensis Consiliarium FRIDERICUM HERLET, cuius alia, quàm Ratisbonensi Clerico federit, fuit mens, proptereà de capacitate Præmonstratensium ad obtinendas Paræcias, continua traditione fulta, in sua Isagoge ità scribentis: *Alter finis specialis Divi NORBERTI fuit conveniens, & debita Parochiarum, maximè Ruralium administratio, & alienæ salutis, hominum maximè Rusticorum, plebejorum, ac rudium studiosa procuratio.* Et paulò infra: *Sacer Ordo Præmonstratensis non tantum functiones vitæ activæ obit, sicut alii Clerici Regulares, sed insuper curam animarum exercet, & Parochias administrat vi professionis, & sine suo.* Adduco adhuc NICOLAUM RICHARD Pastorem S. ÆGIDII in Bruxella superiori, ita ex vera historia, quam postea firmabo, differentem: *Cum inter gravissimas occidentis perturbationes multi Sacerdotum, Episcopis ad alia distentis, officii sui debitum Deo, & sibi commissis subtraxissent, ac pluribus in locis populus pravò illorum exemplò noxia multa edoctus, Christianum nomen absque operum observantia, imò subinde absque fidei religione gessisset, ut GREGORIUS VII. in literis ad SICHARDUM Patriarcham Aquilejensem conqueritur, S. NORBERTUS inter alios, ut vitam Canoniam, & Ecclesiæ primitivæ disciplinam reduceret, juxta quam teste S. YVONE Carnotensi, nullus, nisi ex cœtu Clericorum communis vitæ vinculo sociatorum, ad regimen animarum assumi consueverat, Canonicum suum Ordinem Præmonstratensem virtutibus Apostolicis imbueret,*
atque

atque ad idoneè obeundas functiones Parochiales, si quando ad eas vocarentur ab Episcopis, ita efformare conatus est, ut Deo favente, ab ipsa statim origine affatim à Summis Pontificibus, & Episcopis ad exercendam Pastoralem curam accersiti fuerint. Confirmat huius domestici Scriptoris testimonium jam Sect. I. laudatus, & hìc meritò recolendus FLEURY, ita scribens: *In emendatione Cleri quoque desudavit Sæculum XI. Calamitates enim publicæ, quæ Monachorum disciplinam everterant, facilius Clericos ab hominum consortio non separatos perdiderunt, ut non solum convictum desererent, sed & passim concubinis uterentur.* His vitiis obviam ivit PETRUS DAMIANUS, eoque impulsore NICOLAUS II. an. 1059. Concilium 113. Episcoporum Romæ convocavit, quo Simoniâ, & concubinato damnato statutum est: ut Clerici communi dormitoriò, & refectoriò uterentur, eaque, quæ ab Ecclesiis accipiunt, in commune referrent, vitamque agerent Apostolicam, hoc est, omni proprietate destitutam. Idem Decretum in Concilio plusquàm centum Episcoporum ab ALEXANDRO II. 1063. convocatorum, repetitum. Qui igitur proprietate abdicata, ad normam horum decretorum vivere constituerunt, ii Canonici Regulares, qui autem laxiorem disciplinam mordicus tenuere, Canonici Sæculares audierunt. Viden hic Clerice, qualem Clerum Ecclesia semper optaverit, quales Pastores animarum. Infer, ut soles, quòd, quicunque proprietatem abdicarunt, regularem vitam ad Ecclesiæ votum elegerunt, hoc ipso fuerint ad beneficia Ecclesiastica incapaces. Si ita, præmiò affecti mali, suppliciò boni. Contra canones est; sed quos? in Pignatelliano cerebro, ut Canonici Præmonstratenses habeant beneficia. Audi FLEURIUM porro: Canoniorum Regularium Sæculo XI. & XII. magna fuit autoritas, quum ad præcipuas Ecclesias Cathedrales reciperentur. Ipse ALEXANDER II. ipsos recepit in Ecclesiam suam Parochialem S. JOANNIS in Laterano, quæ congregationis huius caput fuit. In Francia idem contigit teste Ecclesia S. RUFFI. Sic ad exemplum novorum ordinum monasticorum Canonici separata corpora constituere coeperunt, in quibus Ordo Præmonstratensium, à S. NORBERTO anno 1120. fundatus est omnium illustrissimus. Illi nimirum ipsi contigit, quod ad Archiepiscopalem mitram Magdeburgensem licet invitatus, fuerit assumptus.

§. XI.

Sed hæc omnia uno quasi ictu excidit audax Clericus, &, ut ego ominor, in omni historia prorsus ignarus, ut taceam, quòd sanam criminum illius minimè habeat, alioquin non tam temerarius futurus, ut est,

dum pag. 89. ex tripode pronunciat: *Sanctum NORBERTUM ad mitram Archiepiscopalem Magdeburgensem esse promotum scimus, illum verò ullum ex suis Canonicis institutis ad munus Parochiale promovisse, nullibi lectitamus.* Detraham illius oculo pellicolam vitiosam, ut in posterum meliùs lectitet. Fortè habebit NORBERTUM planè sibi Ratisbonæ occurrentem. De illo legitur in vita: *Quòd rogatus vir Dei a THEOBALDO Comite Blesensi (qui se in eius discipulum relictis omnibus tradere voverat) versus Ratisbonam iter aggressus sit (Forfan Clerici Ratisbonenses eius opus habuerunt operâ) cumque Deo duce, & inspirante spiram pervenisset, invenit Saxones, & Clericos Parthenopolis civitatis coram Legato Romanæ Ecclesiæ, & LOTHARIO Rege congregatos, ut Archiepiscopum Parthenopolitanæ Ecclesiæ eligerent. Et en electus est NORBERTUS, esto cunctans, & reluctans.* Alia alii, & multò plura apud scriptores famigeratissimos de D. NORBERTO legunt. In Eminentissimo Annalium Ecclesiasticorum Parente BARONIO inveniunt causam, cur NORBERTUS vocatus sit ad Ecclesiam Antverpiensem. *Non est autem prætereundum (scripsit ille) quare vocatus fuerit ad suscipiendam Antverpiensem Ecclesiam S. NORBERTUS: Est Antverpia oppidum amplissimum, & populosum, in quo erat unus tantum Sacerdos, qui curam totius populi ibi commorantis gerebat: sed præ nimia multitudine, & frequenti negligentia non poterat: nec credebatur ei, eò quòd & ipse quasi in conjugio, & copula carnali neptem suam in tertio gradu manifestè sociam sui sceleris haberet.* Hanc ob causam populus ille, quasi grex absque Pastore, per multos errorum anfractus deviabatur. Unde contigit, ut hæreticus quidam miræ subtilitatis, & seductor, TANCHELINUS nomine, illuc adveniens in eadem gente locum suæ imposturæ inveniret. In AUBERTO MYRÆO legunt, & si placet, lectitant, principem fuisse causam, NORBERTO, eiùsque alumnis tradendi Parochiales Ecclesias, nimirum quatuor præbendas, & ipsam Ecclesiam Parochialem S. MICHAELIS, quòd hæresim TANCHELINI, eiùsque reliquias cum Sodalibus suis extirpaverit, quam duodecim Clerici in eadem Ecclesia à Cameracensi Episcopo collocati sedare non poterant, ut in publicis litteris HILDOLPHI Præpositi Antverpiensis legere est anno 1124.

Ad annum
1126. p. 214.

Chron.
Proem.
pag. 29.

Memoria
impressa
pag. 123.

Hoc exemplum secuta est Parthenopolis, & Canonicis Sæcularibus Ecclesiæ Collegiatæ substituit Canonicos Regulares Præmonstratenses, quibus præterea in curam cesserunt sex Parochiæ in urbe, & quatuordecim Rurales, quas juverit hic retexere in maiorem fidem ex D. MÜLLER: *In urbe Parochiales ad S. Spiritum: Ad S. Joannem: S. Ulrichi: S. Stephani: S. Annæ: S. Gertrudis: Et foris oppidorum Børgensis, Sab-*

Sabzensis, Schonebecensis: pagorum verò Schartavia, Blumenthalia, Wormilizia, Salbecca, Porna, & Bistorphia, aliosque plures, quas regendas acceperunt. Quod Antverpiensem Ecclesiam S. MICHAELIS porro attinet, illam Parochialem fuisse ex Candido Annalium scriptore ita demonstro: BURCHARDUS Cameracensis Antistes HILPOLDUM Præpositum in Ecclesia S. MICHAELIS instituit, vel potius restituit, sublatoque Parochò, viro non tantum inutuli, sed & scandalosò, ut suprà ex BARONIO dictum, Parochia regimen commisit Canonicis, ut in fide naufraganti Antverpiæ ferrent suppetias. Verùm revolutis plùs, minùsve quatuor annis, cùm fuissent experti malum remediò obstinatius, suumque zelum illi imparem, NORBERTI divini verbi Præconem eximium, & sanctissima vivendi ratione non minùs, quàm miraculorum famà illustrem, è Præmonstrato advocandum judicârunt. Protinus cum duodecim Parisiensis, & Laudunensis Scholæ alumnorum manipulo accurrens NORBERTUS, ferventissimis doctissimisque concionibus ad fidem Catholicam devios reduxit, & perditos mores ad optimam revocavit frugem. Restitutis itaque omnibus feliciter sacris, quæ hæresis impia destruxerat, Antverpienses dignas pro beneficio grates rependere meditati, NORBERTUM novelli ordinis sui negotia repetere volentem conveniunt, & enixè rogant, ut Patre recedente, siquidem retinere apud se non poterant, aliqui saltem ex filiis remanerent, qui emendatos, & correctos in fidei integritate continerent, & repullulaturis erroribus resisterent viriliter. Annuit piæ petitioni NORBERTUS, & socios duodecim, aliquot oblationibus, prædiisque donatos, Antverpiæ reliquit, quibus Abbatem constituit WALTMANNUM, virum inter cæteros eruditione, & pietate præcipuum, & in Antverpiensium conversione adiutorem. Accidit hoc à partu Virgineo anno 1123. à fundato Ordine Præmonstratensi tertio. Et subjungit citatus Annalium Scriptor, quòd Antverpiæ novem Pastoratibus, nempe 1. Meram cum suis Capellis. 2. Minderhout, item cum suis Capellis. 3. Merxplas cum annexis sibi Capellis. 4. Waffelaer cum suis. 5. Beerse pariter cum suis. 6. Sgravenuesel cum suis. 7. Duerne cum Capellis annexis. 8. Borsbeke, similiter cum Capellis suis. 9. Neder Ockersele, cum adjectis Capellis: his, inquam, Pastoratibus, & Parochiis, quòd ab origine semper defervierint, Canonici Præmonstratenses à S. Patre NORBERTO priùs illuc è Præmonstrato transplantati, & ab Abbate dein S. MICHAELIS ad id munus deputati fuerint.

Adhucne Clerice S. NORBERTUM ad Archiepiscopalem mitram Magdeburgensem scis translatus, nullum verò è suis Canonicis ad munus Parochiale admovisse lectitas? En Ecclesia S. MICHAELIS Antverpiæ, ut audisti, Parochialis erat, in quam ab ipso S. Patre NORBERTO an. 1123,

Tom. 2. sub
titulo S. Mi-
chael Ant-
verpiensis.

alumni sui ordinis duodecim non finè mysterio sunt introducti, ut videlicet ibi vitam Apostolicam agerent, & in propriis personis Parochiale munus exercerent.

Nimis obstipæ naris homo sis, quod te Philippica Reverendissimi Roggenburgensis non mordeat, si adhuc inficiari pergas, S. NORBERTUM quemquam e suis Canonicis ad munus Parochiale admovisse; Admovit mox a primordio sui instituti Antverpiensi Ecclesiæ Parochiali WALTMANNUM Præpositum cum suis duodecim. Et quis ex hoc non colligat Norbertinorum ad Parochias regendas primævam institutionem, & capacitatem? An suam alienæ messi falcem immittere voluit S. Patriarcha? An Apostolum agere sine missione superna? An suis præscripsisset quidpiam, ad quod a Deo non fuit vocatus? Ne tu ex viro sanctissimo turpissimum facias impostorem, ut qui populis voluerit illudere, aut in eos introire labores, ad quos Spiritus Sanctus eum non elegit. Tu ne eum, cuius linguam S. BERNARDUS coelesti fistulæ comparat, atque de prædicat virum, qui in divinis aperiendis mysteriis nobis tantò promptior, quantò Deo propinquior, in particulari ordinis sui fine præfigendo, aut ignarum, aut Clero sæculari injuriosum esse dices? Et sanè dixisti, quem, nisi esset Canonicus sæcularis, poene a mitra Archiepiscopali Magdeburgensi amovisses. Falleris amice (verba tua repeto) si sanctum NORBERTUM à statu sæculari nunquam recessisse credis. Erat Canonicus sæcularis. Sanè onus Archiepiscopalis Infulæ, & tanti Pastoris nunquam suscepisset in se, multò minùs suis imposuisset, nisi ex ordinis spiritu divinitus sibi dato cognovisset, malo socordiæ Parochorum latè grassanti, & in orbem infeliciter diffuso, Deiparam per se (NORBERTUM) atque ordinem suum succurrere, atque adeo Parochias per filios suos administrari voluisse. Hinc primæ Ecclesiæ Præmonstratenses, inter quas & Magdeburgensis ad MARIAM pertinent: ut proinde Parochias acceptandi, curamque animarum administrandi institutum cum S. NORBERTO nedum inceperit, & adoleverit, sed & velut hæreditas Norbertinæ portionis omnibus monasteriis candidi Ordinis relictum sit, ut veterum gesta, Historiographorum calami, publica fama, constans, & perpetua praxis, traditio non interrupta, in Summorum Pontificum, & Episcoporum approbatione, ordinisque statutis, ac dispositione fundata, luculenter testatum faciunt. De quibus deinceps.

§. XII.

Antequam ad hæc calamum moveo, regredior ad Archiepiscopalem Magdeburgensem Mitram, ad quam scimus S. NORBERTUM assumptum,
ut

ut & alia sciamus, quæ crasse, & supinè ignoravit Clericus. Illustris de S. MARIA
quondam (scribit Annalista CANDIDUS) Canonorum sæcularium extitit Magdeburg.
Ecclesia inter Cathedralem, & S. Spiritus sita, quam GERO Archiepiscopus
Magdeburgensis annò supra millesimum decimò sextò in honorem
B. VIRGINIS erexit, fundisque amplis dotavit. Quæ subinde (facile
colligendum cur) Canonicis Regularibus Deo famulantibus est depu-
tata: sed successu temporis à flore suo penè excidit tam in spiritualibus,
quàm in temporalibus. NORBERTUS à limine suæ in Archiepiscopum
Magdeburgensem inaugurationis misertus miserabilem in illa Cleri, &
Collegii corruptelam, de reformatione inducenda seriò deliberavit. In-
duratos ad disciplinam reducere, dilapitatores ad œconomiae sacrae re-
gulas adstringere incassum adnissus, Fratres sui instituti substituere, amo-
tis pervicacibus, de saniorum, & proborum consilio, statuit. Obsti-
tere quidem NORBERTO ATTICUS, Archidiaconus, & Clerici vix non in
Pastorem suum phrenetici, & apud LOTHARIUM Imperatorem illius con-
silia destruere moliebantur. Quibus tamen nihil detulit Princeps, vir-
tutis NORBERTI conscius: NORBERTUS ergo anno 1129. die 29. Octo-
bris Canonicos immorigeros partim aliis incorporavit Ecclesiis, partim
in Ecclesia S. NICOLAI collocavit, Episcopalis mensæ proventibus su-
stendandos, horumque in locum fratrum suorum agmen, è Præmon-
strato evocatum, surrogavit. Quod ne inquieta ATTICI indoles rur-
sum inquietaret, HONORIUM Pontificem convenit litteris, totam seriem
rei gestæ exposuit, & approbationis Apostolicæ obtinuit assensum. At-
que hanc Ecclesiam primordio suo sæcularem, & ad pauperum solamen
fundatam, filiis suis Præmonstratensibus commisit tenendam, Duce huius
novæ coloniae B. EVERMODO, postea Raceburgensi Episcopo, & Van-
dalorum Apostolo, quæ & egenorum curæ, & sanorum invigilaret sa-
luti. Lætitamus hîc iterum S. NORBERTUM ex Canonicis à se institu-
tis multos tum pro cura temporali, tum spirituali ad Parochiales Eccle-
sias admovisse, juxta illa duo, quæ observanda præcipuè de die in diem
ingeminabat: *circa altaria, & divina mysteria munditiem: pauperum
curam, & hospitalitatem.* Quod ut extra omnem dubitationis aleam
ponam, adduco HONORII II. Bullam, confirmantis substitutionem Præ-
monstratensium factam à NORBERTO Canonicis minùs religiosè viventi-
bus, datam anno 1129.

HONORIUS *Episcopus Servus Servorum Dei.* Venerabili Fratri NOR-
BERTO, Magdeburgensi Archiepiscopo salutem, & benedictionem. Quæ
à fratribus nostris justè, & rationabiliter statuta esse cognoscimus, ani-
mo lubenti, auctoritate Apostolica confirmamus. Quemadmodum autem

ex scriptorum tuorum, quæ ad nos tua direxit fraternitas, inspectione, & nunciorum tuorum relatione percepimus, Clericorum, qui in Ecclesia S. MARIE de Magdeburgo minùs religiosè vivebant, & ob hoc etiam bona ipsius Ecclesiæ fuerant diminuta, in locis aliis, necessitatibus suis tanquam pius Pater providens posuisti, & in eadem Ecclesia Religiosos Viros Canonicam vitam professos statuisti, quod quia à prudentia tua, & zelo Dei in religionis intuitu justè factum esse dignoscitur, ratum jubemus, datum Lateranii Anno 1129.

Dist. II. C. 23. ad n. 1. Nimirum non sunt mentita candida Præmonstratensium statuta, sed mentitus Clericus, dum illa dicunt: *Ab ipsis ordinis nostri incunabulis, ità jucundum doctrinæ suæ, ac Religionis latè sparserunt odorem Præmonstratenses, ut vix regendis, quibus in singulos ferè dies præficiabantur, Parochialibus Ecclesiis par esset eorum numerus. Ne ergo sacris altaribus, ministerioque verbi, ullatenus deesse cogerentur; Sæculares sibi vicarios adsciscendos curarunt & impetrarunt. Tunc accidit, quod scribit Clericus pag. 52. vice versa: Quemadmodum discipuli extrahendis piscibus impares, iis, qui erant in alia navi, annuerunt; Sic quoque Præmonstratenses Canonici & Clerici, eos Sæculares Clericos in partem sollicitudinis vocarunt, qui oneri pares inveniebantur. Sed non vocant amodo, crescente Norbertinorum alumnorum numero, imo vocare prohibentur per Capitulum Generale jam anno 1278. Præmonstrati sub ÆGIDIO Abbate celebratum.*

Ne forte autem adhuc scrupulus sedeat: an S. NORBERTUS Magdeburgensis Archipræsul revera Canonicos minùs religiosè viventes ab Ecclesia B. Virginis Magdeburgensis amoverit, & Canonicos Præmonstratenses in eorum locum suffecerit; testimonium subnecto suffectionis:

In nomine sanctissimæ, & individue Trinitatis: Nos NORBERTUS Dei gratia sanctæ Ecclesiæ Magdeburgensis Archiepiscopus. Cum plurima Prædecessoris nostri piæ memoriæ ADALBERTI Archiepiscopi munifica largitate, quedam domus hospitalis juxta Ecclesiam Beatæ, & Gloriosissimæ MARIE constructa fuisset, ipsam, quod non sperabamus, penè annihilatam invenimus, ità, quòd hi, qui in ea stipendium quotidianum accepturi erant, indecenter, & miserabiliter mendicarent, quorum necessitati, & miseriæ compatiens consilio, & consensu majorum vestrorum, eandem domum hospitalem Fratribus nostris, in Ecclesia Beatæ, & perpetuæ Virginis constitutis, cum omnibus eidem hospitali attinentibus regendam, & disponendam jure perpetuo tradidimus. Actum in suburbio Civit. Magdeburg. A. 1130.

§. XIII.

Ex nunc, ut ad promissam Historiographorum fidem, famam publicam, praxim, & traditionem perpetuam, quin & Summorum Pontificum diplomata, gradum faciamus, recenseo testes cum Reverendissimo, ac Amplissimo D. Abbate Roggenburgensi, qui primigeniam, & ordini coævam Præmonstratensium Canonorum administrandas Parochias aptitudinem & capacitatem adstruunt. ANTONIUS à GURNEZ, Congregationis Oratorii Presbyter, in Laurea Parthenii ita scribit: *Princeps Instituti NORBERTUS, Canonicum, ac Monasticum vitæ genus conjungens, contemplatricis, & practicæ exercitationis studiis alumnos suos informabat, eosque in omnes Ecclesiarum partes ablegabat, ut divinis laudibus ardentissima charitate promotis prædicatione verbi Dei, & Paræciarum sollicita administratione, fructibus præclare redundantibus, citò mutatis in melius moribus, alia Ecclesiarum facies ubique resplenderet. Quod ita per eos factum est: nam & initiis suis cum viri excellenti Sanctimonia, divinisque literis egregie instructi, undique accederent, illos ad animarum lucra, ac prædicationis officium, denique ad Pastoralia munia ruri fere obeunda, quaquaversum mittebant.*

MATHÆUS GALENUS Cancellarius Duacensis in Epistola dedicatoria hanc proprii Instituti functionem ita comprehendit: *Tot optime administratæ in hodiernum testantur Parochiæ, quam operam navaverit S. NORBERTUS, abhinc plus, minusve quingentis annis.*

NICOLAUS Crusensis Ord. Eremitarum S. AUGUSTINI SS. Theologiæ Doctor, per Bohemiam, Austriam, Styriam Apostolica autoritate Visitator Generalis, & FERDINANDI II. Consiliarius hæc de Ordine Candido fatur: *Habet hic Ordo Præmonstratensis peculiare, quòd in omnibus fere orbis partibus Pastoratibus deserviat, maximo certe animarum fructu, dum ex Monasteriis, tanquam Scientiarum, ac bene vivendi Seminariis probatiores ad Præposituras, & Pastoratus dimittuntur - - - prout ipse didici experientia, cum anno 1612. in partibus Rhenanis nomine Sedis Apostolicæ pleraque Monasteria (Ordinis utique sui) visitare.*

Omnes hi recurrunt ad instituti Candidi Præmonstratensis primordia, & originem, solus Clericus antiqua eruit rudera, nihil sibi coherentia monumenta, quibus probet Præmonstratensium ad curam animarum nativam incapacitatem. Sed quomodo hanc non vidit ZYPÆUS Juris - Consultus, Canonicus, & Officialis Antverpiensis in sua Juris Pontificii analytica, ubi iterum, atque iterum testatur Præmonstratensium ad curam animarum capacitatem, ut de Regul. Lib. 3. pag. 355. ubi vocat Ecclesias, quibus Præmonstratenses juxta idem institutum addicti sunt.

Et

In Monasti-
co August.
P. II. C. 20.

Et Lib. 5. de Apost. pag. 469. Prout & Præmonstratenses, qui pro Ordinis instituto in beneficiis curatis, & aliis ad sua monasteria pertinentibus agentes . . . acquirunt. Et omnium clarissimè Lib. 5. de Privil. & Excess. pag. 205. Præmonstratenses Pastoratibus ex instituto suo addicuntur. Non vidit hanc incapacitatem HENRICUS WAGNEREK in Cap. I. de Capell. Monach. ubi asserit: *Ordo Præmonstratensium ex instituto suo administrationem Parochiarum exercet.*

Non SCHMALTZGRUBER, non JACOBUS WEX Part. 4. Decad. 2. Casu 10. testantes Præmonstratenses vi sui instituti tendere ad aliqua opera spiritualia vitæ activæ, v. g. in Parochiis administrandis. Nec planè abludit BERNARDUS VAN ESPEN, parcus alioquin Regularium amicus dum inquit: *Canonici Præmonstratenses ex speciali Privilegio, obtinere possunt Ecclesiam Parochialem Sæcularem, ut testatur ZYPÆUS Consult. I. & Institut. n. 3.*

Consult. 44.
L. I. n. 26.

Habeat proin hosce omnes Clericus pro suo uno PIGNATELLIO, hallucinante vehementer, dum scribit, *Canonicos Regulares Ordinis Præmonstratensis esse incapaces Ecclesiis Parochialibus, tam quoad eas, quæ sunt Juris Patronatus, quàm quoad alias generaliter, quum non possit assignari major ratio pro uno, quàm pro alio.* Si enim ita, cur id BENEDICTUS XIV. in sua Bulla, *quod inscrutabili*, non expressit? aut in quo concavo lunæ sunt Ecclesiæ Parochiales erectæ pro Sæcularibus tantum, & non pro Regularibus? aërem verberavit Pontifex, dum inhabitando Canonicos Lateranenses, & Sanctissimi Salvatoris, solum declaravit eorum inhabilitatem ad obtinenda beneficia sæcularia, Præmonstratensium è contra Bullâ, *oneroso*, capacitatem ad quascunque, de quibus postea plura videbimus.

Hic præterea, quid si Clerico Ratisbonensi citare possem testem domesticum, Ratisbonæ anno 1759. in lucem editum, qui LUCÆ HOLSTENII, Vaticanæ Ecclesiæ Canonici, & Bibliothecæ Præfecti, Codicem Regularum Monasticarum, & Canonicorum Regularium, observationibus Critico-Historicis illustravit. Et hic MARIANUS BROCKIE, Prior ac Senior Monasterii S. JACOBI Scotorum Ratisbonæ, qui Tom. V. ad ditamento XL. ita scribit: *Nolumus hic integrum Canonicorum Præmonstratensium historiam contexere, utpote ab eorum Annalistis dudum præstitam. Hoc tantum asserere possumus, nullum sacrum Ordinem a Sæculo XII. in Ecclesia erectum, ad tot Episcopatus regendos vocatum fuisse. Nam præter Candidæ Casæ Episcopatum in Scotia apud Germanos inferiores eundem Ordinem profitescentes, constituti sunt Canonici Cathedralium Ecclesiarum apud Brandeburgensem, Havelbergensem, Raseburgensem Episcopatus, à quibus etiam illarum Ecclesiarum Antistites semper electi, quamdiu Catholica, & orthodoxa fides in illis vigeat Regio.*

Regionibus ; ut docet JOANNES BUSCHIUS Tom. 2. pag. 836. Gaudeo planè de hoc domestico contra Clericum testimonio , quod poterit Ratisbonæ in Bibliotheca Scotorum lectitare.

§. XIV.

Sistamus interim pro capacitate Præmonstratensium in judicium publicam famam , praxin , usum , consuetudinem , notoreitatem factorum , & continuam , non interruptam traditionem ; quod enim semper , quod ubique , quod ab omnibus frequentatum , exercitumque , illud omnino præsumitur verum , & jure factum. Et verò Ordinis Præmonstratensis capacitatem ad obtinenda quæcunque beneficia , etiam sæcularia , luculentissimè commonstrant actus continui , non interrupti , publici , manifesti omnium in Germania ordinis eiusdem monasteriorum , quorum nullum designari potest , quod à prima suæ foundationis origine Parochiales Ecclesias non rexisset , & actu non regeret. Quidque usum communem , & praxim prodit apertius , quàm mille centum , & quinquaginta quinque Parochiæ ordini incorporatæ , missis aliis Parochiis sæcularibus , quæ jure cessionis , aut concessionis juris patronatûs etiam Laici , ad illum pervenerunt ? Habeo ego in monasterio meo plura irrefragabilia monumenta , quæ judicio publico , & supremo probata sunt , planèque eo tempore , quo optata Clerico fama buccinabat , & aures Pag. 2. eius pervolavit , ut ait in Præfatione , quòd Monachi in Bohemicis , Austriacis , & Bavaricis ditionibus , à concreditis sibi Parochiis sint propediem amovendi. Hæc fama erat calcar , quo Clericus effrenis super capita Monachorum , & Religiosorum calcaret , omnibûsque aditum ad Parochiales Ecclesias præcluderet , merito iis annumerandus , de quibus Poëta :

Et peragunt magna sedulitate nihil.

Juvenalis.

Et tamen ad majus gloria calcar erit , ---- ut Clerico applauditur in fronte operis. ---- Applaudo ego Candido Ordini cum nunquam satis laudando Reverendissimo , ac Amplissimo D. ABBATE ROGGENBURGENSI , quòd à primo foundationis suæ tempore ad hodiernum usque diem una continua , & non interrupta serie in diversis Christiani orbis partibus munus Parochiale cum maximo Reipublicæ Christianæ bono , Ecclesiæ incremento exercuerit , ac etiamnum exerceat. Libet percurrere illa septem sæcula , quibus perstat , ab

Anno milleno , centeno , bis quoque deno ,
Sub Patre NORBERTO fundatus Candidus Ordo.

H

Illo

Illo adhuc vivente quæ Antverpiæ Parochiæ recens natæ Religioni Præmonstratensi accesserint approbante HONORIO II., dictum paulò supra, & monumentis roboratum. Magdeburgi anno 1236. BURCHARDUS Archiepiscopus Præposituræ S. MARIE, quam ipse S. NORBERTUS anno 1129. fundavit, incorporavit 20. Parochias, partim in civitate, partim in oppidis, partim ruri fitas, ut habent annales Præmonstratenses sub titulo S. MARIE Magdeburgensis. Primis nimirum duobus Sæculis, & vel ideo à primævo Instituto, Parochiæ plurimæ Præmonstratensibus accesserunt, quas, infinitus forem, si omnes dinumerare vellem. Nec subsequis accedere cessarunt, ut testis est vel una Tungerloa 39. Pastoratus possidens ab anno 1157. usque ad 1652. novâ semper Parochiarum accessione. Nam anno 1189. à ROGERIO Cameracensi Episcopo accessit, & concessus est Pastoratus Ocvele. Anno 1231. Pastoratus Tilbory à Duce Lotharingiæ. Anno 1334. Moergestet ex liberalitate Capituli S. JOANNIS Leodiensis. Anno 1463. Pastoratus Chaem, qui & est separatus à matrice. Anno 1519. Riel quoque à matrice separatus. Anno 1652. Pastoratus Schaffen ab Abbate S. TRUDONIS. Huic celeberrimo Ordinis Candidi Cimelio, ita accinit MICHAEL OPHOVIVS Episcopus Buscoducensis: *Monasterium B. V. MARIE de Tungerlo, Candidi Ordinis Præmonstratensis, à S. NORBERTO fundati, & in nostra Buscoducensi diœcesi situm, ac fundatum, jam à quingentis fere annis, singulari, ac eximia fama semper celebratum, utpote ex quo tanquam ex equo Trojano spectabiles semper sanctitate, & eruditione Viri prodierunt, qui zelò animarum, & fidei incensi, per totam diœcesim in plurimis locis, & municipiis Pastorale munus cum magna laude, & fructu subiverunt, ovésque suas contra luporum, hereticorum dico, incursum, & rabiem defenderunt.* Enituit inter hos B. PETRUS à CALMPHTOUT, Harensis in Brabantia oppidi Pastor, qui cum impiissimam CALVINI hæresim fortissimè, cum privatim, tum publicè impugnaret, à lupis sæpiùs ad necem quæsitus, tandemque comprehensus, primo gravissimis injuriis oneratus, dein auribus, naribusque mutilatus, ad ultimum decollatus, gloriosus Martyr occubuit. Sed quid unam Tongerloam recenseo? Pastores Mildeburgi in Zelandia intueor BB. ADRIANUM, & JACOBUM, in vinea Domini, & pro salute animarum non tantum usque ad sudorem laborantes, sed etiam animas suas pro ovibus ponentes. Intueor B. ARNULDUM à Swalma in Ninive, Flandriæ oppido, qui per annos triginta tres munus Pastoris zelantissimi gessit, noctes integras pro grege sibi commisso impendit, multis propterea post mortem nobilitatus miraculis. Intueor B. CHRISTIANUM Neoporti in Belgio Parochum, in suo munere Pastoralis indefessum, præprimis tem-

pore

pore pestis, ad furcam ab hæreticis damnatum. Intueor LAURENTIUM MEZGER, JACOBUM STAMBER in Canoniam Omnium Sanctorum profectos, qui quanta in Oberkirch ab A catholicis passi sint, perhibent eorum acta. Intueor JOANNEM MAYER Roggenburgensem, quem S. R. E. Cardinalis, & Episcopus Augustanus OTTO pro cura animarum Lavingæ expetiit, ubi ab Hara LUTHERI multos ad aram CHRISTI reduxit, maximè illo facto, quòd die Coenæ Domini plebejo populo se immiscuerit, & sumpto sub una specie Venerabili Sacramento fitim calicis extinxerit. Qui plures Pastores Candidi Ordinis introspicere vult, adeat Præmonstratenses Annales, & Ephemerides Reverendissimi D. Abbatis Roggenburgensis, cuius & hæc sunt verba: *Bone Deus! quam hallucinantur enormiter, qui nobis Præmonstratensibus ex adverso sunt, publicè conviciantes, ad Parochias exponi inhabiles, minùs doctos, superioribus onerosos, morbis conflantes. Quasi verò Ordinis Præmonstratensis Prælati non scient, quod scripsit S. THOMAS contra similes obtrectatores, & calumniatores* Opusc. 34. Conc. VI. (editionis Venetæ novissimæ Opusc. XVI. C. 4. ante solut. objectionum) Iis, QUI PROCURANT SALUTEM ANIMARUM, NECESSARIUM EST, UT VITA, ET SCIENTIA CLAREANT: EX QUIBUS (Sæcularibus) NON DE FACILI POSSENT TOT INVENIRI, QUI SINGULIS PAROCHIIS PER UNIVERSUM MUNDUM PRÆFICERENTUR, CUM ETIAM PROPTER LITTERATORUM INOPIAM: NEC ADHUC PER SÆCULARES POTUERIT OBSERVARI STATUTUM LATERANENSIS CONCILII, UT IN SINGULIS ECCLESIIS METROPOLITANIS ESSENT ALIQUI, QUI THEOLOGIAM DOCERENT. QUOD TAMEN PER RELIGIOSOS MULTO TUTIUS CERNIMUS EXPLETUM, QUAM ETIAM FUERIT STATUTUM, ADEÒ, UT IMPLETUM VIDEATUR ILLUD ISAÏÆ II. REPLETA EST TERRA SCIENTIA DOMINI. Inde concludit S. Doctor: ERGO SALUBERRIME RELIGIO ALIQUA INSTITUITUR, IN QUA SUNT HOMINES LITTERATI, ET STUDIO VACANTES AD JUVANDOS SACERDOTES, QUI AD HOC MINUS SUFFICIUNT. Et pergit: *Item hoc evidentissimè ostenditur ex effectu sequente: Videmus enim talibus religionibus institutis, in pluribus partibus hæreticorum pravitatem eorum ministeriò extirpatam, infideles etiam nonnullos ad fidem conversos, multos per universum in lege Dei instructos, quàm plurimos ad statum pœnitentiæ conversos: ità, quòd si quis inutilem talem religionem mentiatur, manifestè convinci possit, quasi gratiæ invidus, quæ in eis operatur, in Spiritum sanctum peccare.* En quàm graphice S. THOMAS suo tempore calumniam represserit, & sunt, qui reprimant modò. Hanc imò reprimunt ipsa Præmonstratensium statuta à GREGORIO IX. & X. probata, in quibus de Pastoribus sic habetur: *Cùm pro lucro animarum ad Pastorales curas, cum speciali Sedis* Dist. 2. C. 23.

Apostolicæ approbatione, Religiosos suos Ordo noster emittat, adlaborent omnes Prælati, ut in concredito sibi grege semper habeant, & vitæ, & morum disciplina præstantes, quos ad vineam Domini colendam cum fructu, & sine animarum tum propriarum, tum ipsis committendarum dispendio emittere valeant. Tales Ordo Præmonstratensis cupit, & exponit animarum Pastores, tales voluit esse S. Pater, nimirum pios, & doctos, conchas plenas aquæ vivæ, & canales aquæ salientis in salutem proximorum. Talis ipse ille fuit homo Dei, Deo plenus, suavis Præco, & salutaris aquæ fistula coelestis. Tales fuerunt eius discipuli, primum spiritum eius habentes, qui vigilantia Prælatorum adhuc dum per Dei gratiam conservatur.

§. XV.

Ne quis verò addubitet Ordinem Præmonstratensem ab origine sua Viris doctissimis claruisse, & ad præsentia usque tempora clarere, hic inducat (per me licet) ORDINUM à fide, vel religione candida Apostatam, qui in sua Scriptorum Ecclesiasticorum Bibliotheca, omnis humanitatis immemor, crudelissimè in Matrem delæviit, à qua tamen lac scientiæ cum pietate hauserat. Scribit hic, vel potius insanit: *Cum Ordine Præmonstratensi natam a crepundiis ignorantiam, & per succedentia seculorum spatia amplius ignorantiae tenebras adolevisse, invaluisse.* Sed propulsavit profligatæ fidei scriptoris calumniam, non tantum toto Ordini, sed & veritati impactum, Candidus Annalium Scriptor, ita ab Ordinis crepundiis exorsus, & per subsequencia sæcula Cathalogum doctrinæ conspicuorum Virorum ducens: „ Quis ante hunc delirum transfugam S. „ NORBERTI, & HUGONIS nomina ignorantiae nævis insperfit? Quis „ WALTMANNUM Antverpiæ Apostolum, & in TANCHELINI erroribus „ refellendis NORBERTI coadjutorem? Quis EVERMODUM Episcopum „ Razeburgi, Norbertinæ prolis illustrem furculum, Saxonica, & Vandalicæ gentis lumen, & doctorem? Quis MILONEM Tarvanæ, quis „ GODESCHALCHUM, Atrebatii Episcopos, ab EUGENIO III. in Concilio Rhemenfi adversus errores GILBERTI Porretani athletas disertos, „ & doctos Præsules suscitatos, audeat inspurcare ignorantiae tenebris? „ Quis HENRICUM ZDICK, Olomucensem Episcopum Regiis natalibus „ non minus, quàm pietate, & doctrinâ celebrem? Quis GUALTERUM „ Lauduni, ALMARICUM Sidonii, MARTINUM Aduri, ZACHARIAM „ Chrisopolis Episcopos, à vagitu ordinis assumptos ex ordine, Ecclesiam dixerit implexisse ignorantiae tenebris ordini connatis? „ Vah tetram Sycophantiam! Ordo Præmonstratensis in tenebris ignorantiae natus

natus fuit, in iisdemque succedentibus sæculis adolevit! Quis hoc credat deliranti OUDINO, quandoquidem Sæculô Ordinis II. NAVARRUS ad Conseranensem, JOANNES ad Adurensem, BRUNO ad Herfordiensem, ARNOLDUS ad Cuiensem, ÆGIDIUS ALDANUS in Galloviæ, GERVASIUS in Segiensem, Cathedrales Ecclesias sublimati, sedes suas nominis, & doctrinæ fama illustrarunt.

Sæculo III. accessit Ordini novissimus Episcopatus Lithomisliensis, dum alii viginti duo, Episcopales Cathedrales regerent. Hi omnes ignorantiae tenebris fuerint involuti; hi indigni vocati, à Principibus, ab Ecclesia approbati? Eodem Sæculô, aut schismati, aut hæresi extinguendæ strenuam dabant operam Præmonstratenses, inter quos JOANNES de Praga Canonicus Strahoviensis, Episcopus Lithomislii, dein Archiepiscopus Pragensis: JACOBUS HERRISIUS Abbas Tungerlandiæ, qui in Concilio Constantienfi Patrum demulfit aures, sive, cum ut Orator diceret, sive, cum fidei dogmata propugnaret. Taceo alios, qui in Concilio Constantienfi, Basileensi, Florentinæ, totarum nationum nomine Oratores & Defensores Fidei interfuere, præprimis FERDINANDUS S. LEONARDI in Hispania Abbas, quem Concilio excedere volentem, EUGENIUS IV. stitit, donec instaurata esset concordia, feliciter ab eodem promota. Quis nisi mentis impos somniet in Conciliis electos à Principibus, à Clero, à Provinciis similes Oratores, quos fama ignorantiae aspergit? Publica hæc sunt, & ineluctabilia jugiter apud Præmonstratenses scientiæ specimina, quæ nullus livor, nulla invidia, aut OUDINI maledicentia valet obfuscare.

Sæculô Candidi Ordinis auspicante quartô, unicum penè erat Præmonstratensium sollicitudinis genus, sicut in Ecclesia, sic in Ordine, sacra tueri. Præfulsit hoc in Sæculo NICOLAUS PSALMÆUS, à Concilio Tridentino electus in Secretarium, subinde Episcopus Virdunensis, qui concertationes, & velitationes Canonibus Concilii præambulas, imò & ipsos Canones sub Diarii nomine composuit, quas ipse vidi, & legi. Præfulsit etiam JOANNES DESPRUETIS, Ordinis vertex, qui anno 1566, pro vindiciis realis Corporis CHRISTI præsentia in Eucharistia differuit, & triginta septem argumenta JOANNIS de SPINA, Calvinistæ, evertit funditus, typisque Parisiensibus edidit. Quin & hic idem singula CALVINI Pseudo-Dogmata aggressus est, singulari opere, cui nomen ANTI-CALVINI dedit.

Sæculum Ordinis Præmonstratensis quintum non modò omnes ignorantiae tenebras abigit, sed & doctrinæ facem accendit, & gloriam auget Ordinis. JOANNES enim LOHELIUS Abbas Strahoviensis, scientiâ,
&

& pietate apud Bohemos longè celebris, in Archiepiscopali Pragæ Cathedra collocatus, Bohemiam innovavit in disciplina, in fide roboravit, & suæ Sanctimonix exemplis reformavit in moribus. Septem præterea alii in variis provinciis, erant in Episcopalibus Sedibus constituti, tanquam septem lampades, & lucernæ ardentes, quæ in domo Dei dederunt lucem, & ordinis prædicarunt doctrinam, & virtutem. Prætereo posteriora sæcula, quæ luculenter demonstrant tum publicis, tum privatis monumentis, Ordinem Præmonstratensem doctrinâ, & scientiâ ab incunabulis suis inclaruissè, & adhucdum clarere, contra mendacem, & superbia tumidum sycophantem Oudinum. Contra quem, eiusque Rivalis ostensum manet, quòd Candidus Præmonstratensis Ordo habeat capaces, habeat doctos, semperque habuerit, quos ad administrandas Parochias exponat, & quod ab hinc vel maximè sit repetenda eorum capacitas, & à cunis ad curam animarum assumptio, ut repleatur terra scientiâ Domini, & illi Sacerdotes adjuventur, qui, ut loquitur S. THOMAS, *ad hoc munus defectu scientiæ minùs sufficiunt*. Clerico sufficiat (ignorantiam tantam Clero regulari per latus imputanti, quòd nec baptizare sciat) sufficiat, inquam, demonstrâsse ex confessione Cardinalium, Episcoporum, Jurisconsultorum, historicis monumentis, continuo usu, & traditione capacitatem Canonorum Præmonstratensium ad obtinenda beneficia quæcunque, ut non nisi emotæ mentis homo sit, si hanc inficiari adhuc pergat.

S E C T I O III.

Ulterior Canonorum Præmonstratensium ex privilegiis defensio, circa Idoneitatem ad capienda quæcunque Parochialia beneficia, cum specialibus vindiciis Reverendissimi D. Abbatis Speinshartensis.

§. I.

SURDA fors aure omnia præcedenti Sectione excepit Clericus, & pro Causa bona Clericorum Sæcularium invictus stabit, donec post Bullam BENEDICTI XIV., quæ incipit: *Quod inscrutabili*, Præmonstratenses ostenderent suam peculiarem ad obtinendam beneficia, etiam sæcularia, capacitatem, atque suum ordinem illis verbis non comprehendi: *Proinde non amplius permittendum, aut ullo modo ferendum est, ut aliquis ex ipsis, sola inter-*

*terveniente eiusdem Superioris regularis, sive Abbatis Generalis licentiâ, consensu, aut prætensa auctoritate ad animarum curam in Ecclesiis secularium assumendam, vel exercendam, vel ad alia quomodocunque officia, aut beneficia - - - obtinenda è religiosis claustris discedat, & extra mo-
retur, sed necessarium est, & erit speciale Apostolicæ Sedis indultum. Verùm*

Quis tulerit Grachos, de seditione querentes?

Latuitne Clericum Bulla, quæ incipit: *Oneroso*, post Bullam: *Quod inscrutabili*, pro Præmonstratensibus à BENEDICTO XIV. Romæ ad S. MARIAM Majorem data annô 1750. & Bullario legitimè inserta, sicut illa, *quod inscrutabili* data annô 1745. Si latuit (quod quidem non præsumo) in apricum ex Reverendissimo D. Abbate Roggenburgensi produco, cui optimè omnes occasiones impetratæ Bullæ notæ erant. Nimirum, ut ille refert, post emanatam Bullam, *quod inscrutabili*, vacabat Parochialis Ecclesia de Limbrich diœcesis Leodiensis; obtigit autem, ut autumo, jure præsentationis, Patri MELCHIORI WERDEN Presbytero, & Canonico Præmonstratensi. Obstitit huic præsentationi manibus, pedibusque Dominus Fiscus Episcopalis Curiae Leodiensis, eâdem mente cum Clerico asserens, Canonicos Præmonstratenses ad Parochiales Ecclesias obtinendas esse incapaces, ex eo, quod juxta constitutionem novissimè à BENEDICTO XIV. editam, quæ incipit: *Quod inscrutabili*, Canonici Regulares S. AUGUSTINI, Congregationis Lateranensis, ad Parochiales Ecclesias habendas fuerint inhabiles declarati.

En pomum Eridos, & Grachum seditionem moventem. Ad quam sedandam NICOLAUS MAYER, pro tunc totius Ordinis Procurator Sanctissimo BENEDICTO XIV. supplicandum censuit, ut indemnitati Canonorum Regularium Præmonstratensium, nec non indultorum Prædecessorum Pontificum maximè URBANI, & CLEMENTIS quoad hoc consulere. Atque ita consultum fuit ex tenore Bullæ *Oneroso*: *Quare pro parte dicti NICOLAI fuit humiliter supplicatum, quatenus eiusdem Ordinis Præmonstratensis, illiusque Canonorum Regularium, qui nunc in eo expresse professi sunt, & in posterum etiam in eo professionem expresse emittent, indemnitati in præmissis opportunè consulere de benignitate Apostolica dignaremur. Nos igitur, qui quarumcunque litium, & jurgiorum occasiones tollere sinceris desideramus affectibus, NICOLAO prædicto, ac Canonicis Regularibus prædictis specialem gratiam facere volentes - - - huiusmodi supplicationibus inclinati, eidem NICOLAO, & Canonicis Regularibus, qui nunc in eodem Ordine Præmonstratensi, ut præfertur, expresse professi sunt, aut in posterum etiam in eo professionem emittent, ut ipsi ex nunc, & perpetuis futuris temporibus, absque ulla oppositione,*

&

Et contradictione, quascunque Parochiales Ecclesias etiam sæculares, illarumque perpetuas Vicarias Clericis, seu Presbyteris sæcularibus conferri, Et assignari solitas, si tamen eis, Et eorum cuilibet canonicè conferantur, vel aliàs assumantur ad illas, absque dispensatione Apostolica consequi, Et in eis quavis auctoritate institui, illasque recipere, Et quoad vixerint retinere liberè, Et licitè possint, ac valeant, Apostolica auctoritate prædicta, tenore eorundem præsentium ex integro concedimus, Et indulgemus. Ipsūque NICOLAUM, nec non Canonicos Regulares dicti Ordinis Præmonstratensis nunc, Et pro tempore existentes prædictos super præmissis à quocunque, etiam à curiis Ecclesiasticis - - - quavis auctoritate, prætextu, colore, causa, vel ingenio molestari, inquietari, perturbari, aut impediri nullatenus unquam posse, sed indulto per nos concessō huiusmodi semper, Et perpetuo pacificè frui, Et gaudere. Et reliqua, quæ in Bullario per extensum legi possunt.

Jam quid, amabò, ad controversiam præsentem solvendam clariùs, quid efficacius? Annon videt Clericus hac Bulla frontem suam in fronte tufam? quā tamen non effronter capacitatem Præmonstratensium ad obtinendas Parochias arctat, inquietat, perturbat, vario colore, prætextu, & rixa impetit contra manifestum interdictum Pontificis. Infusurrabo illi ad aures ex Divo THOMA laudato Opusc. statim post recitatas superius periochas, id quod XXV. Quæst. I. dicitur: NULLI FAS SIT SINE STATU SUI PERICULO, VEL DIVINAS CONSTITUTIONES, VEL APOSTOLICÆ SEDIS DECRETA TEMERARE. Cum ergo per Apostolicam Sedem aliquæ religiones sint institutæ ad prædicta (ut ad docendum, prædicandum, curam animarum gerendam) quod etiam ex ipso nomine ostenditur (nemo enim, ut dicit AUGUSTINUS, NOMEN SINE CAUSA SORTITUR) manifestè se damnabilem reddit, quicumque talem religionem damnare conatur.

Ne tamen quis autumet primò per Bullam, Oneroso, BENEDICTI XIV. Præmonstratenses capacitatem ad quascunque obtinendas Parochias acquivisse, aliàs non intrasse ad illas per ostium, sed aliunde, oportet iterum capacitatem eorum ab origine repetere, & ab ordinis crepundiis, in quibus à Summis Ecclesiæ Præsidibus vocati sunt ad vineam Domini tanquam Aarones. CLEMENS III. in Bulla, quæ incipit: Religiosam vitam eligentibus, HUGONI Abbati Præmonstratensi, S. Patris NORBERTI immediato Successori inscripta. In Parochialibus autem Ecclesiis, quas habetis, liceat vobis quatuor, vel tres de Canonicis vestris ponere, quarum unum diocesano Episcopo præsentetis, qui ei de spiritualibus, vobis autem de temporalibus, Et de ordinis observantia debeat respondere.

Ecce

Ecce jam tunc, nimirum anno 1188. Ecclesias Parochiales, à Præmonstratenfibus habitas, &, si quis exigit, cum indulto Pontificis.

Nec audiendus Clericus, qui hanc Bullam vult intelligi de Parochiis Monasterio subjectivè solum unitis, nè religiosi vagentur extra claustra. Totus enim tenor verborum glossemati futili repugnat: *In Parochialibus, quas habetis, liceat vobis quatuor, vel tres (utique extra Claustrum) ponere, quorum unum diocesano Episcopo presentetis.* O magnum subjectum Clericorum! quid perdidit, qui illum audire non meruit. Pag. 116.

URBANUS IV. Abbatibus, Præpositis, Prioribus Ordinis Præmonstratensis in Bulla, cuius initium: *Quia igitur vos religiose vivere* Anno 1262. ita indulgit: *Canonici vestri ex nostra speciali indulgentia possunt Ecclesias Parochiales habentes curam animarum impetrare, & per vestram officiare licentiam.* CLEMENS V. pariter in Bulla, cum vos religiose, Ordini Præmonstratensi concessit anno 1311. ut Parochiales Ecclesias, & vicarias ad illorum collationem spectantes quietè regere possint, ab ordinariis locorum curam petere animarum, & recipere etiam teneantur. Bullam hanc restauravit JOANNES XXIII. Anno 1423. & totum huius tenorem inseruit suæ Bullæ, quam inscripsit: *Dilectis filiis S. GENOVEFÆ Parisiensis, & Laudunensis Diocesis.* Tractoriam vim hæ Bullæ, porro habuerunt anno 1578. dum GREGORIUS XIII. Pontifex Maximus, in Bulla: *Cum a nobis petitur*, Indultum URBANI IV. confirmavit JOANNI DESPRUETIS Abbati Præmonstratensi inscriptum. Item CLEMENS VIII. Bulla: *Injuncto nobis Apostolica*, anno 1588. Quæ omnia, & plura per extensum videri possunt in Bibliotheca Præmonstratensi, & aliis Ordinis scriniis. Cui verò ista nondum sufficiunt, adeat duos vastos tomos Annalium Præmonstratensium, quos dum ipse magna mentis attentione pervolvissim, originariam, & plurimis Pontificum concessionibus munitam reperi professorum eiusdem Ordinis ad curam animarum capacitatem, quam & firmavit Episcoporum variarum nationum Authoritas; Siquid vix inveni unicum Præmonstratense Collegium Pastoratibus, & curæ animarum ferviens, quæ cura sive ex concessione, sive ex approbatione Episcoporum Diocesano non profluxisset. Ad eò nimirum illi reverenter exceperunt Summorum Pontificum Bullas & Indulta, ut & de sua pietate, charitate, & justitia plurimum illis conferrent; quod non ingratus Præmonstratensium semper agnovit, & agnoscet animus, contra, quàm calumniatur Clericus pag. 56. *In ipsos interdum fundatores ingrati sunt Monachi, suis privilegiis confidentes.*

§. II.

Qua verò reverentiâ, & religione illa exceptit Clericus? vereor planè, ne in censuram S. THOMÆ inciderit, quam fert cit. Opusc. 34. Cap. 3. his verbis: *In quibus Apostolicæ potestati derogant, non solum falsitatis, sed etiam hæresis crimen incurrunt; quia, ut dicitur in Decretis Dist. 22. Cap. Omnes, qui Romanæ Ecclesiæ privilegium ab ipso summo omnium Ecclesiarum capite traditum auferre conantur, hi procul dubio in hæresim labuntur.*

Conatur autem manifestissimè hæc privilegia auferre, dum ad pauca sibi objecta pag. 116. ità respondet: *Versatili valde fulcro hæc (Præmonstratensium privilegia) innituntur, cum sint odiosa. Si enim adeò firmis fulcris hæc privilegia sustentarentur, cur Præmonstratensis Abbas, & Capitulum Generale Anno 1260. litteras supplices ad JOANNEM Episcopum Pataviensem dedere, ut Canonicos in Osterhoven in Parochiis sustineret? Tenorem earundem exhibet HUNDIUS Part. 3. Metr. Salis. p. 34. his verbis: ATTENTIUS SUPPLICAMUS INTUITU DEI, ET ORATIONUM TOTIUS ORDINIS RESPECTU, SUSTINERE VELITIS, UT DICTI CANONICI DICTAS ECCLESIAS PAROCHIALES TENEANT.*

Merentur omnia verba versari, baculi Clericorum arundinei, & Equitis equitantis in arundine longa. Versatili ergo inprimis fulcro hæc Præmonstratensium privilegia innituntur. Quodsi sic: versatile fulcrum, imò versutum æquissimus Pontifex BENEDICTUS XIV. in manu Præmonstratensium posuit, quando per Bullam, *Oneroso*, ad tollenda omnia jurgia, & objectiones, quæ in futurum a quibuscunque Episcopalis, Archiepiscopalis, Primatialibus, aliisque Ecclesiasticis Curiis, earum respectivè Promotoribus fiscalibus, seu Procuratoribus, adversus privilegium prædictum, in URBANI & CLEMENTIS Prædecessorum litteris contentum, excitari possint, non obstante Bulla prius, *Quod inscrutabili*, edita, Canonicis Præmonstratensibus, & toti Ordini concessit, indulgit, ut quascunque Parochiales Ecclesias, etiam sæculares, earumque perpetuas vicariis Clericis sæcularibus conferri solitas, absque dispensatione Apostolica consequi, & in eis quavis autoritate institui, illasque recipere valeant, liberè, & licitè possint. Si hoc non sit Apostolicæ potestati derogare, si non hæreseos, falsitatis saltem crimen, ut supra notavit D. THOMAS, imponere, nescio, quid aliud, & viderit Clericus.

Ego hæc fulcra, visa Clerico versatilia, stabiliam, nè pro secundo dicat, quòd sint odiosa, & interpretationem suscipiant à jure communi,
juxta

juxta quod certum sit, quòd Episcopus non possit dare Canonico Regulari facultatem administrandi Parochiam sæcularem sinè dispensatione Pontificis, quod firmat regula Cancellariæ 42. vi cuius institutio facta personæ regulari citrà indultum Pontificis, est ipso jure nulla.

Stabilio verò tibi ità, non capaces cum incapacibus miscendo, & extra oleas vagando, ut facit vertiginosus Clericus pag. 116. & 117. Accidit referente Reverendissimo, ac Amplissimo D. Abbate Roggenburgensi, ut jam impetrata Bulla, *Oneroso*, à felicis recordationis Pontifice BENEDICTO XIV. Parochiæ Waldenhufana, & Bibergerensis vacaverint, pleno jure olim Monasterio Roggenburgensi incorporatæ, postea verò temporum injuriâ ab illo avulsæ. Præsentato, sed à Curia Episcopali Augustana tertia vice repulso Canonico, & professo Roggenburgensi, sacra Eminentissimorum Cardinalium Congregatio, Concilii Tridentini Interpretum, versante tunc contradictione, & litigiò, consultata fuit: an ad Parochias, de quibus agitur, præsentari, & institui debeant Presbyteri sæculares, tanquam veri, & perpetui Parochi, an potius Canonici Regulares Præmonstratenses, ad nutum Abbatis revocabiles? Et quid responsum? negativè ad primam partem; affirmativè ad alteram. Idque sequenti tenore: *Vigore novissimi indulti, & constitutionis, oneroso, tum vigore privilegiorum URBANI IV. & CLEMENTIS V. quorum observantiam in Partibus Germaniæ probat WANNES Conf. 65. n. 10. & sequent. Conf. 465. BENEDICTUS XIV. in voto relato per Rigantium ad regulas Concilii Trid. Tom. 3. p. 353. Et Rota Cor Lacettu Dec. 273. n. 3. & sequent. Inde etiam arguendo, quod si per mox relata privilegia, redditum sunt Præmonstratenses habiles ad assequendas Parochias sæculares, nulla superesse possit hæsitatio, quo minùs tales reputandi sint quoad Parochias eorum monasterio quomodocunque unitas.* Hucusque Eminentissimorum Cardinalium responsum legitimè munitum, & subscriptum, ut testatur Reverendissimus Abbas. Sed quid, quod ipsissimam Eminentissimorum Cardinalium declarationem constabiliverit fatis novissimè functus sanctissimus Pontifex CLEMENS XIII. Brevi Apostolico sub hac verborum formula:

Ad futuram rei memoriam: emanavit nuper à Congregatione Venerabilium fratrum nostrorum, S. R. E. Cardinalium, Concilii Tridentini Interpretum, in causa vertente inter Venerabilem Fr. JOSEPHUM Episcopum Augustanum, ex una, & dilectum Filium GEORGIUM, Abbatem Imperialis, ut asseritur, Monasterii Roggenburgensis, Ordinis Præmonstratensis, ex altera partibus, super jure nominandi, & præsentandi ad Parochiales Ecclesias à prædicto Monasterio dependentes Decretum tenoris

sequentis &c. Cum autem sicut dictus GEORGIUS nobis exposuit, ipse decretum huiusmodi, ut firmius subsistat, & servetur exactius, Apostolicæ Confirmationis patrociniò communiri summopere desideraret; Nos ipsius GEORGII votis hac in re, quantum in Domino possumus, favorabiliter annuere volentes, Eúmque ab omnibus censuris absolventes, supplicationibus, ejus nomine nobis super hoc humiliter porrectis inclinati, decretum præinsertum Autoritate Apostolica tenore præsentium confirmamus, & approbamus, illique inviolabilis Apostolicæ firmitatis robur adjicimus, salva tamen semper in præmissis autoritate memoratæ Congregationis Cardinalium. Decernentes easdem præsentis litteras firmas, validas, & efficaces consistere, & fore, suosque plenarios, & integros effectus sortiri, & obtinere, ac illis, ad quos spectat, & pro tempore quodocunque spectabit, plenissimè suffragari, & ab eis inviolabiliter observari; Sicque in præmissis per quoscunque Judices ordinarios, & delegatos, etiam causarum Apostolici Palatii Auditores judicari, & definiri debere, ac irritum, & inane, si secus super eis à quoquam quavis autoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari &c. &c. Datum Romæ ad S. Mariam Majorem sub annulo Piscatoris die 12. Julii 1760. Pontificatus nostri anno secundo.

His fulcris stabiliuntur, & firma stant privilegia Præmonstratensium, illis ab exordio Ordinis sibi aditum ad Parochias quascunque administrandas paraverunt, & quis ex illis excutiet, nisi suprà, & infrà adustus, quòd recipiant interpretationem à jure communi, sintque solùm intelligenda in casu, quò non reperiantur Sacerdotes apti, & idonei ad curam. In quo amabò privilegio hæc conditio est apposita?

Sed adhuc pro tertio: infirmo Præmonstratensium privilegia sustentantur fulcro, quia, ut ait Clericus cit. pag. 116. Abbas, & Capitulum Generale Anno 1260. litteras supplices ad JOANNEM Episcopum Patavium dederunt, ut Canonici in Osterhoven in Parochiis sustineret. Tenorem earum exhibet HUNDIUS P. III. Metr. Salisb. p. 34. in hæc verba: *Attentius supplicamus intuitu Dei, & orationum totius respectu, sustinere velitis, ut dicti Canonici dictas Ecclesias Parochiales teneant.* Quisquis hoc legerit, mendicitatis opinabitur baculum, non juris fundati argumentum; At ego monstrabo mendaciorum struem, atque inprimis, quis fuerit HUNDIUS, pandam, nè tam insolenter Clericus illò gloriatur. HUNDIUS, ut scribit Candidus Annalium Præmonstratensium Compiler, magis conjectando, quàm probando scripsit, quinam fuerint primi in Osterhoven incolæ, nullis coæqualibus fretus monumentis. Umcum ex Concilio Dingenfinii Anno 768. in inferiori Bavaria celebrato

pro-

proferre poterat, ibi sancitum fuisse præsente WOLCENHARDO Abbate: *Monachorum quisque in suo conclavi deliteat, juxta vocabuli sui rationem, sui solius curam agat, Parochias contra Majorem placita nunquam administret.* O quàm plausibiliter verba hæc Clericus excepisset, si in HUNDIO legisset. Sed quidquid de his sit, primos habitatores Osterhovienfes tangebant, non Præmonstratenfes, qui primò anno 1138. ex Urspergenfi Canonica eò fuerunt introducti, non sub HONORIO II. ut HUNDIUS ait, sed INNOCENTIO II. ENGELBERTO Pataviensi Epifcopo approbante. Habet Osterhovium partim a fua origine annexos paftoratus, partim posteriorum temporum acceffione, & hos quidem concessione Epifcoporum Bambergensium. DIETBOLDUS munus Abbatiale Osterhovii adminiftravit annò 1262, qui in Capitulo Generali conqueftus est, quod Pataviensis Epifcopus Canonicos Osterhovienfes Præmonstratenfes ab adminiftratione Parochiarum rejiceret: JOANNES Abbas Præmonstrati, nomine Capituli Generalis fcribit, & exponit Epifcopo, quòd institutum, & privilegia Ordinis violet excludendo Fratres a Parochialibus Ecclesiis, quarum Jus Patronatûs habent, & in quibus licitum est per Canonicos Ordinis deferviri. Hâc Epiftolâ placatus Præful, & privilegiorum infpectione convictus, conquievit ab omni inquietatione. Falfum igitur est, quod Præmonstratenfis Abbas ad JOANNEM Epifcopum Pataviensem annò 1260. dederit litteras, fed primò annò 1262; falfum item, quod ad JOANNEM Epifcopum fcripferit, cùm fcripferit JOANNES Abbas Præmonstratenfis ad Epifcopum. Quod ut luculenter pateat, fubjicio Epiftolam JOANNIS Abbatis Præmonstratenfis, ad Epifcopum Pataviensem, dicto annò 1262. fcriptam, unâ cum truncato fenfu, quem exhibuit HUNDIUS verbis: *Attentiùs supplicamus* ut fuprà. Ità igitur habet JOANNIS Abbatis Epiftola:

Reverendo Patri, & Chariffimo Domino in CHRISTO, Dei gratiâ Venerabili Pataviensi Epifcopo, JOANNES ejusdem patientiâ Præmonstrati Abbas, & ejusdem Ordinis Capitulum Generale, salutem, & cum devotis orationibus paratam ad beneplacita voluntatem.

Cùm Ecclesia Osterhovienfis, vestræ diœceſis aliquas Parochiales Ecclesias in vestrâ diœceſi conſtitutas habeat, in quibus inferviêrunt Canonici Ecclesiæ de Osterhoven per longum tempus pacificè, & quietè. Paternitati vestræ attentiùs supplicamus intuitu Dei, & orationum totius Ordinis refpectu, ſuſtinere velitis, quod prædicti Canonici dictas Ecclesias teneant, ſicut fecerunt hætenùs, & miniſtrent in illis, cùm illud injurioſum vobis non ſit, maximè cùm Ordini noſtro per privilegium ſit indultum, quod Patres ejusdem Ordinis poſſint defervire Parochialibus Ecclesiis qua-

rum jus patronatus ad Ecclesias suas pertinet, in quibus Ecclesiis licitum est per Canonicos nostri Ordinis deserviri. Datum Præmonstrati in Capitulo Generali, Annò Domini 1262.

Hanc supplicem Epistolam alia eiusdem JOANNIS Abbatis firmat annò subsequenti 1263. data, pro præsentatione PLEBANI in Ecclesia Osterhovienfi:

Reverendo in CHRISTO Patri, ac Domino, Dei gratiâ Episcopo Pataviensi, ejusdem patientiâ Præmonstrati Abbas, & ejusdem Ordinis Capitulum Generale, salutem, & orationes in Domino. Noverit vestra Reverenda Paternitas in Ecclesia Præmonstratensi privilegium quoddam Apostolicum, Ordini nostro indultum haberi. CLEMENS Episcopus, servus servorum Dei, In quo etiam privilegio sequens clausula continetur, in hæc verba: In Parochialibus etiam Ecclesiis, quas habetis, liceat vobis quatuor, vel tres de Canonicis vestris ponere, quorum unum diœcesano Episcopo præsentetis, qui ei de spiritualibus, vobis autem de temporalibus, & de Ordinis observantia habeat respondere &c. &c.

Nos autem vobis humiliter supplicamus, quatenus ob amorem Dei, & Ordinis reverentiam, illum de Canonicis, Ecclesiæ Osterhovienfis, quem Abbas, & Conventus ejusdem loci, ad curam ipsius Parochiæ duxerit præsentandum, benignè, & liberaliter admittatis, secundum formam privilegii supra dicti. Datum Præmonstrat: A. 1263.

Intellexistine Clerice, quare Abbas Præmonstratensis, & totum Capitulum Generale litteras supplices ad Episcopum Pataviensem dedere? Quis impingit in truncum ex litteris excisum (*attentiùs supplicamus &c.*) nisi tu? Utinam attentius cum tuo HUNDIO privilegia Præmonstratensium inspexisses, mendax relator non evasisses, nec Scipionem contra teipsum parâsses. Optarem ego, ut inclytum Osterhovium in aliis juribus, tam firmis fulcris inniteretur, sicut sustentatur in juribus, & privilegiis Ecclesiarum Parochialium, non timeret Ordo noster illius à se avulsionem, essent, qui eorum privilegia charitativè foverent, fervarent, *eisque reverenter, ac justè deferrent.*

Clem. unica
de Excess.
Privil.

§. III.

Et viden, quàm præter mendacium vehementer falsus sis, causamque tuam vulneraveris, dum pag. 116. ità (quasi, nescio quid veri, attulisses) scribillasti: Hæc, nî vehementer fallor, produnt vulneratam causam, quam, nescio quibus, remediis Reverendissimus D. Abbas Speins-hartensis sanare laborat, in impressis triumphans, quòd ex facta convention-

tione

tione inter Eminentissimum Cardinalem, THEODORUM Episcopum Ratisbonensem pientissimæ memoriæ, & Monasterium Speinshartense, adveniente etiam ratihabitione à Serenissima domo Bavarica, sibi liceat defunctis Curatis in Eschenbach, & Castl, & in adjunctis filialibus Purkartsreuth, & Guttenberg, hisce Ecclesiis Canonicos sui Ordinis præficere. *Qua fide, & qua fronte (inquis effrons Clerice) RR. Abbas has Parochiales Ecclesias ad se trahere, & Clero subtrahere possit, non video.*

Quid vis, ut faciam tibi? ut deinceps non fallaris ut videas? præstabo. Speinshartum fors tibi optimè notum, quia in Dioecesi Ratisbonensi situm, & vel ideo oculo tuo nequam invisum, est testimoniò Præmonstratensium Annalium magnificum, ac præpotens Coenobium in superiori Palatinatu inter Pessatum, & Kemmatum oppida, non procul ab Asperi - Culmenii altissima Marchionum Brandeburgensium arce in fertilissimo agro locatum. Fundatores habuit ADDELFOLCUM de Reistenberg. Benefactores verò OTTONEM Ducem MERANIÆ, BEATRICEM eius sponsam, & HENRICUM NB. Episcopum Ratisbonensem. Excrevit his Patronis insigniter. At sub JOANNE CRIES Abbate, Lutheranorum præpotentiæ cedere coactum est, sub quorum jugo ad annum 1661. ingemuit, & exul factum est. In pristinam tamen libertatem eodem annò restitutum agente AUGUSTINO BONOMAYER Abbate Steingadensi, & Patrocinante LEOPOLDO I. Imperatore, procurantèque FERDINANDO MARIA Electore Bavaro. Hic jam modicè ruga frontem, exige fidem, quâ Reverendissimus D. Abbas Speinshartensis possit amissas Parochiales Ecclesias ad se trahere, & Clero sæculari subtrahere; eo sanè fermè jure, quò alia bona, cum possessionibus à se avulsa, & ab Hæreticis occupata. An verò non audisti paulò suprà, quid acciderit cum duabus Parochiis Wallenhufana, & Bibergensi, olim pleno jure Roggenburgensi Coenobio incorporatis, ac postea injuriâ temporum avulsis? Vacantibus illis per obitum Parochorum sæcularium, responsum est à congregatione Cardinalium S. Concilii Tridentini Interpretum, quòd illi substitui possint, ac valeant Canonici Præmonstratenses, idque vigore novissimi indulti BENEDICTI XIV. in Bulla, *oneroso*, & vigore privilegiorum à CLEMENTE V. & URBANO IV. concessorum. Quod responsum Eminentissimorum Cardinalium porro ratihabuit, & confirmavit CLEMENS XIII. novissimè Ecclesiæ regimini subrogatus Pontifex, cuius Breve Apostolicum de anno 1760. suprà per extensum exhibui, quod versò foliò legis, & Reverendissimo D. Abbati Speinshartensi applica.

Tum

Tum verò videbis, quas ineptias, & nullam planè tuam causam pro Clericis sæcularibus facias, dum ais: primò. Certum est, quòd Episcopus non possit dare Canonico Regulari facultatem administrandi Parochiam sæcularem, sed ad huius administrationem ritè obeundam requiratur dispensatio Pontificia. Sed nugivendule, non satìs adhuc percepisti Præmonstratenses ex instituto sui Ordinis esse ad administrandas quascunque Parochias, etiam sæculares, capaces, & si fors non essent, dubium omne sustulit Bulla BENEDICTI XIV. *oneroso*, quo declaravit: Canonici Præmonstratenses, *quascunque Parochiales Ecclesias, etiam sæculares, earumque perpetuas vicarias, Clericis, seu Presbyteris sæcularibus conferri solitas - - absque dispensatione Apostolica consequi, & in eis quavis auctoritate institui, illasque recipere - - licitè possint, & valeant.*

Non fuit ergo necesse (quod blateras p. 117.) ut Episcopus Ratisbonensis THEODORUS primò dispensationem Apostolicam Romà peteret, sed ut amicè Reverendissimus D. Abbas Speinshartensis cum illo conveniret, ut juxtà Bullam *oneroso*, & alia Ordinis privilegia auctoritate Episcopali, pro Parochis Sæcularibus, Regulares, Canonicos nimirum Præmonstratenses, institueret. Hanc enim conventionem esse necessariam nemo negat, & Bulla *oneroso* exprimit: *Si tamen eis (Parochiæ) canonicè conferantur, aut illi, qui eliguntur, Episcopis presententur.* Apage cum his sub mala stella nate Caufidice, sicut dum porrò ais: *Certum est secundò, quod juxta Tridentinum beneficia sæcularia, sæcularibus sint conferenda; nec Episcopus post Tridentinum per unionem Ecclesiam Parochialem Monasterio concedere possit.* Hæc autem duo beneficia, ad quæ Reverendissimus D. Abbas Speinshartensis suos Canonicos exposuit, fuerunt sæcularia, cum ultra 40. annos à Curatis Sæcularibus sint possessa, per Cap. *cum de benef. de præbendis in 6. Clem. unica de sup. neglig. Prælatorum.* Ergo post mortem suorum Curatorum vacantia hæc beneficia Clero sæculari iterum erunt concedenda; & hæc conventio, reclamante Tridentino facta, contraria praxi, curiæ Romanæ, & Episcopò ad hoc non qualificatò, vana, nulla, & irrita est, nec quidquam Abbati conferre potest. Nec juvat dicere: BENEDICTUM XIV. privilegia Præmonstratensium confirmasse, ut se his tuetur RR. Abbas. Ad hæc enim jam suprà responsum, quòd recipiant interpretationem a jure communi, & conformiter ad Tridentinum.

Bruta fulmina! Quis negavit, quòd beneficia sæcularia regulariter sæcularibus sint conferenda, sicut regularia regularibus per idem Tridentinum Sess. 14. Cap. 11. Et fuerint illa duo beneficia sæcularia, quod

quod gratis permitto, poterant tamen validè, & licitè conferri Regularibus, & collata sunt Canonicis Speinshartenfibus per Bullam *quod oneroso* sæpius jam citatam, in qua Professi Præmonstratenfes ad quas-
cunque Parochias, etiam sæculares, & ab Ecclesiasticis Presbyteris regi-
solitas, capaces declarantur. Quin qua fide, & qua fronte ais, tu Cle-
rice, concessionem harum Parochiarum Clericis Regularibus Præmon-
stratenfibus factas, esse vanas, nullas, & irritas, posteaquàm CLEMENS
XIII. piissimæ memoriæ definivit esse *irritum*, & *inane*, *quidquid a*
quacunque auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari? quod
posterius de Clerico præsumo, in privilegiis Præmonstratensium ipsi tam
odiosis. Cæterum gratis suprà permisi hæc duo beneficia fuisse sæcu-
laria, aut talia facta per præscriptionem 40. annorum. Quandoquidem
sacræ Sedis Apostolicæ gratia eò inclinari dignata est, interpositis sub-
inde justis precibus, & meritis Ordinis Præmonstratensis, ut dum de-
cimo tertio nascente Sæculò, exardescenti quorundam cupiditati occur-
rendum esset, CLEMENS V. adiretur super tollenda beneficiorum præ-
scriptione, quantumvis longo tempore à Presbyteris Ecclesiasticis posses-
soribus. Quod non modò factum, sed & à JOANNE XXII. speciali pri-
vilegiò confirmatum, ut statuta Præmonstratensium continent in suis no-
tis, & declarationibus, etiam patentibus Regiis munitis. Ità enim hæc
duo diplomata CLEMENTIS V. & JOANNIS XXII. super tollenda benefi-
ciorum præscriptione, rata habuere Christianissimus Galliarum Rex sub
annum non longè ab ævo nostro dissitum 1718. & Regius Lotharingiæ
Dux LEOPOLDUS I. FRANCISCI I. Imperatoris Augustus Genitor, sub
annum 1723. aliæque supremæ potestates. Et nunquid te ipse, Cleri-
ce, suprà insinuasti, neque negare potuisti, quòd Reverendissimus D.
Abbas Speinshartensis ex facta conventionem inter Eminentissimum Car-
dinalem THEODORUM Episcopum Ratisbonensem, & Monasterium Speins-
hartenfem, accedente etiam ratihabitione Serenissimæ Domûs Bavaricæ,
defunctis sæcularibus Parochis in Eschenbach, & Castl, duos ex Cano-
nicis suis Præmonstratenfibus dictis Ecclesiis Parochialibus præfecerit,
jure suo, ut hætenus audisti, usus, & nisi uteretur, juris sui, imò to-
tius Ordinis admodum prodigus. Vetant enim Statuta Præmonstraten-
sia, ad tollendam omnem occasionem jura spiritualia Ordinis lædendi,
aut ea quacunque ratione usu capiendi, nè Canonici sui Ecclesiarum sa-
cris altaribus, aut verbi divini prædicationi sæculares Presbyteros seu
Vicarios adsciscant, ut subinde necessitate cogente faciebant, ac pote-
statem faciendi etiam impetrabant. *Verum* (verba sunt Statutorum)
successu temporis ejusmodi Coadjutorum in ministerio segnitiam vel in
K Eccle-

Ecclesiasticis juribus, & possessionibus usu capiendi audaciam aegrè admodum ferens NORBERTI Discipulorum Cohors, præsertim crescente numero, curam animarum sibi commissarum, sæcularibus in posterum delegandam vetuit. Et ità quidem ex Capitulo Generali annò 1270. celebrato. Cui aliud succinit Lugduni Annò 1542. congregatum, prohibens omnibus Abbatibus Ordinis Præmonstratensis, in virtute salutaris obedientiæ, & sub pœna bonorum foundationis dilapidatoribus statuta, ne de cætero suorum Monasteriorum beneficia, aliis, quàm Religiosis prædictorum Monasteriorum expressè professis, conferre attentent. Quid quòd repetere necessiter, jam in eodem casu fuisse præjudicatum, cuinam conferenda sint beneficia vacantia, olim Monasterio Roggenburgensi subiecta: postea verò incurià temporum ab eo avulsa, & Presbyteris Sæcularibus administrata? Responsum planè à sacra Congregatione Cardinalium, non obstante 40. annorum, & quod excurrit possessione, ac præscriptione, quòd solis, & non nisi Canonicis Regularibus Roggenburgensibus, vigore privilegiorum URBANI IV. & CLEMENTIS V. ac demùm novissimæ Constitutionis *oneroso* BENEDICTI XIV.

§. IV.

Et mirari profectò subit, quòd unus privatus, & obscurus Clericus, Judex, & Interpres Summorum Tribunalium esse velit, ac porro Reverendissimum D. Abbatem Speinshartensem ita inducat: „ Nec dic-
 „ cas cum RR. Abbate: BENEDICTUS XIV. omnia Ordinis Præmonstra-
 „ tensis privilegia confirmavit; inter hæc autem fulget privilegium Pa-
 „ rochias sæculares possidendi, ergo &c. Ad hæc privilegia responsum
 „ est suprà. Et dico ulterius, quod quælibet confirmatio, ut ait MA-
 „ THEUTIUS, imbibitam sibi habeat hanc clausulam: modò nec privi-
 „ legia revocata aut Tridentino adversentur, nec ea juri sint contraria,
 „ quorum confirmatio petitur L. 7. de precib. Imper. æfferen. Atqui
 „ hoc privilegium possidendi Parochias sæculares Tridentino summè ad-
 „ versatur per adductas declarationes §. 12. & suprà dicta, & à Ponti-
 „ ficibus, etiam ab ipso BENEDICTO XIV. fuit revocatum; ergo RR.
 „ D. Abbas per suum privilegium, & adductam confirmationem nihil
 „ evincit; quia confirmatio accessorium solùm est, & negotium per se
 „ validum confirmatione roborari potest L. *cum principalis* 178. ff. de
 „ reg. Jur. &c. Natura enim confirmationis est, inquit MATHÆUTIUS,
 „ nihil de novo concedere, sed concessa roborare, & perseverare pri-
 „ vilegium, si adsit; aliter inutiliter privilegia fuissent revocata.

„ Nec

„ Nec suffragatur superveniens ratihabitio Serenissimæ Domûs Ba-
 „ varicæ; quùm enim conventio, quod primarium rei caput est, nulla
 „ & irrita sit, irrita quoque est accedens ratihabitio L. *bonorum* 24. ff. rem
 „ ratam haberi, & trita fert juris paræmia: *accessorium sequitur principale.*
 „ Quid, quòd hæc facta ratihabitio per pragmaticam legem amortiza-
 „ tionis ante tres annos gratiosissimè promulgatam, irrita declarata sit?
 „ Jubet hæc Lex, ut nulla Hoffmargia, prædium, aut bonum ad Mo-
 „ nasterium deveniat, ut modò Monasteriis sufficienter dotatis, & lar-
 „ gis redditibus satis instructis, ampla divitiarum porta præcludatur, &
 „ opes, rerum gerendarum nervus publico remaneant. Quidni dica-
 „ mus, hanc amortizationis legem etiam prohibere, nè Parochiæ ad
 „ Monasteria perveniant? Quia idem est, siue reditus per hunc, vel
 „ alium Canalem ad Monasterium perveniant. „

Quid ad hæc Clerico, prorsus rudi, ignoranti, si non extremè
 malevolo reponam? anceps hæreo, & verba me deficiunt. Illud occur-
 rit: *Responde stulto juxta stultitiam suam*, qui ferulâ, virgîs, & fuste
 corrigendus est, & in officio continendus, juxta frequens sacrarum lite-
 rarum monitum: *Sapiens nutu, stultus fuste corrigitur.* Et revera stul-
 tum est dicere, & prima fustigatione dignum, quòd privilegia Ordinis
 Præmonstratensis tantùm loquantur de Parochiis Monasteriis unitis, ac
 sub conditione, quatenùs non sunt Concilii Tridentini Decretis repu-
 gnantia, nec reservationibus, & affectionibus Apostolicis, ipsius adeo
 BENEDICTI XIV. in Bulla, *quod inscrutabili.* Si dicitur germanico pro-
 verbiò: *Narren soll man mit Rolben lausen*, Clavam, non aciculam
 infigit Reverendissimus D. Speinshartensis Clerico ex Bulla *oneroso* ejus-
 dem BENEDICTI XIV., in qua ex sæpius dictis professi Præmonstraten-
 ses (quales utique etiam sunt Speinshartenses) capaces declarantur, ad
 quascunque Parochias regendas, etiam ad Sæculares, & à Presbyteris
 sæcularibus regi, ac possideri solitas. Et quis amabò sanæ mentis dicat,
 quòd Sapientissimus Pontifex BENEDICTUS voluerit aliquid ad preces
 Præmonstratensium concedere, concessumque declarare, quod cum De-
 cretis Concilii Tridentini, aliisque Pontificum reservationibus, & affe-
 ctionibus adversa fronte pugnet, sitque propterea nullum, irritum, &
 inane? Ignoravitne Pontifex Concilii Tridentini Decreta? aut fucum fe-
 cit Præmonstratensibus, dum post Bullam *quod inscrutabili* Bullam *one-*
roso pro illis edidit, ut valeant quascunque Ecclesias Parochiales, etiam
 sæculares consequi, absque ulla dispensatione Apostolica, additâ clau-
 sulâ, ut semel hæc concessio facta, *nullo unquam tempore ex quocunque*
capite, aut quavis occasione vel causa, de sub - vel obreptionis, aut nul-

litatis vitio, seu intentionis suæ, vel quopiam alio quantumvis substantiali defectu, notari impugnari, invalidari, retractari possit? Nec etiam censi debet revocata, sub quibusvis similium, vel dissimilium gratiarum revocationibus, suspensionibus, limitationibus, derogationibus, modificationibus, aut aliis contrariis dispositionibus, sed semper habeatur excepta, quoties hæ emanaverint? Ut profectò fatuus Clericus nodum in scirpo quærat, si dicat privilegia Præmonstratensium Decretis Concilii Tridentini, aut aliis quibusvis dispositionibus Apostolicis esse contraria, aut denique ab ipso BENEDICTO XIV. revocata.

Pari pro secundo fustigatione dignum est, quòd Clericus dicat, Reverendissimum D. Abbatem Speinshartensem per suum privilegium, & adductam BENEDICTI XIV. confirmationem nihil evincere; *quia confirmatio accessorium solum est, & negotium per se validum confirmare potest; non per se, seu à principio invalidum, ut inquit MATHEUTIUS Rom. Curiae Secretarius.*

Amabo Clericum, & non fustigabo, si aliquando legit in iure Canonico Titulum de confirmatione *utili, vel inutili*? Ast stomachum mihi movet, quòd tam inutiliter, & iterum ineptè contra Reverendissimum Speinshartensem, & privilegia Præmonstratensium se erigat. Plani juris est ex hoc Titulo (ut non fuerit opus accire Romanum Secretarium) solere partes subinde superiorem adire, ab eoque contractuum, collationum beneficialium, sententiarum, aut privilegiorum confirmationem petere, & impetrare. Quæ si legitimè impetretur, dicitur utilis, si secùs, inutilis, maximè si vitio ob -- vel subreptionis laboret. Consentiant Canonistæ omnes (quod Clericus quasi singulare ait) confirmationem in forma communi, non plus juris cuiquam tribuere, quàm habuerit antea per Cap. 4. *cum dilecta* de confirm. util vel inutili. Tribuit verò si data fuerit ex certa scientia, vel cum clausula, supplente omnem defectum, per idem Cap. aliàs nihil operaretur, essetque inutiliter adjecta.

Confirmatio insuper Pontificia Authore Clariss. BOECK per Cap. I. & 2. h. t. hunc effectum habet, *ut à nullo inferiori valeat infringi.*

Jam inspicere Clerice, ut sapias, Bullam confirmatoriam *oneroso*, an non sit data ex certa scientia? an non omnia vitia sub -- vel obreptionis, quin & defectus substantiales suppleverit? an non prohibuerit, Præmonstratenses super hac confirmatione sub quocunque prætextu, & colore inquietari, perturbari, molestari? Omnia hæc invenies, & suprà vidisti. Qua ergo fronte, qua fide, qua audacia dicere potuisti ex MATHEUTIO, nullum jus hanc confirmationem tribuere? malo sensu
jure

jure tibi citasti Romanum Secretarium, quò plurimum ad tollendam tuam ignorantiam opus haberes. Parce, si te hìc durius tractem, quia stulti plagis admoniti sapere discunt. Præponoque tibi problema: an tua bona causa pro Clericis instructa plus illis profueris, an obfueris judicio sapientum? resolvit illud PLATO, dicendo: *Plus adferre stultos sapientibus, quàm sapientes stultis*, quia sapientes, videntes errores stultorum, eos devitare discunt; stulti verò, quia, quæ sapientibus fiunt, non vident, imitari non possunt. Sapienti pauca.

Pro tertio porrò magnis plagis, & fustigatione est dignissimum, Reverendissimo Speinshartensi nihil suffragari ratihabitionem Serenissimæ Domûs Bavaricæ, ob nullam prorsus, & irritam conventionem, factam cum Eminentissimo THEODORO Episcopo Ratisbonensi. Nam si hoc non est caput suprâ supremas potestates erigere, fuste deprimendum, quid erit aliud? Certò si in hoc Clericus non criminis læsæ Majestatis, impactæ profectò Serenissimæ Domui calumniæ, & gravissimæ injuriæ est arguendus, ac si Domus Serenissima conventionem nullam, & irritam, habuerit ratam, cum tanto Cleri sæcularis præjudicio, sæcularia beneficia illi subtrahendo, & ad se attrahendo. Non miror jam, si impudens calumniator apud supremum Bavaricæ Principem bonam suam pro Clericis causam non modò perdiderit, sed & cum sua infami scribillatione perditus sit, nulli nisi sibi nocuerit, sitque in illo impletum illud Poëtæ:

Nil aliud, nisi se, valet ardens Æthna cremare

Sic se, non alios, invidus ipse cremat.

Et quis ad hæc pag. 118. constituit hunc rabulam, Clericum, Interpretem pragmaticæ sanctionis, & legis amortizationis, ante tres annos, ut ait, in Bavaria promulgatæ, quæ cavet, nè ulla Hoffmarchia, nè ullum prædium, aut bonum ad Monasteria aliunde pingua, & sufficienter dotata perveniat: ergo nec ulla Parochia, quoquo jure antea ad illa pertinuit? Quàm stulta hæc ex lege amortizationis consecutio? Sinat Clericus Supremos Principes leges suas interpretari, sinat extendere, & in se negotium sacris canonibus prohibitum non assumat. Nul-
lus defacto Supremorum Principum legem amortizationis, quantum scio, ad Parochiales Ecclesias extendit, quod unus intonsus Clericus audet. Et cur, nisi, quia juxta OVIDIUM L. 2. de arte:

Fertilior seges est alienis semper in agris,

Vicinumque pecus grandius uber habet.

Et illud HORATII L. I. Ep. 2.

Invidus alterius rebus marcescit opimis.

Quô quidem nihil stultiùs, signátque Clericum ille Concilii Ne-
mausensis Canon pro fronte positus: *Sunt nonnulli stulti dogmatis, ma-
gis zelò amaritudinis, quàm dilectionis inflammati, asserentes, Monachos,
qui mundo mortui sunt, & Deo vivunt, Sacerdotali officiò indignos, ne-
que pœnitentiam, aut Christianitatem, seu absolutionem largiri posse, per
Sacerdotalis officii injunctam gratiam; sed omninò falluntur.* Repetere
juvat.

Reliqua, quæ contra Reverendissimum Speinshartensem Abbatem
conglomerat Clericus pag. 119. fuste, aut clava non indigent, sed fla-
tu exsufflantur. Negat ille Reverendissimus Speinshartensis illas duas
Parochias fuisse Monasterio incorporatas, quia si fuissent, Monasterium
Speinshartense sæcularibus Sacerdotibus per longissimum tempus admi-
nistrationem non indulisset.

Sed an non audivit suprà, quod Monasterium Speinshartense annò
1661. demùm libertati sit restitutum, aliàs usque ad hunc annum sub-
jugo, & direptione Lutheranorum ingemuerit, miserè exulaverit. Qua
ratione ergo potuit administrationem sæcularium Presbyterorum non
indulgere, aut impedire? maximè cùm celeberrimum Speinshartum ma-
gnis sumptibus redimendum à dicto anno 1661. usque ad annum 1711.
propriis Præsules non habuerit, sed sint illi è Canonica Steingadenfi da-
ti, usquedum pristino flori restitueretur. Nimirum brevi tempore res
maximæ ruunt, nonnisi longissima restaurantur. Habet amplissimus
Speinshartensis speciale jus, frontem firmam, & fidem, quibus se con-
tra præscriptionem Clericorum Sæcularium tueatur. Quod ipsum Cle-
ricus, sentit, dum pag. 119. inquit respondendo: distinguendum est inter
privilegium (quid ni & inter jus) quô quis uti potuit, vel non potuit.
Si non potuit, non amittitur privilegium etiam per mille annorum spa-
tium.

§. V.

Dimitto hîc fustigatum, & exsufflatum tumidum Clericum, Sed
quis credat eum tanquam victorem capta prædâ, ita vocem suam exal-
taturum: „ Atque hæc sunt, quæ amussitata operâ pro bona Clerico-
rum causâ occasione harum Parochiarum, & factæ conventionis pro-
ferre placuit. Tantæ nimirum dignitati. Veniam dabis Reveren-
dissime Abbas, vir alioquin ambrosiâ alende! veniam dabis, si hac
inscriptione conventioni tuæ inimica quædam occurrant. Nil odio,
nil amoris datum est, quibus adfectionibus veritas plerumque suppri-
mitur. Ut conventionem tuam juribus minùs convenientem propo-
nerem

„ nerem, mei me instituti ratio adegit. Summa veneratione te profe-
 „ quor Doctissime Præful, miror ingenii tui aciem, sapientiam, & do-
 „ ctrinam, & in litteras, & litteratos amorem miror; id unum autem
 „ satis demirari non possum, quod Monasticæ disciplinæ Custos, &
 „ vindex acerrimus, religiosa claustra referare, disciplinæ monasticæ
 „ repagula remove, tuos ad Parochias demandare, novumque Clero
 „ damnum adducere velis, ut Monasterio tuo præter Parochias, quas
 „ jam habes, novas adjicias per conventionem factam, sed *nullam, &*
 „ *irritam, & vitio in radice infectam.* „

Verùm, etsi etiam ita esset, ut de una calumnia ad aliam dilabi-
 tur Clericus, interrogo cum Poëta :

*Quid voce blandiloquiâ mala consilia dictas ?
 Corvis innumeris quàm blando occurrere mallet.
 Devorat hic vivos, projecta cadavera corvi.*

ANT. MANCINELLUS. Cui succinit VERINUS :

*Fallit adulator, retinens sub melle venenum,
 Sæpius infesto sævior hoste nocet.*

Hæccine est illa tua Clerice amussitata opera, quam pro bona Clerico-
 rum causa procudere placuit? O amussium! o amussim albam in lapi-
 de albo, quod idem apud KIRSCHUM, quod *stupidum* fol. 65. Osten-
 dam tibi ex S. THOMA cuiusmodi sit tua opera, & ad quam amussima
 facta, ut posthac non ita mussites, quin proclames contra infulata ca-
 pita.

S. THOMAS ergo, mihi opusc. 34. nunc verò edit. Venet. novissi-
 mæ opusc. 16. ut jam sæpius innui, scribens contra GUILLELMUM à
 sancto amore, eiusque gregales, in pari planè tecum causa, an liceat
 Monachis, & Religiosis claustra rumpere, & curam animarum habe-
 re? ita exorditur: *Ecce inimici tui sonuerunt, & qui oderunt te, ex-*
tulerunt caput. Super populum tuum malignaverunt consilium, cogita-
verunt adversus Sanctos tuos. Dixerunt: venite, disperdamus eos de gen-
te, & non memoretur nomen Israel ultra Psal. LXXXII. *Omnipotens*
Deus Amator hominum, suo amore nobis utitur ad suam bonitatem, &
nostram utilitatem, ut S. AUG. docet in I. Lib. de Doctrina Christiana.
Ad suam quidem bonitatem, ut homines Deo dent gloriam Isa. 43.
 IN GLORIAM MEAM CREAVI ILLUM. *Sed ad nostram utilitatem, ut ipse*
omnibus det salutem I. ad Tim. 2. QUI OMNES HOMINES VULT SALVOS
 FIERI. *Et hanc concordiam inter homines, & Deum, nascente Domino*
annunciavit Angelus Luc. II. GLORIA IN ALTISSIMIS DEO, ET IN TER-

RA PAX HOMINIBUS. *Quamvis autem ipse, cum sit omnipotens, per semetipsum posset gloriam suam ab hominibus, & salutem hominum procurare, disposuit tamen, ut ordo servaretur in rebus, ministros eligere, quorum ministeriò perficeretur utrumque. Et rectè tales Dei adjutores dicuntur I. ad Cor. 3.* (Hic verè à Divo THOMA contra GUILLELMUM scribente, nihil amorì, nihil odio datum; aut si datum, non proprio, sed Dei, & proximi amorì.) Imprimat interim hoc sibi bene hypocrita Clericus, cui quadrare possunt loco quadrati ex Senario Græco verba translata: *Odi virum duplicem naturâ, benevolum sermone, inimicum moribus.* Sed audiat nunc, quis fuerit illius amussis, & quo primo Authore edita opera adeò amussitata, si non melius juxta Calepinum amussicata? Ne mihi invidiam pariam, audiat Sanctum, audiat THOMAM. Ita ille porro prosequitur: *Sed diabolus invidus divinæ gloriæ, & humanæ salutis, per ministros suos, quos ad persecutionem prædictorum ministrorum Dei incitat, utrumque nititur impedire. Unde tales ministri diaboli, & inimici Dei in hoc ostenduntur, cuius gloriam impediunt: & totius humani generis, citius saluti adversantur; & specialiter ministrorum Dei, quos persequuntur I. ad Thess. 2. NOS PERSECUTI SUNT, ET DEO NON PLACENT, ET OMNIBUS HOMINIBUS ADVERSANTUR.* Et propter hoc applicat illis S. THOMAS illud Psalmi: *Ecce inimici tui sonuerunt, & qui oderunt te, extulerunt caput, & super populum tuum malignaverunt consilium, vel astutè cogitaverunt, secundum aliam literam ad eos decipiendum secundum Glossam super illud Isaia 3. 12. Popule meus, qui te beatum dicunt, ipse te decipiunt:* Glossa: BLANDIS VERBIS. Prosequere, si lubet, additam omnem Angelici expositionem!

Clerice, his jam lectis, effare, nihilne amorì, nihil invidiæ, aut odio à te datum? Conventionem solùm Reverendissimi Speinshartenfis impugnare tibi animus erat, ut minùs juribus convenientem, irritam, & nullam? Prodit simulatam frontem totum opus tuum juxta ideam diaboli amussicatam. Respexisses utinam potiùs ad conventionem a Divo THOMA mox propositam, quâ Deus elegit sibi ministros ad procurandam gloriam suam, & salutem hominum, quibus & conventionem facta ex denario diurno, ait: *Ite & vos in vineam meam, & quod justum fuerit, dabo vobis.* Ubi scriptum est, quod Deus omnipotentiae suæ executores solos Presbyteros sæculares constituerit, suosque adjutores? Aliud nos docet credere eius adoranda dispositio. Sed loquatur iterum S. THOMAS.

Supra illud Psalmi: *Cogitaverunt adversus Sanctos tuos; hæc sunt illius verba: Glossa: Non solùm contra mediocres, sed etiam contra cœlestes*

stes viros. Unde S. GREG. 13. Lib. Moral. exponens illud Job. 16. APERUERUNT SUPER ME ORA SUA, & exprobrantes &c. sic dicit: Illos præcipue reprobi in sancta Ecclesia persequuntur, quos multis conspiciunt esse profuturos. Et infra: Reprobi grande se aliquid fecisse aestimant, dum vitam prædicatorum necant. Duo autem contra sanctos cogitant. Primò, ut ipsos annihilent. Hester XIII. VOLUNT NOS INIMICI NOSTRI PERDERE &c. Secundò, ut si hoc non possunt, saltem eorum famam destruant apud homines, ut in eis fructificare non possint Jac. 2. NONNE IPSI BLASPHEMANT BONUM NOMEN, QUOD INVOCATUM EST SUPER NOS. Et ideo quantum ad primum Psalmista subjungit: DIXERUNT: VENITE, DISPERDAMUS EOS DE GENTE. Quantum ad secundum subdit: NON MEMORETUR NOMEN ISRAEL ULTRA. Ut scilicet nomen eorum in fama non habeatur. Horum primum - Tyranni antiquitus per violentiam procurare conati sunt; sed nunc idem perversi homines astutis consiliis attentant, quantum ad Religiosos specialiter, qui verbo, & exemplo fructificare possunt, perfectionem profitentes - - Et hæc est astutia Philistinorum I. Reg. 13. CAVERUNT PHILISTIIM, NE FORTE FACERENT HEBRÆI GLADIUM, AUT LANCEAM. Et hoc primitus JULIANUS Apostata inchoavit, ut Ecclesiastica testatur historia. Et ut alia præteream, quæ hic in prologo quasi galeato adducit S. THOMAS contra impediētes studia, inhibentes verbi divini prædicationem, confessionum auditionem, econtra compellentes ad opera manuum servilia juxta consilium Pharaonis Exod. I. 9. ECCE POPULUS FILIORUM ISRAEL MULTUS, ET FORTIOR NOBIS EST, VENITE, SAPIENTER OPPRIMAMUS EUM. Tandem opusculi sui proëmium concludit: Septimo, ait: Famam Sanctorum prædicti ministri Diaboli nituntur corrumpere, ut non solum per se apud præsentēs, Sanctos Dei infament verbo, sed etiam literas per universum orbem dirigant Jer. 23. A PROPHETIS JERUSALEM EGRESSA EST POLLUTIO SUPER OMNEM TERRAM.

En iterum! amissim, sed jam non albam, sed nigram, juxta quam Clericus suam operam fecit, suam bonam causam pro Clericis excudit! aptat se ipsam, me ne digitum quidem movente, causæ, si Superis, & non inferis placet, Clericorum, quam vel mox, in præfatione justæ susceptæ defensionis Regularium, Ratisbonensi Clerico generatim adaptavi, & hic rursus pro Reverendissimo, ac Amplissimo Speinshartensi speciatim adaptatum eo, peculiariter in persona læso, & infamato, meretur infamatio specialem paragraphum.

§. VI.

Quam ut pandam, non aliud mihi agendum, quàm, ut verba verbis reddam, Clericum cum D. THONA conferam; en paralellum, vel si placet, paralellogrammum!

CLERICUS.

Veniam dabis Reverendissime Abbas, Vir alioquin ambrosia alende! veniam dabis, si hac in scriptione conventioni tuæ inimica quædam occurrant.

CLERICUS.

Nihil odio, nihil amoris datum est, quibus adfectionibus veritas plerumque supprimitur.

CLERICUS.

Ut conventionem tuam juribus minùs convenientem proponerem, mei me instituti ratio adegit.

CLERICUS.

Summa veneratione te prosequor doctissime Præsul, miror ingenii tui aciem, sapientiam, & doctrinam, & tuum in literas, & literatos amorem miror.

perversi homines astutis consiliis attentant, Religiosos præcipuè a confortio studentium excludendo, ut per hoc Sanctorum vita veniat in contemptum.

S. THOMAS.

Ecce inimici tui sonuerunt, qui prius occultè contra te loquebantur, nunc in publico loqui non formidant - - - blandis verbis.

S. THOMAS.

Super populum tuum malignaverunt consilium, vel astutè cogitaverunt, --- contra Sanctos tuos non solum mediocres, sed etiam coelestes.

S. THOMAS.

Aperuerunt super me ora sua, & exprobrantes &c. Job. 16. Volunt nos inimici nostri perdere, & hæreditatem tuam delere. Vel si hoc non possint, saltem eorum famam destruere apud homines, ut eis fructificare non possint.

S. THOMAS.

Popule meus, quid te beatum dicunt, ipsi te decipiunt, iterum blandis verbis. Caverunt Philistiim, ne forte facerent Hebræi gladium: quod Glossa exponit de prohibitione studii literarum. Hoc idem

CLE-

CLERICUS.

S. THOMAS.

Id unum autem fatis demirari non possum, quod Monasticæ disciplinæ custos, & vindex acerrimus, religiosa claustra referare, disciplinæ monasticæ repagula remove, tuos ad Parochias demandare, novumque Clero damnum adducere velis, ut Monasterio tuo præter Parochias, quas jam habet, novas adjicias per conventionem novam, factam quidem, sed nullam, & irritam.

Prohibentes nos gentibus loqui, ne salvæ fiat I. ad Thess. 2. 1. 16. Religiosis prædicationem, & audientiam confessionum impedire nituntur, quibus in populo fructificant. A consortio humano eos etiam excludendo, ut sic vita Sanctorum veniat in contemptum, nè quis (conventionem facta) possit emere, aut vendere, nisi qui habet characterem, aut nomen bestiae, Apoc. 12. 17.

Plura sibi Clericus supra dicta aptet.

Nè tamen nimium irascatur Reverendissimo Speinshartenfi, quod monasticæ disciplinæ vindex, & custos, claustra suis Religiosis referaverit, & repagula eorum amoverit, amandando eosdem ad Parochias. Eundem iterum, atque iterum ex S. THOMA placabo. S. THOMAS in opusculo sæpius laudato, GUILLELMI, aliorumque Parisiensium Magistrorum, sequentes errores, à CLEMENTE IV. damnatos refellit, ut in proëmio dictum: Primò: quod mendicantibus non liceat docere. Secundò: quod eis non liceat esse in collegio Sæcularium Magistrorum. Tertiò: quod eis non liceat prædicare, & confessiones audire. Quartò: quod teneantur propriis manibus labore. Quintò: quod eis non liceat omnia sua relinquere. Sextò: quod non possint vivere de eleemosynis, & præcipuè de mendicatis. Hos inquam errores refellit S. Doctor, quibus Magistri Parisienses speciatim ordines mendicantium, & reliquos omnes saltem per latus aggressi sunt, morum sanctitate, doctrinæ excellentia, zeloque animarum conspicuos. Sunt tamen aliqui eorum errorum, quos nequidem hæretici, & Protestantes adoptant, cuius generis sunt, quæ studia literarum, & zelum, seu curam animarum concernunt, cum potius ista in illis requirant, ne sint inutilia terræ pondera, & per solam, ut ajunt, contemplationem Reipublicæ nihil profint. Quibus assensum hac in parte præbet quidam pius, & doctus Monachus, dum ait: *Ego ipse, licet Monachus, illos pronuncio inutilia prorsus terræ pondera, qui Reipublicæ sive in spiritualibus, sive in tem-*

poralibus nihil profunt. Quod interim notet bene Clericus, ut sciat, quid sit Monastica disciplina claustra referare, & infringere. Illi equidem hoc non dicit aliud, quàm Religiosos ad Parochias demandare, curam animarum extra claustrum illis committere, cum damno Clericorum Sæcularium. Hoc etenim est, quod Reverendissimo Speinshartensi, quàm blande, tam demirando exprobrat, & tantum non ambitioni, rapacitati, & injustitiæ deputat.

Videndum ergo, liceatne Religioso propter salutem, & utilitatem proximi claustra regularia rumpere, & foris, seu in Parochiis curam exercere?

Licere non tam ostendit, quàm supponit S. THOMAS contra GUILLELMUM à sancto amore, dum quærit citato frequentius opusculo Cap. 3. *An religiosus licitè esse possit de collegio Magistrorum Sæcularium?* Quid hic interest, si quæсивisset: an Religiosus licitè esse possit de collegio Parochorum Sæcularium, dum ubique referatio claustrum Religiosi requiritur? Non facile vidi S. THOMAM, cæterà Angelum, tam impatientem, & cothurno indutum, quàm ad hoc respondentem, sequentibus verbis Cap. 3. *Adhuc autem sua malitia eos instigante, conantur ostendere, quod Religiosi, Sæcularibus, in his, quæ ad studium pertinent, communicare non debent; ut si non ex toto amittant doctrinæ officium, tamen in executione officii aliquo modo impediuntur.* Ad hoc autem ostendendum, inducunt primo illud quod habetur 16. Q. 7. In uno, eodemque officio non debet esse dispar professio, quod etiam in lege divina prohibetur, dicente Moyse: *Non arabis simul in bove & asino; id est: homines diversæ professionis, in uno officio simul non sociabis.* Et infra: *Nam coherere, & conjungi non possunt, quibus & studia, & vota sunt diversa.* Cum ergo Religiosis, & Sæcularibus sit professio dispar, in uno docendi officio sociari non possunt.

Audiat jam respondens S. THOMAS: *Ad illud, quod primò objicitur, quòd IN UNO EODEMQUE OFFICIO, NON DEBET ESSE DISPAR PROFESSIO.* Et infra: *HOMINES DIVERSÆ PROFESSIONIS NON SOCIABIS: Respondetur, quòd intelligendum est, quantum ad illud, in quo diversificantur; sicut, quòd Laici, & Clerici sociantur in his, quæ pertinent tantum ad officium Clerici.* Unde ante prædicta verba præmittitur: *INDECORUM EST LAICUM VICARIUM EPISCOPI ESSE, ET VIROS ECCLESIASTICOS JUDICARE.* Similiter etiam non potest religiosus sociari sæculari in illo, in quo sæcularis à religioso diversificatur, ut in negotiis sæculi exercendis, quæ sunt Religioso prohibita II. ad Tim. II. 4. *NEMO MILITANS DEO IMPLICAT SE NEGOTIIS SÆCULARIBUS.* Officium autem docendi, & discendi
est

est commune Religioso, & Sæculari, ut ex supra dictis patet: unde nihil prohibet Religiosos sæcularibus sociari in uno officio docendi, & discendi. At percontor ex Clerico, quomodo id continget, si Religioso non licet claustra religiosa deferere? Si piaculum est ista Religiosis referre, ut vel inter Sæculares docendi munus suscipiant, aut etiam curam animarum exercent? Profectò, ut iterum arguit S. THOMAS Cap. 2. ante solut. object. contra GUILLELMUM: *Minora bona pro majoribus intermitteri possunt, ut dicit Glossa super illud Luc. IX. TU AUTEM VADE, ET ANNUNCIA REGNUM DEI. Sed bonum commune præfertur bono privato; cum ergo Monachus in claustro ordinem suum servans, privato bono insistat, scilicet tantum suæ salutis; doctrinæ autem officium, quo plurimi erudiuntur (quid vetat de cura animarum idem dicere) in commune bonum totius Ecclesiæ redundet, non est inconueniens, si Monachus extra claustrum vivat ad doctrinæ officium assumptus, de licentia ejus, ad quem spectat. Nec valet, quod dicunt, quod hoc posset fieri, quando necessitas immineret; quæ nunc non apparet, cum Magistrorum Sæcularium jam copia habeatur: quia utilitas communis non tantum debet procurari, ut sit quocunque modo, sed ut sit optimo, quo fieri potest. Quantò autem Doctores magis multiplicantur, tantò utilitas communis, quæ ex doctrina provenit, magis crescit, quia uni manifestatur, quod alteri nondum notum est. Propter quod dicitur Sap. VI. MULTITUDO AUTEM SAPIENTIUM, SANITAS EST ORBIS TERRARUM. Et quis dubitet (concludit S. Doctor) quin Religiosi possint docere absentes scripto, cum omnia armaria inveniuntur plena libris, quos Religiosi fecerunt ad Ecclesiæ instructionem: ergo & præsentibus possunt verbo docere, quod maxime contingit in cura animarum. Hæc si sana mente perpenderit Clericus, desinet mirari, & Reverendissimo Speinshartenfi calumniosè imponere, quod disciplinæ monasticæ Vindex, & Custos, religiosa claustra referaverit, ruperit, suos ad Parochias demandando, cum damno Clericorum Sæcularium temporali, suorum vero spiritali. Merito Abbati illi pro juribus Ordinis vigilantissimo acclamare possum:*

Ecquid agunt, qui nos fallunt, agitantque, rotantque?

Ad portum imprægnant flabris tua vela secundis.

Contrahet sua vela Clericus, & suas rationes prægnantes, quas a pag. 98. usque ad pag. 110. expandit, si vel unicum S. THOMAM legerit cit. opusc. ubi contra omnia similia objecta respondet: *Monachus (multo magis Clericus Regularis) potest essentialia Religionis servare, & Ecclesiasticis deservire officiis. Quod est servare tria vota, licet dispensatus sit quoad alias observantias, sicut silentium, vigiliis, & hujusmodi. A qui-*

bus regularibus observantiis non est inconueniens, si aliqui obtineant, ut utilitati communi vacent, docendo, prædicando, curam animarum exercendo. Sicut patet in illis, qui ad Prælationis munus assumuntur, cum etiam in claustris morantes, in talibus quandoque dispensationem accipiant propter aliquam causam. Et propterea sunt aliqui Religiosi, qui in claustris suis manentes, distractionemque sui Ordinis servantes Scholastico insistent officio, quod ex institutione sui Ordinis habent.

Dem, de cætero tibi Clerice, & tuis votis annuam, ut omnes Religiosi suis claustris constringantur, omnes vitam purè contemplativam agant, nihil de salute proximorum solliciti; metuendum, nè MACILENTUS ille Hypocrita WICLEFFUS, quin & alii rectè sentientes cum D. THOMA plus ab illis exigant, nè sint Reipublicæ Christianæ prorsus inutiles.

JOANNES LOKE Oxoniensis Theologus ex WICLEFFO 266. errores collegit, quibus Ordines Religiosos impetiit. Quos inter 28us ita sonat: *Sancti instituentes religiones privatas, sic instituendò peccarunt.* 29us *Religiosi viventes in religionibus privatis, non sunt de Religione Christiana.* 43^{tius} ita: AUGUSTINUS, BENEDICTUS, BERNARDUS damnati sunt, nisi pœnituerint de hoc, quod habuerint possessiones, & instituerint & intraverint religiones, & sic à Papa, usque ad infimum Religiosum sunt hæretici. WICLEFFO consenserunt, Sæculo XV. Hussitæ, & hos secuti sunt cum excuculato Monacho LUTHERO recentiores Hæretici, in hoc maximè Monasticum institutum damnantes, quod privatae solùm salutis studeat. Ajunt enim suo libro symbolico: *AUGUSTINI tempore Monasteria erant libera-collegia, postea corrupta disciplina, ubique addita sunt vota, ut tanquam excogitato carcere disciplina restitueretur.* Et infra: *Olim erant scholæ sacrarum literarum, & aliarum disciplinarum, quæ sunt utiles Ecclesiæ, & sumebantur inde Pastores, & Episcopi, nunc alia res est, nihil opus est recitare.* Et hoc est, quod Clerico supra dedi notandum, ut sciat, quid sit omnibus Religiosis tam arctam clausuram imponere, ut hanc nunquam, nec quidem propter officium docendi, aut curam animarum exercendam liceat referare. Sed licet jam non diu, audiamus adhuc Clericum.

§. VII.

Is pag. 122. §. XVIII. ita fatur: „ De pugna cum Canonicis habita lassatus, & animi lassus, & post exhibitas cum RR. Abbate Speinshartensi velitationes, denuo in arenam, ex qua discesseram, cogor
„ de-

„ descendere , atque ità post has velitationes , tota demum , & decre-
 „ toria decernam acie.

Quid dignum tanto feret hic promissor hiatu ?

Parturiunt montes , nascetur ridiculus mus.

Dextrum , sinistrumque cornu per longas paginas instruendo , nihil aliud profert , quàm tela , à D. THOMA , pridem contrita , & à me jam præoccupata , sumque illi sponsor , quod nequidem unum jota , aut unum apicem , extra S. THOMAM , aut adduxerit , aut adducere possit , quo capacitas Religiosorum ad curam animarum impugnari valeat. Appello fidem Lectorum , & do Elenchum Religionum Impugnatorum , à CLEMENTE IV. damnatorum. In hoc illi Religiosos præsertim mendicantes impugnabant. *Primò* , quòd habitum vilem & humilem deferant. *2^{dò}* quòd aliorum negotiis se intromittant. *3^{tiò}* quòd circumcursitent pro salute animarum. *4^{tò}* quòd studiis incumbant. *5^{tò}* quòd ordinatè prædicent. *6^{tò}* quòd se , & suam Religionem commendent. *7^{mò}* quòd detractoribus suis resistent. *8^{vò}* , quòd in iudicio contendant. Et omissis aliis , quòd gaudeant de his , quæ per eos magnificè Deus operatur.

Quas tamen omnes impugnationes à Religiosis , doctrinà , & zelò animarum instructissimis retundit Angelicus , & illas præcipuè , quæ tangunt zelum , & curam animarum. In quibus quidem Religiosi , & Monachi , nè hæreticos impugnatores amodò habent. Et quid erit Clericus , nisi pejor hæreticis , si omnes Religiosos à cura animarum amoverit ? ut expressis terminis S. Doctor tales hæreseos condemnat in citato opusculo contra impugnantes religionem Cap. 3. ; verba retuli suprà , quibus tales non solum falsitatis , sed & hæresis arguit.

Hic adhuc unam impugnationem Religiosorum cum Divo THOMA propulandam habeo , in qua Clericus bellè participat. Laudatus S. Doctor inquit contra impugnantes religionem Cap. 3. post initium : *Adhuc autem amplius in sua procedunt malitia , ut quos a societate vident se non posse efficaci ratione dividere , saltem infamando sejungant. Dicunt enim per Religiosos offendicula , & scandala excitari ; & ideo debere se eorum vitare consortium , secundum præceptum Apostoli ad Rom. ult. 17. Rogo autem vos fratres , ut observetis eos , qui dissensiones , & offendicula præter doctrinam , quàm vos didicistis , faciunt , & declinate ab illis.*

His egregiè concinit Clericus , quasi unus ex erroneis Magistris Parisiensibus esset , aut eos Præceptores habuisset : arat enim uno vitulo , dum §. ultimo pag. 227. ità scribit : *His hucusque deductis tibi Amicorum optime Ecclesiarum Parochialium originem ostendi , quo jure eas Monachi acceperint , exposui , & quo jure ad easdem incapaces , ab iisdem avocari , &*
 amo-

amoveri possint, pluribus affatim demonstratum dedi. Ubique nō fallor, (& vehementer) Bona Causa Clericorum triumphat. Id jam, quod mihi proposueram exiguis quamvis striaturis, mihi exegisse videor (o! vere striblionibus) Causa bona Clericorum modò finita est, non tamen finitus est error, vel quod homines sint veritati non acquiescentes, non sinè gravi Cleri injuria, maximoque aliorum scandalo - - - à quibus non deponitur error, sed absconditur. S. AUG. Serm. de verb. Apost. Quo hīc suus Clericum enthusiasmus abripuerit, obstupui, steteruntque comæ: ad fluctus crediderim feri maris despumantis suas confusiones. Respondeat prius S. Doctor, erroneis Religiosorum impugnatoribus, quos scandala ajunt excitare, abutentes textu Apostoli; & ego post hoc Clerico respondebo. Textus ille ad Rom. 12. 17. *Rogo autem vos fratres, ut observetis eos, qui dissensiones, & offendicula - - - faciunt: intelligitur de Hæreticis, qui homines a fide dissentire faciebant, quod patet per hoc, quod dicit; præter doctrinam, quam didicistis.* Ita S. TH. cit. Cap. 3. resp. ad 5. Non, credo, Clericus Religiosos Parochias habentes Hæreticis annumerabit, sicut annumerat S. THOMAS erroneos Magistros, qui Religiosos impugnant. Quale igitur est illud maximum scandalum, quod dant aliis Parochias non dimittentes? An quia Clericis sæcularibus injuriam faciunt? Et hoc quidem minimè, quia cura animarum, & Parochialis jurisdictio data est principaliter non in commodum Clericorum, sed in utilitatem plebis, & eos, ait, D. THOMAS quærere, quæ sua sunt, non quæ JESU CHRISTI, qui omnes alios Clericos à cura animarum repellunt. An quia hac ratione se ipsos sæculo commendant, quod deseruerunt? sed expedit, loquitur iterum S. THOMAS, ut sancti subinde se commendent, & commendari patiantur. Quod probat exemplo Apostoli: *Abundantiùs illis omnibus laboravi* I. ad Cor. 15. *Ab Jerusalem per circuitum, usque ad Illyricum replevi Evangelium CHRISTI.* ad Rom. 15. Quod ipsum confirmat ex GREGORIO hom. 9. in Ezech. *Justi, atque perfecti suas aliquando virtutes prædicant, bona, quæ divinitus acceperunt, narrant, non ut ipsi apud homines sua ostentatione proficiant, sed ut eos, quibus prædicant, exemplo suo ad vitam trahant.* An quia suis detractoribus resistunt? aut in judicio contendunt? sed rectè restitit suis detractoribus PAULUS ad Rom. 3. *Non sicut blasphemamur, & sicut, ajunt, nos quidam dicere: faciamus mala, ut eveniant bona, quorum damnatio justa est. Canini dentes* (verba sunt D. THOMÆ) *quandoque sunt evitandi, quandoque retundendi.* Quod patet multorum exemplis, ut NAZIANZENI, HIERONYMI, BERNARDI &c. Ad hæc proloquitur S. THOMAS in eadem, in qua sumus causa: *Non solum licet viris sanctis se in judicio tueri contra adversarios, imò & laudabile est.* Sic PAULUS Act. 15. *Cæsarem appellavit,*
ne

nè traderetur Judæis. Sic idem ad Galat. 2. nec ad horam cessit falsis fratribus, qui venerunt explorare libertatem suorum. Quod maxime ait, locum habere tunc: quando, si quis judicio se non tueatur, & defendat, hoc vergit in detrimentum spirituale. Ut certe vergeret, si Religiosi ab omnibus Parochiis, & cura animarum amoverentur, ut satis superioribus §§. ex eodem S. THOMA ostensum.

Si quod ergo in hoc est scandalum, quod Religiosi Parochias detineant, quod suis adversariis resistent, quod se defendant etiam judicio (adde, quod & conventiones cum Episcopis faciant, velut Reverendissimus Speinshartensis) non est aliud, quam Pharasaicum; qui ex sanctissimis etiam CHRISTI operibus scandalizabantur. Quod scandalum adeo non est attendendum, ut D. THOMAS rursus hic dicat: *Sciendum, quod aliquando Religiosorum adversarii impugnent ipsam religionem, vel religiosum statum, in his, quæ ad spiritualia pertinent; aliquando, quæ ad temporalia.* Et siquidem in spiritualibus impugnentur, totis viribus resistere debent, & præcipue in illis, in quibus non solum sibi, sed & aliis profunt. Atqui &c. ergo. Scandalo mihi potius fuit Clericus, & non parvo, quod verba sanctissimi gratiæ Dei Vindicis AUGUSTINI, suæ Causæ frivolæ, malignæ, fidei pessimæ, & ordinibus injuriosæ, adaptare præsumpserit. Scripsit D. AUGUSTINUS illa verba: *Causa finita est* &c. ut testatur Cardinalis NORIGIUS (cùm litteræ S. INNOCENTII Papæ adversus Pelagianos Roma in Africam pervenissent) & quidem ita sonantia: *In Vindic. August.* *Inde etiam (id est, Roma) rescripta venerunt. Causa finita est, error utinam aliquando finiatur.*

Scio equidem sensum accommodatitium subinde esse etiam sacris oratoribus licitum, ipseque D. THOMAS illo usus est, plane in præsentī causa, & opusculo, quod edidit contra impugnantes religionem, dum sub finem ita conclusit: *Sic divina auxiliante gratia, malignantium detractiōibus repressis, evidenter apparet, quod nihil damnationis est his, qui sunt in CHRISTO JESU.* At quomodo Clericus, & qua fronte hoc AUGUSTINI edictum omnibus indiscriminatim Religiosis accommodare potuerit, non dispicio. An non scivit, quod in pari prorsus causa, quæ sua est, & de qua tanquam bona triumphat, omnes osores religionum, & infamatores fuerint damnati, una cum libello, cui titulus: *Ecce videntes clamabunt foris*, ut jam in proëmio retuli. An hoc religiosi ordinibus, zelantibus animarum salutem erat accommodandum; quod fuerat fulmen pertinacissimorum hæreticorum? An & Angelici Doctoris erat error, quando contra GUILLELMUM à sancto amore liquidò demonstravit aliquam religionem posse salubriter institui ad cooperandum Episcopis in

cura animarum? qualiter institutum esse Canonicum Ordinem Præmonstratensem satis, superque hætenus probatum est.

Ut profecto ille præ cæteris accomodare sibi possit illa facerrimi sui Legislatoris verba: *Duo rescripta Roma venerunt* (pro capacitate ad beneficia etiam sæcularia pro Præmonstratensibus, unum à BENEDICTO XIV. alterum à CLEMENTE XIII.) *causa finita est, error utinam aliquando finiatur.* Sed necdum est finitus, eò quòd homines sint veritati non acquiescentes, sicut Pelagiani, tot rescriptis Pontificum non acquieverunt, cum maximo tot fidelium scandalo. Quid? quod & rescripta, & decreta Summorum Pontificum, nec non Episcoporum vitient, ac depravent falsis interpretationibus, ludicris, & planè frivolis intorsionibus, ut iterum egregiè præstitit Clericus pag. 226. ubi referens decretum vernale Reverendissimi Archiepiscopi Pragensis, ait: Severissimè Parochis interdici, ne quemquam è Monachorum, vel Religiosorum coetu Cooperatorem, vel Capellanum sibi assumant, juberique, ut omnes Regulares aulis dominiorum exsint, atque ad suam solitudinem redeant.

Confido, quod si Reverendissimus Archipræsul consuleretur, quo impulsu id fecerit, non tam allegaret Religiosorum incapacitatem pro cura animarum, quàm nè Parochi sæculares in beneficiis torpescant, more Mercenariorum, aliis totum onus pascendi animas committant; sintque ex illis, de quibus dicitur: *Væ pastoribus Israel, qui pascebant semetipsos: nonne greges a Pastoribus pascuntur. Lac comedebatis, lanis operiebamini, quod crassum erat occidebatis; gregem autem meum non pascebatis.* Hoc sanè est, quod possit esse plurimis vero scandalo, ad quod avertendum, simulque ad Chori zelum impellendum providentissime Archipræsul Pragensis sancivit, nè Parochi sæculares Vicarios Regulares sibi adsciscant, sicut econtra factitant Regulares.

S. VIII.

Hic tandem causa mea cum Clerico Ratisbonensi finita sit, utinam finiatur aliquando error, Monachos, reliquosque Regulares esse ad exercendam curam animarum incapaces, quin & ab iis, quas habent, amovendos; quia, ut jam tempore S. THOMÆ calumniabantur Religiosorum olores, & cum ipsis magisterialiter tota Sectione II. Clericus, Religiosi surripiendo Parochias Clericis sæcularibus, sunt lupi, fures, latrones, penetrantes domos &c. Et quomodo finita non sit, quandoquidem jam sub CLEMENTE IV. contra GUILLELMUM à sancto amore, eiusque sequaces triumphum egit, mox ut opusculum D. THOMÆ sæpius

pius laudatum fuit editum anno 1256. Quem triumphum Editio Parisiensis in prologo ita describit: *Hoc opus (S. THOMÆ) Summus Pontifex eximiis laudibus extulit, & approbans velut partæ victoriæ clypeum, & restituti Apostolicæ Sedi, ac Episcopali Jurisdictioni honoris encomium, ac religiosis ordinibus redditæ pacis instrumentum, ac velut serpentem, seu virgam MOYSIS, GUILLELMI serpentes tortuosos, virgasque devorantem demiratus est.* Demum S. THOMAS accepta benedictione, Parisios reversus est, ovans, ubi postremo suas certamine complevit victorias, ac devictis, fatigatisque hostibus, erexit trophæum in Augustissimo Academiae totius orbis Academiarum Principis theatro, omniumque applausu die 23. Octobris, laurea, à qua jam biennio emeritus, prædictis tumultibus fuerat impeditus, donatus est doctorali.

De hoc S. THOMÆ triumpho, nihil videtur scivisse, aut unquam audivisse Clericus, cum tamen convidenter amicorum suorum optimum demulceat: *ubique, nisi vehementer fallor, bona Clericorum causa triumphat.* Verè falleris, & vehementissimè, testimonium tibi hodiedum dabit universitas Parisiensis, quæ suo Angelico gloriatur. Et tu profers ab illo dudum protrita tela, antiquas merces ad nundinas vehis, & pro novis vendis. Author sum tibi, quodsi omnes impugnationes Religiosorum, quas erronei Magistri Parisienses agglomerarunt in unum fascem colligere vellem, omissis S. THOMÆ responsionibus, totum te in illis videres, & tuam bonam causam, jam prædamnatam. Unum, alterumvè experimentum accipe. Dicebant Parisienses falsi Magistri cum GUILLELMO, ut tu statim, in fronte ais: alia est causa Monachi, alia Clerici. Clerici oves pascunt, ego verò Monachus pascor. Monachorum vita subjectionis habet verbum, non docendi, vel præsidendi, vel pascendi alios. Statuimus, ut præter Domini Sacerdotes nulli liceat prædicare, sive Laicus, sive Monachus ille sit, cuiuscunque scientiæ nomine gloriatur. 16. Q. 1. Et quid tu aliud per totam causam, in qua triumphas, dixisti? Audi ergo serpentes tuos devoratos, victoriam absorptam à S. THOMA, Cap. IV. resp. ad 1. Quod primò dicitur; *quod pascere ad Monachos non pertinet; sed pasci, intelligendum est ex hoc, ex quo sunt Monachi: contra illos, qui ex sola virtute sanctitatis potestatem Ordinis Ecclesiastici alicui competere dicebant.* Sicut etiam dici potest, *quod seculari Clerico non competat pascere, si non habeat curam animarum, vel nisi sibi sit ab habentibus curam animarum commissum.* Unde propter hoc non concluditur, quin Religiosis competat pascere populum verbo Dei, si vel ad prælationem assumantur, vel à Prælatiis eisdem committatur. Non enim minus sunt idonei Religiosi ad prædicationis officium

exequendum, quam seculares, nisi forte quatenus sunt sub obedientia constituti, ut sic indigeant duplici licentia, scilicet Prælati, & Episcopi. Similiter est intelligendum, inquit S. THOMAS, quod postea objicitur: præter Domini Sacerdotes, nullus audeat prædicare; *verum est, quasi propria auctoritate, scilicet ordinaria.* Muffita, si potes, ad has Angelici responsiones! Dicebant porro Parisienses Religiosorum impugnatores, officium Monachi esse plangere, peccata sua lugere, non docere, vel prædicare. Et quid tu iterum usque ad nauseam aliud? At S. THOMAS distinxit inter purum Monachum, & Monachum Clericum, dixitque: *Hieronymus ostendit: quod Monacho, ex quo est Monachus, competat pœnitentiam agere, non docere, sicut illi sibi usurpabant, de quibus diximus, quod ex hoc ipso, quod Monachi sint, docere volebant. Non autem sequitur, quod, si Monachus, qua Monachus, non habet docendi officium, accipere non possit.* Aliud competit Monacho, ex quo Monachus est, & aliud, ex quo Clericus est. Cape Clerice, & sape.

Dicebant adhuc maleferiati GUILLELMI Sectatores, officium Monachi esse manibus laborare, jejunare, orare, non autem docere, in vinea Domini laborare. Et hoc idem tu dicis. Et si Clericatum cogitent, deputas ferali ambitui, ex HIERONYMO pag. 87.

Sed S. THOMAS comparavit eos Pharaoni, qui populo Israëlitico in Ægypto præposuit Magistros operum, Exodi I. ut sic luti, & lateris jugo opprimerentur, hoc est, lutulenti, & terreni operis. Plura intermitto, lectu apud S. THOMAM dignissima, in quibus te Magistris Parisiensibus, sed erroneis, & calumniosis exæquasti.

Unum adhuc pro bona Regularium causa, & capacitate ad obtinenda Parochialia beneficia occurrit, quod, si mihi cum tua bona, pro Clericis sæcularibus, causa confiliaveris, eris mihi magnus Apollo. Novisti fors sapientissimum librum BENEDICTI XIV. de Synodo dioecesana, omnium laude commendatum. Hic ergo Lib. III. Cap. V. sic habet, *si vis Parochorum, & Parochialium Ecclesiarum veram originem: Dioecesanas Synodos a prima earum origine potissimum ex Parochiis esse conflatas, & ratio suadet, & antiquissimi Ecclesiæ canones nos docent. Illis quippe, quæ eò semper collinearunt, ut animarum salutem promoverent; eos maxime interesse oportuit, quibus aliqua dominici gregis portio tradita erat custodienda.* Hinc Synodus Dioecesana Antifiodorensis anni 578. Can. 7. fancivit: *ut medio Majò omnes Presbyteri ad Synodum in civitate conveniant.* Et in formula habendi Synodum Dioecesanam adscripto Concilio Salegunstadiensi anni 1022. legitur: *Convenientes Presbyteri omnes intrent, & secundum ordinationis suæ tempus resideant.* Quibus
in

in locis, sint & in aliis vetustis Canonibus, Sacerdotum, & Presbyterorum nomine Parochos designari advertit VAN - ESPEN Part. I. Tit. 18. Cap. 2. n. 4. - - *Magis disertè posteriores canones Parochos, seu Curatos proprio, & speciali nomine expressos ad Synodum compulere. Et omnem dubitationem aufert Conc. Trid. Sess. 24. Cap. 2. de reform. clare, & manifestè edicens: ratione tamen Parochialium Ecclesiarum, etiam annexarum, debent ii, qui illarum curam gerunt, quicunque illi sint, Synodo interesse. Quocirca citra controversiam est, quotquot animarum curam gerunt, sive sæculares, sive regulares illi sint, indubia lege adgi ad interveniendum Synodo.*

Hic quære Clerice, intrinsecam rationem, & auctoritatem, quibus sint omnes Regulares ad habendam curam Ecclesiarum Parochialium incapaces, & hoc: ex origine Parochiarum, ac ex hoc, quod implicet, ut ais pag. 103. quod ad Hierarchiam, & ad eadem munera diversi viri professione, & habitu, assumantur, ne ordo confundatur. Tuas 13. rationes, quas pro incapacitate Religiosorum, & amotione adduxisti, monstrat S. THOMAS frivolas, nullius momenti, ostendentes ignorantiam illorum, qui eas adducunt, veram, vel fictam: jugulatque eas hac una ratione, quòd Religiosi, ac Sæculares optimè convenient in uno Collegio, in una Hierarchia, & quomodo par, & dispar sit eorum conditio, ut jam dictum fusiùs supra.

Tuas de cætero, Clerice, Machinationes, quibus uniones Parochialium Ecclesiarum monasteriis factas injuriosissimè impugnas, arrodas, fugillas, modumque Episcopis superbò superciliò præscribere præsumis, quo in illas inquirere debeant a pag. 143. §. XX. contemno, & proculco lectis apud sapientissimum BENEDICTUM XIV. in Lib. de Synodo Dioecesana Lib. III. Cap. I. n. 7. *Ad regulares, ait ille, redeamus. Usus quondam apud Monachos invaluerat, ut uni principali Monasterio, plura inferiora subessent, perinde, ac membra suo Capiti, hunc morem describit MABILLONIUS in Præfat. ad Sæcul. V. Quandoque autem contingebat, principale Monasterium esse plene exemptum ab Episcopi Jurisdictione, secus vero inferiora. In quo rerum statu Abbas, qui alicui ex inferioribus præerat, quamvis professionem emisisset in principali Monasterio exempto, tenebatur adesse Synodo Dioecesana, juxta sententiam latam ab INNOCENTIO III. Et post plura: Nullam veram distinctionem ait adhibendam, ut censuit Tridentinum apud illos Regulares, qui curam gerunt animarum, sed eos indistincte Synodis interesse jubet. Verum iterum, cum cura animarum Ecclesiæ Regulari annexa possit ab Ecclesiæ Prælato exerceri, vel per se, vel per Capellanos, ad nutum amovibiles, vel per*

Vicarium Sæcularem, prævia approbatione Episcopi in perpetuum deputatum, singuli casus sunt speciatim exponendi. De primo, utpote manifeste comprehenso in Tridentino, nulla potest esse quæstio. De secundo dubitari potest. Et resolvit pro Prælato, qui principalem personam gerit Curati. In tertio casu, cum universum exercitium curæ sit apud Sacerdotem sæcularem, NB. etsi habitu permaneat apud Prælaturam regularem, Clerico sæculari incumbit onus accedendi Synodum. Sed adhuc progreditur sapientissimus Pontifex: *Quid, si cura annexa sit, non Ecclesiæ principali Conventus, seu Monasterii, sed alteri Ecclesiæ, Monasterio accessoriè unitæ, eaque regatur non per Vicarium sæcularem, sed per aliquem Regularem à Monasterii Prælato designatum, atque ad ejusdem beneplacitum amovibilem, quisnam tunc Synodo adesse debet?* Revolvit, quod Regularis curam actu administrans; qui versatur inter incolas, eorumque indolem, & mores novit.

Habes hîc Clerice expressos omnes modos, quibus Ecclesiæ in cura animarum Monasteriis Regularibus unitæ esse possint, secundum nulum Pontifex sapientissimus Regulares ad curam animarum ait esse incapaces; nuspiam eos à beneficiis amovet. Ad quod audacter te provocavi, ut cum tua bona causa Clericorum præmissa Concilies, quod quidem nunquam præstabis, nisi ad Græcas Calendas.

Non ergo tua, sed bona Regularium causa ubique triumphat. Accipe, quod tuum est, & vade.

Accipe responsum, quod poscis Clerice, scriptum

Namque tuo usus, spondeo nullus ero.

Photius, & Varius, Mæcenæ, Virgiliusque,

Volgius, & probet hæc Octavius optimus, atque

Fuscus, & hæc utinam Viscorum laudet uterque

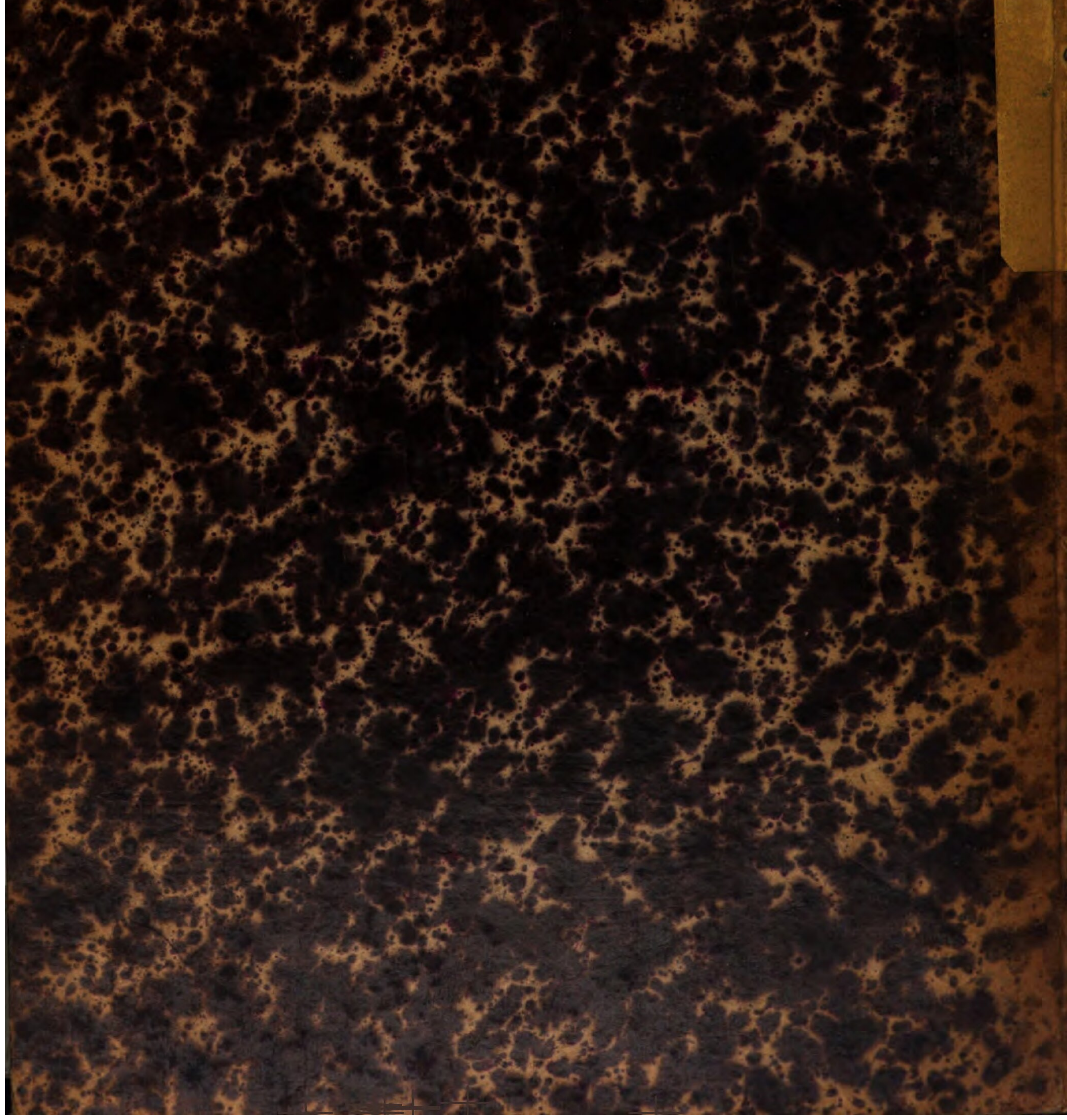
Non laudo prorsus (si tamen) unus ego.

Lib. I. Sat. 10.

F I N I S.

Iusta defensio adversus Clericum Ratisbonensem omnes Regulares et
Religiosos a Beneficiis et Parochiis amovere molientem

Stivagium 1769

4 Bavar. 542

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10332268-3